

ΚΟΝΙΤΣΑ

An aerial photograph of the village of Konița. In the foreground, there are several houses with red-tiled roofs. A large, green football field is visible in the middle ground. The background shows rolling green hills and mountains under a clear sky. The word 'ΚΟΝΙΤΣΑ' is written in a stylized, yellow, 3D font in the upper left corner.

106. Σεπτέμβρης - Οκτώβρης 2002

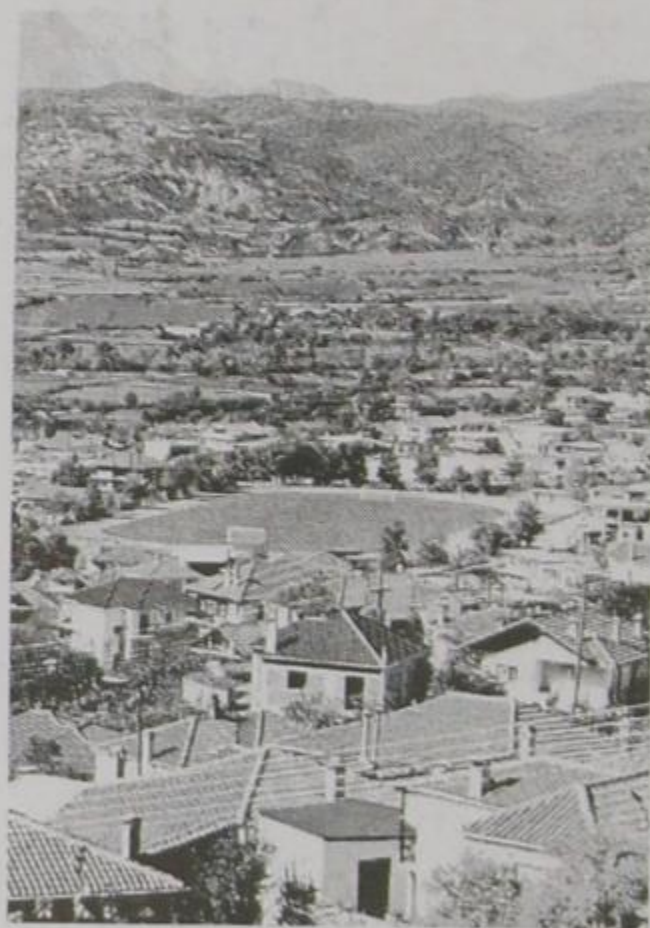

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΤΕΥΧΟΣ 106 1 € ΚΟΝΙΤΣΑ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Νεκρολογικά	263
Φεστιβάλ Ηπειρ.μουσικής στην Πουρνιά, Α.Θ.	264
Ο σημερινός ρόλος της Ορθοδ. Εκκλησίας, Ν. Ρεμπέλη	265
1940-44. Αφηγήσεις συμπατριωτών μας	269
Λίγα για τον Σαίξπηρ, Ειρ. Κίτσιου	279
Από τη δράση της Π.Υ. Κόνιτσας	290
Μετεκλογικές σκέψεις, Σ.Τ	291
Μανωλάκης ο ξάδερφος, Γ. Λυμπερόπουλου	293
Αφιέρωμα στους ήρωες 1940-41, Μανώλη Πασχ.	303
Ανοιχτή επιστολή, Αγνής Πασχάλη	308
Η εξαετία, η συνάφεια..., Ε. Παπαμιχαήλ	309
Παράδειγμα προς μίμηση ή προς αποφυγή, Ι. Απ. Νάκου	314
Εκδηλώσεις στη Βούρμπιανη	315
Ο τρύγος στο χωριό μου, Σπ. Ξεινού	317
Ανοιχτή επιστολή, Κ. Γ. Κίτσιου	319
Βράβευση μαθητών	321
Τα λουτρά Καβασίλων, Λ. Εζνεπίδη	324
Ποίημα, Β. Τσάγκα	325
Ειδήσεις - Κοινωνικά	326

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ - Το γήπεδο στην Κόνιτσα

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

Σωτ. Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. 06550 22464 - 22212

Fax: 06550 22464

Γραφικές Τέχνες

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα

Τηλ.-Fax: 0651 - 77358

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 2.000 ή 7 €
Εξωτερικού, Δολ. USA 25 Αυστραλία 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο "ΕΛΕΓΕΙΟ" Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΑ

Με το άνοιγμα της κάλπης στις 13/10 έληξε και η αγωνία των υποψηφίων και των ψηφοφόρων στις Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές.

Στην Κόνιτσα ο συνδυασμός "ΕΝΩΤ. ΔΗΜ. ΚΙΝΗΣΗ" με επικεφαλής τον κ. Μ. Χατζνεφραιμίδη και ποσοστό 51, 56% αναλαμβάνει τη συνέχιση του προγράμματός του με την επανεκλογή του.

Ο συνδυασμός "ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ" με επικεφαλής τον κ. Σπ. Κιτσάτη και ποσοστό 43, 44% θα είναι στην αντιπολίτευση κατά την προσεχή τετραετία.

Στο Δήμο Μαστοροχωρίων ο συνδυασμός του κ. Κ. Σδούκου ήρθε πρώτος με ποσοστό 57, 14% έναντι του κ. Γκόσιου Κύρκα που πήρε 42, 86%.

Πολλοί περίμεναν να εκλεγούν και απογοητεύτηκαν από το αποτέλεσμα, αφού δεν κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν τους απαραίτητους σταυρούς. Άλλοι ήταν τυχεροί που εκλέχθηκαν ή επανεκλέχθηκαν.

Όλοι οι συνδυασμοί επιτυχόντες ή μή είχαν στις προεκλογικές εξαγγελίες προγράμματα πλούσια σε περιεχόμενο. Τώρα ήρθε η στιγμή να τα υλοποιήσουν.

Με την επικοδομητική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης ας εργαστούν όλοι μαζί για το καλό του τόπου.

Η επαρχία μας φθίνει συνεχώς και αν θέλουμε να σταματήσουμε τον κατήφορο, πρέπει να αξιοποιήσουμε όλες τις δημιουργικές δυνάμεις, και τον φυσικό πλούτο της περιοχής μας για την ανάπτυξη του τόπου.

Οι Δήμοι και όλοι οι φορείς (Αδελφότητες, Σύλλογοι κ.λ.π) ας ρίξουν το βάρος των προσπαθειών τους σε αναπτυξιακά έργα για να κρατήσουμε τους νέους που από έλλειψη εργασίας φεύγουν για τις μεγάλες πόλεις. Δεν πρέπει, όμως, να παραμελούνται και τα μικρά έργα που ενώ έχουν μικρό οικονομικό κόστος, δείχνουν στους μόνιμους κατοίκους, αλλά και στους επισκέπτες το καλό πρόσωπο των Δήμων μας.

Για την καλύτερη λειτουργία και προσφορά των Δήμων, εκτός από την καλή οργάνωση του υπαλληλικού προσωπικού, θα πρέπει να δίνονται αρμοδιότητες και σε όλους τους Συμβούλους, ώστε να προσφέρει ο καθένας το κατά δύναμη και να κρίνονται από τους πολίτες για το έργο τους.

Μ' αυτές τις λίγες σκέψεις το περιοδικό μας συγχαίρει τους νεοεκλεγέντες Δημοτικούς Άρχοντες, τους εύχεται καλή δύναμη και είναι στη διάθεσή τους για την προβολή κάθε δραστηριότητας των Δήμων.

Φεστιβάλ Ηπειρωτικής Παραδοσιακής Μουσικής στην Πουρνιά 10 και 11 Αυγούστου 2002

Στην Πουρνιά, στη γραφική γωνιά του Δήμου μας, την τριγυρισμένη από ψηλά και κατάφυτα από πεύκα, έλατα και οξιές βουνά, και στο ανακαινισμένο, λιθόχτιστο και ανακαινισμένο χοροστάσι (πλατεία) του χωριού, μελωδίες ηπειρωτικής παραδοσιακής μουσικής, τραγούδια και χοροί καταγοήτευσαν για ένα διήμερο τους ντόπιους και τις εκατοντάδες επισκέπτες.

Ήταν το πρώτο φεστιβάλ ηπειρωτικής παραδοσιακής μουσικής στις 10 και 11 του περασμένου μηνός Αυγούστου, που ο Σύλλογος των Απανταχού Πουρνιωτών "Ο Έξαρχος" διοργάνωσε με σκοπό να τονώσει την κίνηση και ζωή στο χωριό και παράλληλα να συμβάλει στην διατήρηση των παραδόσεων και τη διάδοσή τους στις νεότερες γενιές.

Χορηγός το Υπουργείο Πολιτισμού, που έδειξε έμπρακτα το ενδιαφέρον του και την ευαισθησία του γι' αυτή την ακριτική γωνιά, και συμπαραστάτης με πολύτιμες προς το χωριό και τον Σύλλογο υπηρεσίες και μέσα ο Δήμος Κόνιτσας.

Εντυπωσιακή σε όλες τις λεπτομέρειες η διοργάνωση και πλούσιο το πρόγραμμα της κάθε ημέρας, που περιλάμβανε: α' συναυλία, β' παράσταση παραδοσιακών χορών και τραγουδιών και γ' χορό για όλους.

Στις 10 Αυγούστου Σάββατο, συμμετείχαν οι ορχήστρες των Κώστα Χαλκιά και Μιχάλη Πανουσάκου, δεξιοτέχνες στο κλαρίνο όπως και οι συνεργάτες τους στα άλλα όργανα, που με την παράμιλλη τέχνη τους πλημμύρισαν, διαδοχικά, το όμορφο περιβάλλον και ενθουσίασαν τους παρευρεθέντες με μελωδίες σκάρων, μοιρολογιών και άλλων, η δε Αδελφότητα του Πύργου Κόνιτσας και η Ένωση Κονιτσιωτών Ιωαννίνων λάμπρυναν τις εκδηλώσεις με τις έξοχες παραστάσεις ομάδων τους.

Την επόμενη ημέρα, Κυριακή, 11 Αυγούστου, ο Γρηγόρης Καψάλης με την ορχήστρα του, ως σύγχρονος Ορφέας, καταγοήτευσε το ακροατήριο, το δε Παιδικό Τμήμα του Λυκείου Ελληνίδων Ιωαννίνων, πλημμυρίζοντας το χωριό με την ομορφιά της εμφάνισης και της υπέροχης χορευτικής παράστασης τους, αποθεώθηκε από τις εκατοντάδες του ενθουσιασμένου κόσμου. Εντυπωσιακή ομορφιά στη βραδιά από τις Πουρνιώτισσες χορεύτριες και υπέροχες και γοητευτικές μελωδίες και από τη χορωδία του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κόνιτσας.

Κατά γενική ομολογία το φεστιβάλ στέφθηκε με επιτυχία, που κατά επίσημα χείλη, "ξεπέρασε κατά πολύ τα όρια του χωριού και της επαρχίας" και κατά το ανώνυμο πλήθος "Άραγε, θα ξαναζήσουμε τέτοιες μέρες";

Α.Θ.

Ο σημερινός ρόλος της ορθόδοξης Εκκλησίας

ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΓΡ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Οι χριστιανοί όλου του κόσμου πρέπει να θεωρούν το χριστιανισμό, όχι ως ένα ιστορικό φαινόμενο και γεγονός της ζωής τους, αλλά ως πρόβλημα αιώνιο, που θα προβάλλεται πάντοτε αμείλικτο μπροστά τους και θα ζητεί τη λύση του.

Ο χριστιανισμός, ως πρόβλημα, πρέπει να απασχολήσει σοβαρά τη σκέψη των ανθρώπων, για να μπορέσουν να το προσεγγίσουν και να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα και αξία του.

Ο χριστιανισμός, ύστερα από πολλές συγκρούσεις με τους Ιουδαίους, με τους Εθνικούς (ειδωλολάτρες) και τους αιρετικούς των πρώτων μ.Χ. αιώνων, νίκησε κι επικράτησε ως θρησκεία.

Στο πέρασμα όμως των χρόνων αποδείχτηκε πως η επίδραση της χριστιανικής διδασκαλίας στην ανθρώπινη ζωή δεν ήταν εκείνη που θα περίμενε κανείς. Όλοι μιλούν για παραστρατημένη κοινωνία, που απομακρύνθηκε από το Χριστό.

Γεγονός, πάντως, είναι ότι η σημερινή κατάσταση της ανθρωπότητας πρέπει να προβληματίσει όλους. Πόλεμοι, δολοφονίες, συγγερά εγκλήματα, θάνατοι από πείνα και αρρώστιες στις τριποκοσμικές χώρες κ.λ. είναι ενδεικτικά φαινόμενα μιας αλλοπρόσαλλης και ελειεινής ζωής. Από την άλλη πλευρά, έριδες, εχθρότητες, αντιπαλότητες, ροζ σκάνδαλα κ.λ. στους κόλπους της Εκκλησίας

και της Ιεραρχίας, αποτελούν μελανά σημεία, τα οποία δικαιολογούν αρκετά την αγανάκτηση και την ανησυχία των ανθρώπων.

Μόνο με μία πραγματική και όχι επιφανειακή χριστιανοποίηση των Κρατών μπορεί ν' αλλάξει σιγά σιγά η κατάσταση· πράγμα, βέβαια, όχι και τόσο εύκολο. Πρωτίστως, όμως, επιβάλλεται να χριστιανοποιηθεί, όχι "τύποις", αλλά στην ουσία, η ίδια η Εκκλησία, να εκσυγχρονιστεί, να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων και των σημερινών απαιτήσεων και αναγκών της κοινωνίας, να επανεύρει το θεϊκό της προορισμό, με άλλα λόγια, ν' αναστηθεί εκ νεκρών, για να έχουν τα κηρύγματά της κύρος και αξία.

Έχει διαπιστωθεί ότι η ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος παραμένει, πολλές φορές, απαθής θεατής στα όσα συμβαίνουν γύρω της. Τηρεί μια απόσταση από τα καυτά προβλήματα της ζωής και δέχεται αδιαμαρτύρητα τα μηνύματα, που από παντού προμηνύουν αναταραχές και αιματοχυσίες. Ήδη π.χ. η Υπερδύναμη απειλεί να χτυπήσει το Ιράκ. Απώτερος, βέβαια, σκοπός τα πετρέλαια της περιοχής. Δεν ξέρω αν οι ηγέτες της Ευρώπης αντιδράσουν μέχρι τέλους στα σχέδια αυτά της Αμερικής. Η ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος επιβάλλεται να εναντιωθεί πιο αποτελεσματικά με την ενεργό συμπαράσταση όλων των ορθο-

δόξων Εκκλησιών της Ευρώπης, καθώς και των Καθολικών, Διαμαρτυρομένων, Πάπα κ.λ. Μια τέτοια διαμαρτυρία επιβάλλεται να γίνει, στα πλαίσια πάντοτε της ηθικής δεοντολογίας, αλλά και της ξεχασμένης τελευταίας εκείνης εντολής του Χριστού, που είπε: “Πορευθέντες μαθητεύσατε (=διδάξατε, διαφωτίσατε) πάντα τα έθνη”. (Ματθ. κη, 19). Αν τώρα στις διαμαρτυρίες αυτές συσφαιρωθούν ανάλογα ψηφίσματα οργανώσεων, σωματείων, συλλόγων κ.λ., ενδέχεται το αποτέλεσμα να είναι πιο θετικό.

Σήμερα η βία πήρε επικίνδυνες διαστάσεις. Ο άνθρωπος караδοκεί να βλάψει το συνάνθρωπο. “Homo homini lupus (=ο άνθρωπος στον άνθρωπο λύκος) έλεγαν οι Ρωμαίοι. Το συμφέρον των ανθρώπων και λαών τίθεται υπέρνω όλων. Απέναντι στη θεϊκή εντολή “αγαπάτε τους εχθρούς υμών” στέκει η αναισθησία των Ισχυρών της Γης, η θηριώδης... ηθική των κοφτερών οδόντων της τίγρης, η οποία, για να κορέσει την πείνα της, κατασπαράσσει και καταβροχθίζει λαίμαργα το θύμα της, χωρίς ποτέ να αισθάνεται τον πόνο του ζώου, που σπαρταράει κάτω από τα γαμψά της νύχια. Εκεί περίπου έφθασε η ανθρωπότητα σήμερα. Επαναλαμβάνω: Διαβήματα πρέπει να γίνουν και έντονες διαμαρτυρίες, έστω και αν δεν φέρουν αποτέλεσμα. Η γνωστή φράση του τροπαρίου της Μ. Πέμπτης: “Πολλά γάρ ισχύει δέσπισις μητρός προς ευμένειαν δεσπότου”, ας μετατραπεί επί το χαριέστερον: “Πολλά γαρ ισχύει δέσπισις Ιεραρχών προς ευμένειαν των Ισχυρών”, μήπως

έτσι και συνετίσουν τους ασύνετους και σωφρονίσουν τους άφρονες.

Μια τέτοια όμως αντίδραση των Ταγών όλων των ορθοδόξων Εκκλησιών, προϋποθέτει θάρρος και γενναιοψυχία. Ας θυμηθούμε το Μ. Βασίλειο, ο οποίος με τη φράση του στον ύπαρχο Μόδεστο “ακουέτω ταύτα και βασιλεύς”, θέλησε να στείλει σαφές μήνυμα στον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ουάλη για την αποχώρητη στάση του. Και ο μεγάλος πρόμαχος του ανατολικού χριστιανισμού Ιωάννης ο Χρυσόστομος, έλεγχων τους πάντες και τα πάντα, δεν δίστασε να έρθει σε ρήξη με την αυτοκράτειρα Ευδοξία.

Χαρακτηριστική η πρώτη φράση του σε κάποιο κήρυγμά του: “Πάλιν η Ηρωδιάς, μαίνεται, πάλιν ζητεί την κεφαλήν του Ιωάννου επί πίνακι”.

Η ιστορία αναφέρει πως, εξ αιτίας του φόνου του φρουράρχου της Θεσσαλονίκης, ο αυτοκράτωρ του Βυζαντίου Μ. Θεοδόσιος (379-395) διέταξε την αθρόα σφαγή 7.000 (επτά χιλιάδων) Θεσσαλονικέων στον ιππόδρομο. Όταν όμως ο βίαιος αυτοκράτωρ, που βρισκόταν στο Μεδιόλανο, προσήλθε να κοινωνήσει, ο επίσκοπος Αμβρόσιος του το απαγόρευσε και τον ανάγκασε γονυπετής δημοσία να ζητήσει συγγνώμη. Τέτοια δύναμη είχαν τότε οι επίσκοποι.

Η ορθόδοξη Εκκλησία δεν έχει δικαίωμα ν’ αρνηθεί τον κόσμο. Η αυτοαπομάκρυνση των Ιεραρχών από τα φλέγοντα προβλήματα της ζωής, μειώνει την υψηλή αποστολή και δύναμή τους.

Το τυπικό καθήκον των κληρικών, της χειραγωγίας δηλ. των πιστών με βαρύγδουπα από τον άμβωνα κηρύγματα, δεν αρκεί. Η Εκκλησία πρέπει να μεταβληθεί όχι μόνο σε πολύφωτη λυχνία, αλλά και σε μια ενεργοποιό δύναμη εκτέλεσης κοινωφελών έργων. Φωτεινό παράδειγμα ας είναι η πολυσχιδής φιλανθρωπική δράση του Μ. Βασιλείου με το πλήθος των ευαγών ιδρυμάτων που έκτισε (γηροκομεία, πωχοκομεία, νοσοκομεία κ.λ.).

Με άλλα λόγια οι Ποιμένες της Εκκλησίας να είναι όχι μόνο “ρητήρες μύθων” (=καλοί ρήτορες) αλλά και “πρηκτύτερες έργων” (=εκτελεστές έργων), για να χρησιμοποιήσω στίχο του Ομήρου (Ιλ. Ι, 443).

Η Ορθόδοξη Εκκλησία πρέπει να καταστεί περισσότερο, ουσιαστική, παρά τυπική, πρόθυμος δέκτης των μηνυμάτων του λαού, παρά πομπός αυστηρών προειδοποιήσεων περί μελλούσης κρίσεως, πιο κοντά στο λαό, παρά αποξενωμένη από αυτόν, που θέλει ν’ ακούει ελπιδοφόρα κηρύγματα με αναφορές σε ενδιαφέροντα θέματα της εποχής, παρά, όπως συμβαίνει κάποτε, σε τετριμμένα γεγονότα της Παλ. Διαθήκης, όπως ο κατακλυσμός, η κιβωτός του Νώε, οι συνομιλίες του Θεού των Ιουδαίων με το Μωυσή και οι εντολές που του δίνει να κατασκευάσει τούτο, να κάνει εκείνο, όλα χρυσά, ολόχρυσα και όσα άλλα παράδοξα, φαιδρά και απίθανα της Βίβλου, τα οποία στον 21ο αιώνα αφήνουν τους πιστούς, και ιδιαίτερα τους νέους, ψυχρούς και αδιάφορους.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος θα χάσει τον πνευματικό της χαρακτήρα, αν σκέπεται, όπως λέγεται, να κατεδαφίσει κτίρια και να οικοδομήσει μεγάλα ξενοδοχεία κ.λ., για να αυξήσει τα εισοδήματά της, μιμουμένη, σ’ αυτό τον άφρονα πλούσιο της ομώνυμης παραβολής του Χριστού, εκτός εάν αποβλέπει να συνδέσει το όνομά της με την κατασκευή π.χ. μεγάλων νοσοκομειακών μονάδων, για να σκορπίσει “τα ελέη του Θεού” σ’ εκείνους που δεν έχουν αντηρά βαλλάντια. Τέτοια έργα υψηλού χριστιανικού πνεύματος είναι απολύτως αναγκαία και θεάρεστα.

Ο κ. Χριστόδουλος, αφού πρώτα τακτοποιήσει τα της Εκκλησίας και τα του Κλήρου, ας φροντίσει, ώστε οι κληρικοί να γίνουν ορθοτόμοι της διδασκαλίας του Χριστού, η θεία χάρις της οποίας πρέπει από το άγιο Δισκοπότηρο να διαχέεται στη γύρω ζωή.

Στο σημείο αυτό ας μου επιτραπεί μια παρέκβαση: Τέλεση γάμων στις πόλεις κατά κατηγορίες (Α,Β) με άναμμα ή όχι του μεγάλου πολυελαίου, δαπανηρές κηδείες και μνημόσυνα, ταρίφα σε όλα, δάκρυα σε εικόνες της Παναγίας για συγκέντρωση χρημάτων, εκμετάλλευσης των πάντων και μάλιστα της αγνής ευσέβειας των πιστών, όλα αυτά και όσα άλλα *τεχνάσματα και τερτίπια των επιτηδειών Νεοελλήνων* πρέπει να εκλείψουν άπαξ δια παντός, γιατί είναι ξένα προς τη διδασκαλία του Χριστού και καταρρακώνουν το γόπτρο και το κύρος της ορθόδοξης Εκκλησίας, η οποία πρέπει να ακτινοβολεί αγάπη, δικαιοσύνη τιμιότητα

τα και αλτρουϊσμό. Άλλως, θα παραπαίει χωρίς σταθερή κατεύθυνση, χωρίς πυξίδα, χωρίς το αληθινό πνεύμα των διδασχών, που κήρυξε ο Χριστός.

Οι σεποί Ιεράρχες ας παραδειγματισούν από τη δράση του αρχιεπισκόπου Τιράνων κ. Αναστασίου, στυλοβάτη της ορθοδοξίας στη γεπονική χώρα, ο οποίος εν μέσω πολλών δυσκολιών και κινδύνων εργάζεται αθόρυβα και μεγαλουργεί.

Χρειάζονται, όμως, χρήματα, θα έλεγε κάποιος. Υπάρχουν Μητροπόλεις πλούσιες, αλλά και φτωχές. Ο ελληνικός λαός δίνει πάντοτε και βοηθάει οικονομικά, αρκεί να ξέρει ότι η προσφορά του θα πιάσει τόπο. Ο Χριστός, άλλωστε, είπε: "Απείτε και δοθήσεται υμίν, ζητείτε και ευρήσετε, κρούετε και ανοιγήσεται υμίν" (Ματθ. ζ, 7, άσχετα αν τα είπε με άλλο πνεύμα και νόημα).

* * *

Ανακεφαλαιώνω: Ο ρόλος της ορθόδοξης Εκκλησίας είναι να διαφωτίσει, να εμπνεύσει, να ποδηγετήσει στο δρόμο της Αρετής, να μετουσιώσει τη θεωρία σε πράξη, να πιάσει τον παλμό της ζωής, να ενσταλάξει εμπράκτως το ζωοποιό του Χριστού πνεύμα σε πονεμένους και δυστυχισμένους με σκοπό την ανάπλαση της κοινωνίας και την αναμόρφωση και προετοιμασία των ανθρών για τη Βασιλεία των Ουρανών, στην οποία περισσότερο απέβλεπε η Μαρία, που άκουε προσεκτικά το λόγο του Κυρίου, παρά η αδελφή της Μάρθα, η οποία "περιεσπάτο περί πολλήν διακονίαν", για να τον ευχαριστήσει, πράγμα που τον ανάγκασε να της πει:

"Μάρθα, Μάρθα, μεριμνάς και τυρβάζει (=ασχολείσαι) περί πολλά· ενός δε έστι χρεία· Μαρία δε την αγαθήν μερίδα εξελέξατο, ήτις ουκ αφαιρεθήσεται απ' αυτής" (Λουκ. ι, 41-42).

Ξενοδοχεία
Βοχατινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

Ξενοδοχείο "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, σατιατόριο, μπαρ, θέρμανση, πάρκινγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αωου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

1940-44 ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΜΑΣ

ΑΘΑΝ. ΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΕΛΙΣΣΟΠΕΤΡΑ

Ήταν Κυριακή βράδυ 28/10/1940 και ξεφλούσαμε καλαμπόκι σ' ένα γεπονικό σπίτι, όπως συνηθίζαμε παρέες παρέες και περνούσαμε ευχάριστα τα βράδια του ξέφλου με τραγούδια και ιστορίες.

Πριν είκοσι μέρες ένας χωριανός μας Βορειοπειρώτης μας είπε ότι κάποιος συγγενής του από την αλβανική μεριά της Μέρτζιανης τον φώναξε και του είπε ότι οι Ιταλοί θα μας επιτεθούν στο τέλος του μήνα. Αυτό μας το είπε ο χωριανός μας ένα βράδυ στον ξέφλο.

Πιο πάνω από το χωριό μας, στο ύψωμα "Βεγγελιώ" είναι μια σπηλιά· μια μέρα μου λέει ο νουνός μου:

- Πάμε Θανάση να καθαρίσουμε το μονοπάτι για τη σπηλιά; Αν γίνει κάτι, να κρυφτούμε εκεί.

Πραγματικά πήγαμε δυο βδομάδες προτού μας χτυπήσουν.

Εκείνο το βράδυ της Κυριακής ξενυχτήσαμε με το ξέφλο. Τα χαράματα βλέπουμε τους φαντάρους της διμοιρίας πολυβόλων που ήταν στο χωριό μας να φορτώνουν τα μουλάρια με πυρομαχικά και φορώντας κράνη ετοιμάζονταν για δράση.

Βλέποντας τις κινήσεις του στρατού ο νουνός μου, μας ξεσήκωσε να πάμε στη σπηλιά για κάθε ενδεχόμενο.

Μόλις φτάσαμε πάνω από το χωριό ακούσαμε πυροβολισμούς από τη θέση

"Ρογκάτσια" Αηδονοχωρίου και είδαμε μια φωτοβολίδα πάνω απ' το χωριό και μια φωτιά στην κορυφή της Μολυβδοσκεπάστης. Αμέσως άρχισε το τουφεκίδι.

Σε λίγο το παλικό πυροβολικό από την Αλβανία άρχισε να ρίχνει βλήματα πάνω από το χωριό γιατί φαίνεται ότι είχε πληροφορίες για την ύπαρξη στρατιωτικού φυλακίου. Ίσα που προλάβαμε να κρυφτούμε στη σπηλιά, γύρω στα είκοσι άτομα, ενώ γύρω μας άστραφταν και βροντούσαν σαν κεραυνοί οι παλικές οβίδες.

Ξημερώνοντας βλέπαμε καθαρά όλη την κίνηση.

Οι στρατιώτες μας δεν χρησιμοποίησαν τα χαρακώματα που είχαν φτιάξει το 1938-39, αλλά έπιασαν το αρδευτικό αυλάκι στον κάμπο του Αηδονοχωρίου και έρριχναν στους Ιταλούς που έμπαιναν στο ελληνικό.

Μπροστά οι Ιταλοί είχαν βάλει Αλβανούς και σκοτώθηκε ένας απ' αυτούς δίπλα από την κεντρική εκκλησία.

Την πρώτη μέρα οι Ιταλοί καθηλώθηκαν από τα πυρά των δικών μας και δεν μπόρεσαν να προχωρήσουν.

Την επόμενη, δηλαδή την Τρίτη, οι δικοί μας οπισθοχώρησαν για να αμυνθούν στο Καλπάκι και Ιταλοί με Αλβανούς μπήκαν στα χωριά Μελισσόπετρα, Αηδονοχώρι και Μολυβδοσκεπάστη.

Έσπازαν τις πόρτες των σπιτιών μας και αρπάζοντας ό,τι εύρισκαν τα φόρτωναν στα ζώα μας και τα κουβα-

λούσαν στην Αλβανία.

Το Αηδονοχώρι είχε μαυρίσει από τον παλικό στρατό. Βρήκαν καλό φαγοπότι και τραγουδούσαν ενώ πυροβολούσαν από τη χαρά τους.

Καθώς παρακολουθούσαμε από τη σπηλιά την κίνηση απέναντι, βλέπουμε ξαφνικά έναν Αλβανό να 'ρχεται προς εμάς. Μάζευε τα γίδια που είχαν σκορπίσει στην πλαγιά.

Νομίζοντας ότι μας είδε, του φώναξε κάποιος που ήξερε αλβανικά. Εκείνος απάντησε ελληνικά: Μην φοβάστε, πηγαίνετε στο χωριό, δεν θα σας πειράξουν.

Κατεβαίνοντας στο χωριό βρήκαμε τα σπίτια ανοιχτά και τα πράγματα άνω κάτω. Στο δικό μου μπήκαν οι Ιταλοί αλλά δεν πρόσεξαν το γκρά που ήταν κρεμασμένες στον τοίχο.

Μόλις την είδα εγώ, τον έκρυψα αμέσως μέσα σε κάτι βάτα και όταν ξαναήρθαν Ιταλοί δεν βρήκαν τίποτε στην έρευνα που έκαναν.

Το βράδυ κοιμηθήκαμε τρεις οικογένειες μαζί, όπως ήμασταν και στη σπηλιά.

Την άλλη μέρα ήρθαν και οι άλλοι χωριανοί που είχαν κρυφτεί σ' άλλες σπηλιές και σιγά-σιγά μαζεύτηκε όλο το χωριό.

Μετά την αντίσταση των δικών μας στο Καλπάκι άρχισε η οπισθοχώρηση των Ιταλών. Μια μέρα, καθώς έπαιρναν το συσσίτιο, έπεσε ένα βλήμα εκεί που είχαν το καζάνι και δεν ξέρω πόσοι σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν.

Με την υποχώρηση των Ιταλών η

πρώτη μεραρχία των Αλπινιστών υποχώρησε κανονικά με το επιτελείο της κι εμείς τους παρακολουθούσαμε που διάβαιναν απέναντι στη δημοσιά από Μπουραζάνι προς Μέρτζιανη.

Η άλλη αμύνθηκε πάνω από το χωριό μας και στον κάμπο είχαν τάνκς και τεθωρακισμένα.

Μετά τις έξι το απόγευμα δεν μας άφηναν να κυκλοφορούμε στο χωριό, όπου είχε μαζευτεί κόσμος και από τα γειτονικά χωριά Μάζι, Αειτόπετρα, ακόμα και από την Κόνιτσα. Μάλιστα στο σπίτι του θείου μου Παπαστεφάνου καθόταν η οικογένεια του συμβολαιογράφου Λυμπερόπουλου και του Δικηγόρου Πύρρου.

Ένα απόγευμα βλέπουμε στο δημόσιο δρόμο μια μοτοσικλέτα που ερχόταν από το Μπουραζάνι προς Μεσογέφυρα όπου ήταν Ιταλοί.

Ο μοτοσικλετιστής ήταν Έλληνας και όταν είδε τους Ιταλούς γύρισε απότομα προς τα πίσω ενώ εκείνοι άρχισαν να πυροβολούν μ' όλα τα όπλα.

Ο στρατιώτης κόλλησε στη μοτοσικλέτα και απομακρύνθηκε με ελιγμούς ενώ εμείς που παρακολουθούσαμε τη σκηνή παρακαλούσαμε το θεό να γλιτώσει από τις σφαίρες που έπεφταν γύρω του σηκώνοντας σκόνη στο χωματόδρομο.

Τελικά χάθηκε πίσω από έναν όχτο και έφτασε σώος στη μονάδα του προς ανακούφιση όλων μας.

Το ίδιο βράδυ ακούσαμε θόρυβο αλόγων και βγαίνοντας με τον αδερφό μου έξω από το σπίτι βλέπουμε τρεις

Έλληνες Στρατιώτες του Ιππικού.

Μας ρώτησαν αν είναι ελληνικός στρατός στο χωριό και μεις τους απαντήσαμε ότι ήταν Ιταλοί ως το νύχτωμα.

Τους δείξαμε το δρόμο και προχωρούσαμε προς τα πάνω, όταν ξαφνικά, σε μικρή απόσταση ακούσαμε φασαρία.

Ιταλοί, τους λέμε. Τότε γυρίσαμε πίσω αφού γλιτώσαμε και δεν πέσαμε επάνω τους. Τη νύχτα κοιμηθήκαμε ύσυχια και το πρωί είδαμε Ιταλούς σε όλο το χωριό.

Την επομένη από τις εννιά ως τις τέσσερις το απόγευμα έγινε μάχη στο ύψωμα Βαγγελιώ ώσπου οι δικοί μας πήραν τους Ιταλούς στο κυνήγι με χειροβομβίδες και τους ανάγκασαν να μπουκ στην Αλβανία, όσοι γλίτωσαν.

Στη μάχη αυτοί οι Ιταλοί είχαν πάνω από διακόσιους νεκρούς και οι δικοί μας έξι.

Τα προχώματα και τα πολυβολεία ήταν γεμάτα σκοτωμένους.

Το ίδιο βράδυ ήρθε στρατός στο χωριό.

Στο μεταξύ κατέβηκαν δυο Ιταλοί, ο ένας γερός κι ο άλλος τραυματίας. Ήταν ξαδέρφια. Οι στρατιώτες τους έφεραν στο σπίτι μας και μας είπαν να τους προσέξουμε ως το πρωί που θα έρθουν να τους πάρουν.

Τους δώσαμε νερό που μας ζήτησαν και λίγο ψωμί απ' αυτό που είχαμε.

Το πρωί ήρθαν δυο στρατιώτες και τους πήραν. Μας είπαν να φύγουμε όλοι από το χωριό, γιατί θα βομβαρδίζονταν από τα εχθρικά αεροπλάνα.

Ο καθένας πήγε όπου είχε συγγενείς· εμείς πήγαμε στη Γορίτσα (Καλλιθέα).

Σε λίγες μέρες γυρίσαμε και πρώτη μας δουλειά ήταν να πάμε ν' αλέσουμε στο μύλο για να εξασφαλίσουμε το ψωμί.

Όλους τους μήνες του πολέμου τους περάσαμε με βορμβαρισμούς από τα ιταλικά αεροπλάνα.

Την Άνοιξη άρχισε η οπισθοχώρηση του στρατού από την Αλβανία. Τους βλέπαμε τη Μεγάλη Εβδομάδα να περνούν στον κάμπο του Αηδονοχωρίου φάλαγγες ολόκληρες, γυρίζοντας στην Ελλάδα. Είχαν μαζί τους και Ιταλούς αιχμάλωτους.

Μπαίνοντας οι Γερμανοί στη Μακεδονία, μας ήρθαν πάλι οι Ιταλοί από την Αλβανία, όχι όπως την πρώτη φορά, τώρα είχαν σκυμμένο το κεφάλι. Έτσι είχαμε ιταλική κατοχή ως τον Ιούλιο του 1943 που ήρθαν οι Γερμανοί από την Αλβανία.

Βρισκόμασταν στα χωράφια όταν άρχισαν να πέφτουν δεξιά κι αριστερά οβίδες από το γερμανικό πυροβολικό.

Τρέχω στο χωριό. Όλοι οι χωριανοί φόρτωναν τα ζώα για να μεταφέρουν τρόφιμα και πράγματα στο δάσος.

Η μάνα μου θέριζε κοντά στη Μέρτζιανη και με το άκουσμα των κανονιών κίνησε για το χωριό και τη βρήκα στο δρόμο.

Της λέω: Μάνα, μάζεψε ό,τι μπορείς και φύγε με τους άλλους. Εγώ πάω να πάρω τις αγελάδες. (Μ' αυτές έκανα χωράφι). Παίρνω τις αγελάδες

και πάω στο χωριό. Η μάνα μου είχε φύγει. Τράβηξα προς το Μπουραζάνι μαζί με έναν συνομήλικό που βρήκα στο δρόμο.

Οι Γερμανοί είχαν περάσει τη Μεσογέφυρα και χτυπούσαν κατά τον κάμπο όπου σκοιώθηκε ένα παιδί από το χωριό μου.

Ξεχωριστήκαμε με το συνομήλικό μου, αφού περάσαμε τη γέφυρα Μπουραζανίου, εγώ προς το δάσος και αυτός προς την Αετόπετρα.

Προχωρώντας προς το ρέμα βρήκα την οικογένειά μου, αλλά δε μείναμε πολύ εκεί.

Φύγαμε μακριά από το δρόμο, πιάσαμε ένα μέρος που είχε πόσιμο νερό και ορατότητα. Καθήσαμε 3-4 μέρες και βράσαμε σιτάρι από τα κοντινά χωράφια για να χορτάσουμε την πείνα μας.

Την τέταρτη μέρα είδαμε καπνό στο χωριό μας· οι Γερμανοί έκαιγαν τα σπίτια.

Ήμασταν 11 οικογένειες και ξεκινήσαμε για την Κόνιτσα. Μόλις φτάσαμε στην Ηλιόρραχη ακούμε φωνές: Έρχονται οι Γερμανοί, έρχονται οι Γερμανοί. Αλλάξαμε δρόμο. Πήγαμε Καβάσιλα, Εξοχή και φτάσαμε στο Πεκλάρι.

Καθήσαμε πάνω από το χωριό, εκεί που βρίσκεται η κατασκήνωση. Καθήσαμε μερικές μέρες και από φαγητό, αρχίσαμε το διακόνι!

Πηγαίναμε στα σπίτια του Πεκλαριού και ζητούσαμε ψωμί. Οι άνθρωποι μας έδιναν. Ένα πρωί ακούμε να φωνάζουν: Έρχονται Γερμανοί. Οι α-

ντάρτες είχαν παρατηρητήριο και είδαν τους Γερμανούς να έρχονται προς το Πεκλάρι. Φεύγουμε και πάμε προς το Ελεύθερο, Παλιοσέλι, Πάδες, Δίστρατο, Βασιλίτσα.

Σε όλα τα χωριά καθόμασταν μια-δυο μέρες στο καθένα, διότι οι Γερμανοί προχωρούσαν στα χωριά που περνούσαμε, λες πως κυνηγούσαν εμάς.

Στη Βασιλίτσα καθήσαμε μερικές μέρες. Ήταν Αύγουστος μήνας. Είχαμε κατεβεί κάτω από τη Σμίξη στο εξωκλήσι Αγία Σωτήρα στις πέντε του μηνός, παραμονή Αγία Σωτήρας. Ήρθαν δυο παπάδες και έγινε λειτουργία. Βοήθησα κι εγώ στο ψαλτήρι.

Σε λίγες μέρες φύγαμε για το Μοναστήρι του Περιβολιού κι εκεί μείναμε ώσπου μας έπιασε το Φθινόπωρο. Απ' εκεί πήγαμε στη Λαβανίτσα και καθήσαμε δυο ή τρεις μέρες.

Πληροφορηθήκαμε ότι έρχονται Γερμανοί και φύγαμε για τα βουνά της Βάλια Κάλντα. Στήσαμε σκηνές τύπου Βλάχικου με τις κουβέρτες κι ανάψαμε φωτιές.

Ευτυχώς δεν μείναμε πολύ και κατεβήκαμε στο χωριό. Την άλλη μέρα βαδίσαμε για τα Γρεβενά, όπου μας τακτοποίησαν σε αδειανά σχολεία. Εκεί βρίσκαμε και δουλειά. Έτσι ψευτοζούσαμε, ενώ στο Μοναστήρι του Περιβολιού ζούσαμε με διακόνι. Κάναμε μια επιτροπή τετραμελή που πήγαινε στα χωριά και ό,τι μάζευε, τα μοιραζόμασταν όλοι.

Στα Γρεβενά καθήσαμε ένα χρόνο, ωστόσο φύγανε οι Γερμανοί από τον

τόπο μας κι εμείς πήραμε το δρόμο του γυρισμού για το χωριό μας.

Πάλι ζάλα με τριχιά στην πλάτη, πήραμε τα πράγματα μας και από χωριό σε χωριό φτάσαμε στο χωριό τέλος Νοεμβρίου 1944.

Τα σπίτια μας όλα καμμένα. Ούτε κοιτέτσι δεν έμεινε όρθιο. Μόνο το σχολείο και η εκκλησία σώθηκαν. Εμείς μείναμε στη Μεσογέφυρα, σε γερμανικές παράγκες. Είχαμε βρει σε πολυβολεία Γερμανών τσίγκια και μ' αυτά σκεπάσαμε τα καμμένα σπίτια και έτσι σπήσαμε ένα καλυβάκι και μέναμε μέσα. Μετά τον εμφύλιο πόλεμο φτιάξαμε λιθόχτιστα σπίτια με στέγη. Μας έδωσε το Κράτος ξυλεία και πισσόχαρτο για στέγη και μετά από χρόνια πήραμε κεραμίδια...

Αθ. Κοτόπουλος

* * *

ΜΑΪΠΑΣ Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΔΙΣΤΡΑΤΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Ιστορία της ζωής μου από το 1936 ως που έφτασα στο Γενικό Νοσοκομείο του Ε.Λ.Α.Σ.

Τελειώνοντας το Δημοτικό το 1936 πήγα στην Γεωργοκτηνοτροφική Σχολή Δορούτης Ιωαννίνων. Η διάρκεια των σπουδών ήτο (3) έτη. Στις 28 Οκτωβρίου που μας επετέθηκαν οι Ιταλοί εγώ είχα πάρει το απολυτήριο και μαζί με τον χωριανό μου Γιώργο Ζ. Γώγου που ήτο μαθητής στο Αγροτικό οικοτροφείο Ιωαννίνων ξεκινήσαμε ποδαρόδρομο δια μέσου Γρεβενητίου - Βοβούσας για να πάμε στο χωριό μας.

Την άλλη μέρα φτάνοντας έξω από την Βοβούσα συναντήσαμε λίγους φαντάρους που είχαν οπισθοχωρήσει από τα Αλβανικά σύνορα και μας είπαν ότι στο χωριό έχουν μπει οι Ιταλοί και όλοι από το χωριό είχαν βγει στα γύρω βουνά. Καθήσαμε το βράδυ εκεί μαζί τους. Την άλλη μέρα φύγαμε για το χωριό. Έξω από το χωριό συναντήσαμε οικογένειες χωριανών. Θυμάμαι ότι εμένα μου δώσαν να φορέσω ένα φόρεμα πάνω από τα ρούχα διότι της Σχολής ήταν χακί, να μην δουν οι Ιταλοί και νομίσουν ότι ήμουν φαντάρος. Αυτό ήταν για λίγες μέρες διότι οι Ιταλοί δεν μπόρεσαν να πετύχουν τον σκοπό τους που είχαν να περάσουν την Βοβούσα και να φτάσουν στο Μέτσοβο να αποκόψουν το δρόμο Ήπειρο-Θεσσαλία (Κατάρα). Γρήγορα έφτασαν ενισχύσεις από τη Θεσσαλία και Μακεδονία σε δύο μέτωπα· το ένα ήταν στην Φούρκα Ηπείρου και το άλλο στον Πεντάλοφο, Βοΐου Κοζάνης. Οι Ιταλοί που ήταν στο χωριό για να μην εγκλωβισθούν φύγαν κακόν κακώς για την Αλβανία· στο χωριό μας είχε έρθει μια ίλη ιππικό από τη Λάρισα και από κοντά χτυπούσε τους Ιταλούς αφήνοντας πολλούς νεκρούς. Έτσι κι εμείς κατεβήκαμε στο χωριό. Την Άνοιξη του 1941 αφού λιώσαν τα χιόνια - βγαίναμε μέχρι τους πρόποδες του Σμόλικα και βρίσκαμε σκοτωμένους, Ιταλούς, και μαζεύαμε τα όπλα και τα άλλα πράγματα που είχαν. Το χειμώνα οι νίκες στην Αλβανία σε όλους τους μεγάλους είναι γνωστές, αυτό βέβαια ήταν μέχρι τον Απρίλη του 1941 που επιτέθηκαν οι

Γερμανοί και έτσι ο Στρατός από την Αλβανία οπισθοχώρησε. Όλοι οι φαντάροι από το χωριό μας γύρισαν μαζί με τα όπλα, που είχαν, αν και από όπλα όλοι είχαμε μάσει από την οπισθοχώρηση των παλών. Τα δύσκολα άρχισαν από την ημέρα που στο χωριό ήρθαν οι Ιταλοί αστυνομικοί (καραμπινιέροι), άρχισαν έρευνες για να συγκεντρώσουν τα όπλα που είχαμε κρυμμένα. Δυο φορές με ξυλοφόρτωσαν στην Αστυνομία.

Το χειμώνα του 1942 παίρναμε ό,τι πολύτιμο είχαμε στα σπίτια μας και ποδαρόδρομο κατεβαίναμε στα χωριά της Ηγουμενίτσας και τα δίναμε για λίγες οκάδες λάδι.

Μετά γυρίζαμε στο χωριό και κατεβαίναμε στα χωριά των Γρεβενών και αλάζαμε το λάδι με σπάρη ή καλαμπόκι ό,τι μας δίνανε· αυτό γινόταν κατά διαστήματα όλο το χειμώνα του 1942. Αφού πέρασε ο χειμώνας, την άνοιξη και το καλοκαίρι περάσαμε κάπως υποφερτά, βολευόμασταν με τα λίγα κοπάδια που είχαμε, χόρτα και διάφορα φρούτα που στο χωριό είχαμε αρκετά. Κατά το τέλος Σεπτεμβρίου σηκώθηκα νύχτα χωρίς να πω τίποτα σε κανέναν πήγα στην καλύβα και πήρα ένα όπλο και σε έναν τροβά έβαλα αρκετές δεσμίδες σφαίρες. Περπατώντας ξημερώθηκα στην κορυφή της Βασιλίτσας. Έκατσα παράμερα σε ένα ρυάκι, έβγαλα ένα κομμάτι ψωμί καλαμποκίσιο και έφαγα λίγο βρεμένο στο νερό να μαλακώσει. Μετά άρχισα να σκέφτομαι για που να βαδίσω, ήξερα ότι έξω στα χωριά των Γρεβενών γύριζαν ομάδες α-

νταριτών και στο μυαλό μου τριγύριζαν τρεις λύσεις, να κατέβω στη Σμίξη που ήταν κοντά ή να πάω προς Φιλιππαίους. Προτίμησα την Τρίτη και βάδισα προς το χωριό Ζιάκα Γρεβενών. Το απόγευμα βάδισα σε ένα μονοπάτι στο δάσος.

Πριν φτάσω στο χωριό, χωρίς να καταλάβω, βλέπω μπροστά έναν αντάρτη με το όπλο στο χέρι και μου λέει για που πηγαίνω. Όπου βρω εσας για να λάβω κι εγώ μέρος στον αγώνα, του απαντώ· τους βρήκες μου λέει. Βάδισε μπροστά και εγώ τον ακολουθούσα. Σε λίγο φτάσαμε έξω από το χωριό, σε μια ξύλινη καλύβα όπου ήταν και οι άλλοι. Αναψαν φωτιά να ζεσταθούμε και φάγαμε ψωμοτύρι. Ύστερα μου λέει ο καπετάνιος: μικρέ άδειασε τον τροβά. Πήρε 10 δεσμίδες σφαίρες και μου είπε: αυτές θα κρατήσεις εσύ και τις άλλες της μοίρασε σε άλλους, να συμπληρώσουν από 50 ο καθένας.

Θυμάμαι σαν σήμερα, που μου είπε: άκουσε μικρέ δεν θέλω ούτε μια σφαίρα να πάει άσκοπα χαμένη. Δικαιολογημένα με έλεγε μικρέ διότι τότε ήμουν 18 χρονών ο πιο μικρός της ομάδας. Την άλλη μέρα κατεβήκαμε σε ένα χωριό έξω από τα Γρεβενά, Κηπουριό το λέγαν, από εκεί ήρθαν άλλοι 7 άντρες μαζί μας με τα όπλα τους. Αυτό γινόταν σε καθημερινή βάση. Γυρίζαμε από χωριό σε χωριό και η προσέλευση ήταν καταπληκτική.

Δεν ξέρω πόσα συγκροτήματα είχαμε γίνει. Σ' αυτό που ήμουν εγώ με αρχηγό τον Βασίλη Ασλανίδη ήμασταν 40 άτομα.

Μετά τα Χριστούγεννα, ποδαρόδρομο μέσα στο χιόνι, ξεκινήσαμε για τον Πετιάλοφο Βοΐου-Κοζάνης. Φθάσαμε μετά από λίγες μέρες. Το τι γινόταν εδώ δεν περιγράφεται. Είχαν έρθει σχεδόν όλα τα συγκροτήματα της περιφέρειας διότι εδώ ήταν η έδρα της 9ης Μεραρχίας του Ε.Λ.Α.Σ. Εκεί βγάλαμε αναμνηστικές φωτογραφίες (μια την έχω μέχρι σήμερα). Εκεί είδα "οτι δεν ήμασταν μόνο άνδρες αλλά είχαν καταταγεί και αρκετές κοπέλες όπως στη φωτογραφία που σώζεται ακόμη. Εκεί καθήσαμε αρκετές μέρες. Σχηματίστηκαν Διμοιρίες-Λόχοι-Τάγματα-Συντάγματα.

Στα μέσα Ιανουαρίου του 1943 το τάγμα που ήμουν εγώ με Διοικητή τον Φουρκιώτη, έτσι τον λέγαν, φύγαμε να πάμε στην Βλαχοκρανιά Γρεβενών. Αφού φτάσαμε ύστερα από λίγες μέρες με πολύ χιόνι και αρκετό κρύο, στρατοπεδέψαμε στο Δημοτικό Σχο-

λείο, οι περισσότεροι, και αρκετούς πήραν στα σπίτια τους οι κάτοικοι.

Η αποστολή του τάγματος ήταν να επιτηρούμε και να ενοχλούμε τους Γερμανούς στο δρόμο (Θεσσαλία-Ήπειρο-Κατάρτα). Η Διμοιρία που ήμουν φύγαμε για τη Μηλιά Μετσόβου και οι άλλοι για άλλα σημεία του δρόμου, μέχρι τον κάμπο του Δεσπότη. Εμείς, αφού σε ένα ύψωμα εγκαταστήσαμε παρατηρητήριο, με μια διόπτρα παρακολουθούσαμε τον δημόσιο δρόμο που περνούσαν οι φάλαγγες των Γερμανών. Το Φλεβάρη μια νύχτα ξεκινάμε και πριν ξημερώσει φτάνουμε σε μια στροφή του δρόμου και πιάνουμε θέσεις μάχης καμουφλαρισμένοι. Περιμέναμε να περάσει φάλαγγα αυτοκινήτων.

Πράγματι κατα το μεσημέρι φανήκαν οι πρώτες μοτοσικλέτες και ακολουθούσαν τα φορτηγά. Μόλις πλησίασαν αρκετά αρχίσαμε να τους χτυ-

Χορτιά

πάμε· ένα φορτηγό πήρε φωτιά. Οι Γερμανοί ήταν πολλοί και άρχισαν να μας χτυπάνε. Εν τω μεταξύ έφθασαν και ενισχύσεις από το φυλάκιο που είχαν. Εμείς φύγαμε χωρίς να έχουμε θύματα. Η ζημιά που κάναμε ήταν το φορτηγό που κάηκε αν υπήρχαν νεκροί δεν ξέρω. Τότε για πρώτη φορά έριξα και εγώ 8 σφαίρες. Αυτό γινόταν τακτικά. Μια βραδιά ξεκινάμε νύχτα και φθάνουμε σε ένα φυλάκιο των Γερμανών. Αφού κόψαμε το συρματοπλέγμα πλησιάσαμε πολύ κοντά για την επίθεση. Ένας συναγωνιστής πάτησε μια νάρκη και το τι έγινε δεν περιγράφεται. Η νύχτα έγινε μέρα από τις φωτοβολίδες των Γερμανών. Φύγαμε άπρακτοι αφήνοντας τρεις νεκρούς και είχαμε και δυο τραυματίες που πήραμε μαζί μας στο χωριό. Το καλοκαίρι οι Γερμανοί έβγαιναν α-

πό τις πόλεις και έκαιγαν τα χωριά αλλά και εμείς δεν τους αφήναμε σε ησυχία· με τις ενέδρες που τους περιμέναμε τους κάναμε μεγάλες ζημιές.

Τέλος Αυγούστου-αρχές Σεπτεμβρίου του 1944 άρχισαν οι Γερμανοί σε μεγάλες φάλαγγες να φεύγουν για τη Θεσσαλονίκη κι εμείς από κοντά τους χτυπούσαμε. Άδειασιν την Καστοριά και αρχές Οκτωβρίου μπήκαμε στην Κοζάνη με την 9η Μεραρχία. Εκεί έβγαλα και μια φωτογραφία για ενθύμιο, διότι εμένα μαζί με έναν ακόμη μας έδωσαν φύλλο πορείας για να πάμε στην Ε.Π.Ο.Ν. του Γενικού Επιτελείου του Ε.Λ.Α.Σ στην Λαμία όπου ήταν η έδρα. Είχαν έρθει από όλες τις Μεραρχίες του Ε.Λ.Α.Σ από όλη την Ελλάδα και σχηματίσαμε το λόχο της Ε.Π.Ο.Ν του Γενικού Στρατηγείου.

Εκεί αναλάβαμε την φρούρηση του

Στο Γ.Σ. του Ε.Λ.Α.Σ. 4-12-1944.

Γιαννούλης - Μάϊπας - Χρησιτίδης Λάρισα 6-1-45

Γενικού Στρατηγείου φυλάγοντας σκοπιά επί 24ώρου βάσεως. Εδώ έχω μία φωτογραφία που βγάλαμε μαζί με τον Παναγιώτη στις 4-12-44. Δεν ξέρω αν ζει σήμερα.

Μετά τα Δεκεμβριανά αρχίσαμε την μετακίνηση του Αργηχείου του Ε.Λ.Α.Σ για τα Τρίκαλα Θεσσαλίας. Αφού υπογράφηκε η συμφωνία της Βάρκιζας το Φλεβάρη του 1945, αρχίσαμε την παράδοση του οπλισμού με δάκρυα στα μάτια. (Δυστυχώς όμως αυτή η συμφωνία δεν τηρήθηκε ποτέ εκ μέρους της Κυβερνήσεως).

Εγώ μαζί με άλλους συναγωνιστές πήραμε ένα φορτηγό και φύγαμε για τα Γρεβενά. Στο φορτηγό είχαμε και αρκετά τρόφιμα. Εγώ μαζί με τον Παναγιώτη μείναμε στα Γρεβενά, διότι για το χωριό ήταν αδύνατο να περάσουμε την Βασιλίτσα, είχε αρκετό χιόνι. Έμεινα στο σπίτι του χωριανού μου Γεωργίου Γώγου ως τον Απρίλη του 1945.

Μετά ήρθε από το χωριό ο μεγαλύτερος αδελφός μου μαζί με τον θείο του Γιώργου Αποστόλη Γκόγκου και φύγαμε για την Θεσσαλία, Ελασσώνα, και τα χωριά του Τυρνάβου. Κόβαμε λευκάδια και τα βγάσαμε ξυλεία με ένα πριόνι που το λέγαμε Σιάρα. Εκεί καθήσαμε μέχρι τον Μάρτη του 1946. Είχαμε δουλειά πολλή, αλλά φύγαμε διότι άρχισαν οι ομάδες του Σούρλα να κυνηγάνε τους Ελασίτες στα χωριά. Το τι γινόταν δεν περιγράφεται. Σκοτωμοί, βιασμοί, λεηλασίες και έτσι φύγαμε πριν μας πιάσουν και μας. Φτάνοντας στα Γρεβενά, ο αδελφός

μου και ο Αποστόλης φύγαν για το χωριό, εγώ έμεινα στα Γρεβενά και δούλευα ημερομίσθια στην Γεωργική υπηρεσία ως εργάτης μαζί με άλλους. Γυρίζοντας ένα απόγευμα από τη δουλειά, στην πόρτα με περίμενε ένας Ινδός στρατιώτης και ένας Ιερολοχίτης του εθνικού στρατού.

Με πήραν χωρίς να με αφήσουν να μπω στο σπίτι και με πήγαν στο Γυμνάσιο.

Εκεί είχαν μαζέψει αρκετούς ελασίτες από τα γύρω χωριά των Γρεβενών ήταν και πολλοί γνωστοί μου από την 9η Μεραρχία του Ε.Λ.Α.Σ. Εκεί κλεισμένος έμεινα 12 μέρες περίπου· μετά ήρθε ο πατέρας με έναν αξιωματικό της χωροφυλακής χωριανός μου - Αραμάντη τον λέγαν - και με πήραν έξω. Την άλλη μέρα έφυγα για το χωριό κι έτσι γλίτωσα την Μακρόνησο.

Στις 9 Μαΐου κατετάγην στο Στρατό μαζί με άλλα παιδιά από το χωριό μου και πήγαμε στο Κ. εκπαιδεύσεως Μεσολογγίου.

Άφησαν τις πιο μεγάλες κλάσεις και πήραν την τελευταία του 1945, νομίζοντας ότι δεν είχαμε λάβει μέρος στον Ε.Λ.Α.Σ.

Εκεί με κάλεσε ο γιατρός του Κ. Εκπαιδ. και με ρώτησε ποιανού Μάϊπα είμαι. Του είπα το όνομα του πατέρα μου και την άλλη μέρα με πήρε στο γραφείο του και μου είπε ότι είναι από τις Πάδες Κονίτσης. Νίκος Γιάκας λεγόταν (Καρδιολόγος). Εκεί στο Κέντρο γινόταν η διαλογή και όσους είχαν λάβει μέρος στην Αντίσταση (ΕΛΑΣ) τους στέλναν

για την Μακρόνησο και σχηματίσαν τα τάγματα της Μακρονήσου.

Η διαλογή γινόταν με βάση τα χαρτιά που στέλναν οι πρόεδροι των χωριών μαζί με την Αστυνομία. Αυτά τα παιδιά το 1948 τα στέλναν στην πρώτη γραμμή να λάβουν μέρος στον εμφύλιο κατά του Δ.Σ.Ε. Βίτσι - Γράμμο. Εγώ χάρη του γιατρού γλίτωσα την Μακρόνησο. Και μάλιστα επειδή ήξερα γράμματα (είχα τελειώσει το 1940 την Γεωργική Σχολή Δουρούτης Ιωαννίνων) μετά την εκπαίδευση με έστειλε στην Εκάλη στη Σχολή Υγειονομικού. Αφού εκπαιδεύτηκα ονομάστηκα Δεκανέας και στις 8-1-1947 μου δώσαν φύλλο πορείας για το 227 ορεινό χειρουργείο που έδρα του ήταν η Καστοριά.

Από το καλοκαίρι του 47 είχε ξεκινήσει ο εμφύλιος για τα καλά· δεν μπορούσαμε να βγούμε έξω από την Καστοριά. Σε όλους τους ηλικιωμένους είναι γνωστά αυτά. Τέλος Σεπτεμβρίου 1948 μετατέθηκα για το 423 Σ.Ν. Αθηνών μέχρι στις 6-12-49 όπου και πήρα το απολυτήριο από το Στρατό.

Αναφέρω εδώ ότι, εάν η Κυβέρνηση τηρούσε την συμφωνία της Βάρκιζας, δεν θα είχε γίνει ο εμφύλιος που τόσα θύματα και καταστροφές γίναν.

Το χωριό, το Δίστρατο Κονίτσας είχε πολλά παιδιά στην Αντίσταση. Εγώ βέβαια δεν είχα επαφή μαζί τους διότι ήμουν στην 9η Μεραρχία του Ε.Λ.Α.Σ στη Μακεδονία. Μόνον συνάντησα την Γιαννούλα Ζ. Γώγου που είναι και στην μία φωτογραφία που έχω. Όλοι αυτοί δυστυχώς κυνηγήθηκαν

μετά όπως εγώ.

Εγώ χάρη του γιατρού Ν. Γιάκα από τις Πάδες γλίτωσα την Μακρόνησο, αλλά όταν απολύθηκα από το Στρατό έπιασα εργασία στο Υπουργείο Γεωργίας. Όμως, δεν περάσαν ούτε δυο μήνες και με απόλυσαν λόγω κοινωνικών φρονημάτων. Χωρίς αυτό το χαρτί δεν γραφόσουν σε δημόσια υπηρεσία.

Το 1963 ξεκινάω να πάω με την σύζυγό μου και το παιδί στο χωριό να δω τον πατέρα μου ύστερα από 17 χρόνια. Περνώντας το λεωφορείο για την Κόνιτσα, στο Καλπάκι μας κατεβάζουν και μας γυρίζουν στην Ασφάλεια στα Γιάννενα.

Ο αξιωματικός υπηρεσίας με ρώτησε αν έχω κανέναν γνωστό στα Γιάννενα. Του είπα ότι στο Δημαρχείο εργάζεται ένας ξάδερφός μου Γεώργιος Μάϊπας. Έστειλε και τον φέραν· τι είπαν στο γραφείο δεν ξέρω, αλλά μας έδωσε ένα χαρτί για να φύγουμε για την Κόνιτσα και έτσι μπόρεσα να πάω στο χωριό ύστερα από 17 χρόνια.

Σε μας τους μεγάλους που είχαμε λάβει μέρος στην Αντίσταση, το κυνηγητό δεν σταμάτησε μέχρι που αναγνωρίστηκε η Αντίσταση. Το κακό είναι ότι την πλήρωσαν και τα παιδιά μας. Ήταν αδύνατον να εργαστούν σε δημόσια υπηρεσία. Χωρίς μέσον λόγω φρονημάτων των γονιών τους.

Δυστυχώς είχαν χωρίσει τους Έλληνες σε εθνικόφρονες και μη, τι να γράψω, είναι τόσο πολλά που τελειωμό δεν έχουν...

Λίγα για τον Σαίξπηρ (1564-1616)

Κίτσιου Ειρήνη 3-10-2002

Κι αν η συνήθεια του κόσμου κι ο χρόνος που κυλάει, μας αφαιρεί κάθε σκέψη να αισθανθούμε κάτι συνταρακτικό, παρ' ό-λα αυτά υπάρχουν στιγμές που απορούμε για την παραβίαση αυτής της αρχής. Κι αυτές τις εξαιρετικές καταστάσεις τις προκαλούν σχεδόν πάντα σκέψεις, που η βάση της αρχής και της ανάπτυξής τους έχει να κάνει με την καλλιέργεια και την εξέλιξή μας σαν άτομα και καθόλου δεν φαίνεται να έχουν τις ρίζες τους στον πολυισμό που καταναλώνουμε και στην πρόοδό του που φιλοδοξεί να είναι η πραγματοποίηση των "οραματισμών" μας. Η πρόοδος του πολυισμού δεν λέει τίποτε, αν δεν γίνουν γνωστά τα θεμέλιά τους.

Μια τέτοιου είδους παραβίαση είναι και η τωρινή μου ενασχόληση με τον Σαίξπηρ και βλέποντας την αιτία της να ανατέλλει από ένα ήδη αχνοφωτισμένο ορίζοντα, αφήνω τη φαντασία μου να ξεκουραστεί πάνω στα πραγματικά γεγονότα, που παρ' ότι δεν συμπίπτουν μεταξύ τους χρονικά έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς, τον μεγάλο Ελισαβετιανό ποιητή.

Τις περισσότερες φορές το όνομα "Σαίξπηρ" με προσεγγίζει διαλυμένο στην πνοή μιας αύρας. Και καθώς ο ίδιος ο Σαίξπηρ, μου είναι στην πραγματικότητα ένα άγνωστο ον, τα διαλυ-

μένα στοιχεία του ονόματός του, που έχουν παραμείνει στο νου και την καρδιά μου, όταν η αύρα έχει πλέον προσπεράσει, παίρνουν μπρός στα μάτια μου τις μορφές του Άμλετ του Οθέλλου, του Καίσαρα και του Βρούτου και αυτού του εξοργισμένου γέροντα του Βασιλιά Λήρ κι όλων αυτών των υπαρκτών προσώπων, που μας παρουσίασε γενναιόδωρα αυτός ο άγνωστος Σαίξπηρ.

Γι' αυτή την πνοή της ονειρεμένης αύρας ευγνωμονώ την παλιά μου φίλη Περιστέρα¹ γιατί στην πραγματικότητα αυτή ήταν που τη συνέθεσε. Μικρές μαθήτριες της Έκτης Δημοτικού, στο δρόμο του σπιτιού της το "Δέντρο" κι ενώ το νερό της Βρύσης Κελάρυζε, μου διηγόταν για τον Μαυροφορεμένο Άμλετ και την Οφηλία που μαδούσε τα άνθη τρελλή πια, για ένα Βρούτο που σκότωνε έναν πολυαγαπημένο φίλο κι ένα θυμωμένο κι εξαγριωμένο γέρο που γυρνούσε στις καταιγίδες παρέα μ' ένα τρελλό.

Προτιμούσα τις διηγήσεις της Περιστέρας, παρά τα βιβλία που ήταν πρόθυμη να μου δανείσει. Καθώς η αυθεντικότητα και το καλό γούστο με κατατρέχουν από παιδί, απέφευγα να διαβάσω αυτές τις εκδόσεις που ήταν στην πραγματικότητα παραμυθάκια σε πεζό των έργων του Σαίξπηρ, (λες και

1. Περιστέρα: υπαρκτό πρόσωπο

το ποίημα είναι μία απλή υπόθεση που μπορεί να διηγηθεί με ευκολία). Κι έτσι πάντα αντί να μελετώ αυτές τις φυλλάδες κατέφευγα στη γλυκειά παιδική φαντασία της Περιστέρας.

Από εκείνη την εποχή, κατά καιρούς ασχολούμαι με το έργο του Σαίξπηρ και μάλιστα όχι με απλές αναγνώσεις των έργων του, παρά με πιο σοβαρή μελέτη, αλλά ποτέ ο Σαίξπηρ δεν μίλησε στην καρδιά μου, όπως η Περιστέρω, για τα έργα του.

Κι έτσι έμεινε να νιώθω τα έργα του Σαίξπηρ όχι κατευθείαν απ' τον ίδιο, αλλά μέσω τρίτου, με την αύρα που στέλνει προς εμένα η φαντασία ενός παιδιού.

Παρ' ότι η κριτική μου ικανότητα δεν έχει καμμία σχέση μ' εκείνη του παιδιού που ήμουν κάποτε, ωστόσο ο Σαίξπηρ έμεινε για μένα στην πραγματικότητα ένας άγνωστος, ακόμα και οι ήρωές του, οι τόσο αληθινοί και γήινοι, ώρες και φορές είναι ακαταλαβίστικοι.

Τέλος πάντων τι είναι αυτό το φαινόμενο που ονομάζεται Σαίξπηρ; Κι αν μαθαίναμε γι' αυτόν προσωπικά τι θα άλλαζε για το έργο του.

Πρέπει βέβαια εξ αρχής μια και καλή να ξεκαθαρίσουμε, ότι αληθινή βιογραφία του Σαίξπηρ δεν υπάρχει. Όσες υπάρχουν κι όσες θα υπάρξουν, απλώς θα αποτίνουν φόρο τιμής στον ποιητή και τίποτε άλλο. Γεννή-

θηκε και πέθανε στο Στράτφορντ και οι μεταξύ αυτών των γεγονότων ημέρες ήταν όλες δικές του!

Έχουμε όμως κάτι πιο χειροπιαστό, τα έργα του, κι είναι πολλά και συνταρακτικά, ώστε να μπορούν να δαμάσουν την περιέργεια μας ως προς τα γεγονότα της πραγματικής του ζωής.

Δεν αξίζει να ασχληθούμε εδώ με τις κατά φαντασίαν βιογραφίες του, κι όλα αυτά τα γεγονότα που κάνουν νύξεις για τη ζωή και τις πράξεις του, τις πραγματικές. Άλλωστε δεν θα ωφεληθεί σε τίποτε το έργο του, δεν θα προσδώσει σε αυτό περισσότερη αξία, αν σαν "νέοι" Σαιντ Μπέβ², ασχληθούμε διεξοδικά, με όλα αυτά τα υποτιθέμενα που περιέβαλαν τον Σαίξπηρ στην εποχή του και βγάλουμε επίπονα τα συμπεράσματά μας.

Ο Σαίξπηρ κατά πως φαίνεται είναι το έργο του. Ένα έργο που έδωσε στον ποιητή μια φήμη τόσο μεγάλη, ώστε ενίοτε μας βάζει στον πειρασμό να την αμφισβητούμε.

Η αιώνια απορία που ταλανίζει τον Κόσμο της Κριτικής, είναι αν ο Σαίξπηρ είναι αντικειμενικός ή υποκειμενικός.

Ο Κόουλριτζ³ πίστευε ότι ο Σαίξπηρ ήταν σαν τον Όμηρο, αλλά δεν είχε την αντικειμενικότητα του Ομήρου, παρά μια "ειδικού τύπου" υποκειμενικότητα, την υποκειμενικότητα της "persona" ή της "persona tragica" (του

2. Σαιντ Μπέβ: Γάλλος κριτικός. Δημοσίευσε τις περίφημες "Δευτέρες". Στις κριτικές του πρωτοστατούσε η προσωπική ζωή των συγγραφέων Κατηγορήθηκε ως "Κουτσομπόλης".

3. Κόουλριτζ: Μεγάλος Άγγλος ρομαντικός ποιητής και σπουδαίος κριτικός.

προσωπείου ή του δραματικού χαρακτήρα). Διότι οι χαρακτήρες του διαγράφονταν όχι βάσει συγκεκριμένων ατομικών χαρακτήρων, αλλά με απλή δύναμη του στοχασμού. Δεν ήταν αυτός ο ίδιος οι ήρωες του, αλλά με μεμονωμένα στοιχεία του εαυτού του δημιουργούσε ολόκληρους χαρακτήρες τους ήρωές του.

Η Κριτική του Κόουλριτζ είχε τις βάσεις της σε φιλοσοφικούς στοχασμούς οι οποίοι και τη στήριζαν αξιόπιστα.

Σύμφωνα με το σύστημά του λοιπόν, “ο Σαίξπηρ μιμείται όχι τη “*natura*⁴ *naturata*” τη δική του φύση ως ατόμου, αλλά τη “*natura naturaus*”, την καθολική δυνατότητα της οποίας ο ίδιος η προσωπική του ύπαρξη δεν είναι παρά μία μόνο εκδοχή”.

Ο Ουίλλιαμ Χάζλιτ⁵ πίστευε, όπως και ο Κόουλριτζ, ότι στα έργα του Μίλτωνα⁶ “ανιχνεύονται οι διαθέσεις και οι απόψεις του ποιητή” αλλά ότι ο Σαίξπηρ, μόνος μεταξύ των ποιητών έχει “τη δύναμη να μεταμορφώνεται κατά το δοκούν σε οτιδήποτε επιθυμεί... είναι ο πρωτέας της ανθρώπινης διάνοιας”.

Και ο Κήτς που θαύμαζε τον Χάζλιτ και παρακολούθησε τις διαλέξεις του

για τον Σαίξπηρ εξέφρασε με παρόμοιους όρους την απροσωπία του Σαίξπηρ. “Η μεγαλοφυΐα του Σαίξπηρ είναι μια έμφυτη καθολικότητα. Η ανθρώπινη διάνοια σωριάστηκε πρηνής μπροστά στο ψυχρό και βασιλικό βλέμμα του”. Ο Κήτς διπύρυνε αυτή την ιδιότητα για να ορίσει τον ποιητικό χαρακτήρα εν γένει:

“Δεν έχει ατομική υπόσταση - δεν έχει χαρακτήρα είναι τα πάντα και τίποτα. Ο ποιητής δεν έχει ταυτότητα - εμφυλώνει συνεχώς ένα άλλο σώμα”.

Στο χρονικό διάστημα από το 1780 έως το 1830 περίπου ο Σαίξπηρ περνάει από τη σφαίρα της φυσιολογικής αξιολόγησης, σ’ αυτό που οι σύγχρονοι φυσικοί επιστήμονες ονομάζουν “μοναδικότητα” Οποιαδήποτε κακή κριτική για το έργο του ήταν βλασφημία.

Ωστόσο κατά το παράδειγμα του Τολστόι⁷, διακινδυνεύουμε μια αρνητική ανάγνωση του Σαίξπηρ.

Ο Τολστόι που όλοι γνωρίζουμε το είδος του συγγραφέα που υπήρξε, ασχολήθηκε με τον ποιητή στο δοκίμιό του “Τι είναι Τέχνη”. Περισσότερο τον απασχόλησε ο Σαίξπηρ του “Βασιλιά Λήρ”.

Γενικώς το δικίμιό του περί τέχνης,

4. *natura*: Η έννοια της “*natura*” είναι μεν η φύση, αλλά όχι η “φύση” όπως την εννοούσαν οι αρχαίοι έλληνες. Η έννοια της “*natura*” της Δυτικής φιλοσοφίας ταιριάζει περισσότερο στο Σαίξπηρ.

5. Ουίλλιαμ Χάζλιτ: (1778-1850) Σπουδαίος Άγγλος κριτικός, ασχολήθηκε ειδικά με τον Σαίξπηρ. Η γραφή του ήταν ιδιότροπη και ιδιαίτερα ευφυής.

6. Μίλτων: (1608-1674) Μεγάλος Άγγλος ποιητής έγραψε το “χαμένο παράδεισο” (Έχουν πει ότι ήταν περισσότερο με το μέρος του σατανά!)

7. Τολστόι: Μεγάλος Ρώσος συγγραφέας. Πίστευε ότι η τέχνη πρέπει να μας διδάσκει. Δεν κατάφερε να τεκμηριώσει την άποψή του.

δεν είναι ό,τι καλύτερο στο είδος του, γιατί είναι κάπως μπερδεμένα τα πράγματα ως προς την ουσία της Τέχνης, τη σχέση του Καλλιτέχνη με την Τέχνη και την Κοινωνία, και της Τέχνης με την κοινωνία. Ο Τολστόι υπήρξε ένας πολύ μεγάλος συγγραφέας και βλέπει την Τέχνη από τη σκοπιά του, αλλά καλύτερα αυτά που πιστεύει γι' αυτήν εκφράζονται στα έργου του, παρά σ' αυτό το δοκίμιο. Τα έργα του Σαίξπηρ, για τον Τολστόι, είναι κατά βάση "ανήθικα". Δεν προσφέρουν τίποτε στον αναγνώστη και μάλλον δεν βρίσκει και καμιά ωφέλεια στο να παίζονται τέτοια έργα στο θέατρο.

Πάει ο νους μας στον δικό μας Πλάτωνα που εξόρισε ή μάλλον είχε τη διάθεση να εξορίσει από την "Πολιτεία" του τους ποιητές.

Μπορεί να υπάρχει κάποια βάση σ' αυτό, γιατί η "Μήδεια" του Ευριπίδη επί παραδείγματι, τι έχει να διδάξει ένα παιδί, ένα νέο ή ακόμη κι ένα ενήλικα; Πάθν, πάθν, πάθν. Λογοκρισία της Τέχνης; Ίσως, λογοκρισία υπό όρους; Η Τέχνη βοηθά στην ηθική τελείωση του ανθρώπου; Για ποιού είδους ηθική μιλάμε; "L' art pour l' art"⁸ (η τέχνη για την Τέχνη), νομίζω ο Τολστόι δεν την κατάλαβε και δεν την

ασπάστηκε, τη θεώρησε άχρηστη και ανήθικη αυτή την άποψη. Όσο για το "Βασιλιά Λήρ" το θεωρεί πολύ κακό δράμα, περίεργο, χωρίς βάση και γελοίο. Ο Σαίξπηρ, είναι αλήθεια, χρησιμοποιεί πολύ τραβηγμένες σκηνές σε πολλά από τα έργα του, και στον Βασιλιά Λήρ πολλά μας παραξενεύουν κατά την εξέλιξη της υπόθεσης.

Μήπως ο Σαίξπηρ ετοίμαζε ένα Μπέκετ⁹; Αν σκεφτούμε την εικονική αυτοκτονία του τυφλού Γκλόστερ, μας παραπέμπει στον Μπέκετ.

Ο Σαίξπηρ κατά βάση είναι ένας ρεαλιστής, ένας ποιητής της πραγματικότητας, ίσως και της πραγματικότητας που ζούμε, αναλογιζόμενοι τα έργα του που σχεδόν όλα αναφέρονται στην εξουσία.

Είναι λοιπόν ένας πολιτικός συγγραφέας ο Σαίξπηρ;

Λέγονται πολλά για τις πολιτικές πεποιθήσεις του, αλλά πάνω απ' όλα είναι ένας μεγάλος συγγραφέας και σαν τέτοιος διάλεξε σπουδαίες υποθέσεις για τα έργα του, παρ' όλα αυτά ο Σαίξπηρ δεν είναι ένας "κλασσικός".

Ο Φιλόσοφος Βιγκκενστάιν¹⁰ αναρωτήθηκε γιατί ο Σαίξπηρ δεν του λέει τίποτα. Είχε μάλλον κατά νου τον στίχο από το "χαμένο παράδεισο" του Μίλτω-

8. L' art pour l' art: Στην ιστορία των αισθητικών θεωριών κατέχει σπουδαία θέση. Σ' αυτή την άποψη πίστεψαν πολλοί σπουδαίοι καλλιτέχνες γενικά. Ο Νίτσε στο "Λυκόφως των ειδώλων" γράφει: "L' art pour l' art" σημαίνει "Να πάρει ο διάβολος την ηθική" (σελ. 101 Κάκτος 1989).

9. Μπέκετ: Συγγραφέας. Τα θεατρικά του έργα κατατάσσονται στο θέατρο του Παραλόγου.

10. Βιγκκενστάιν: (1889-1951) Σύγχρονος Αυστριακός φιλόσοφος. Εξομολογήθηκε στον Νόρμαν Μάλκολμ, ότι η αργή κίνηση στο Τρίτο Κουαρτέτο του Brahms τον απέτρεψε δύο φορές από την αυτοκτονία.

να, όταν έλεγε ότι ένας ποιητής δεν μπορεί να πει τραγουδώ σαν τα πουλιά, για τον Σαίξπηρ όμως ισχύει το “τραγουδώντας ξύλινες νότες άγρια”. Ασχολούμενος με τη θεωρία του Φρόυντ για τα όνειρα, συμπέρανε ή μάλλον παρομοίασε τα έργα του Σαίξπηρ με τα όνειρα. “Το σύνολο των έργων του Σαίξπηρ δημιουργεί μια δική του γλώσσα. Με άλλα λόγια είναι εντελώς μη ρεαλιστικός (όπως ένα όνειρο)”.

Ο Σαίξπηρ είναι για όποιον τον μελετάει ο γενναιόδωρος τεχνίτης της γλώσσας η οποία σύμφωνα με το φιλοσοφικό έργο του Βίτγκενστάιν “Tractatus logico philosophicus” είναι τα όρια του κόσμου μας.

Δεν υπάρχει σχεδόν καμμία συνιστώσα των έργων και των ημερών των ανθρώπων, την οποία ο Σαίξπηρ να μην έχει απεικονίσει στη γλώσσα, πάνω στην οποία να μην έχει ρίξει το περιγραφικό δίκτυο του απaráμιλλου λεξικού και γραμματικού του πλούτου. Χειριστής σχεδόν τριάντα χιλιάδων λέξεων (ο κόσμος του Ρακίνα είναι κτισμένος με το ένα δέκατο αυτού του αριθμού) ο Σαίξπηρ περισσότερο από κάθε άλλο ανθρώπινο ον, έχει κάνει τον κόσμο να νιώθει άνετα μέσα στη λέξη.

Αλλά φτάνει αυτό; Μπορεί να τον καταστήσει ένα Dichter;¹¹ (ποιητή) που σύμφωνα με τον Γερμανικό ιδεαλι-

σμό, ο Dichter δεν είναι απλά ένας ποιητής, παρά ένας “ομιλητής της αλήθειας” ένας ηθικός φορέας, ένας φύλακας μιας ανθρωπότητας που λόγω της σύγχισής της βρίσκεται διαρκώς σε κίνδυνο.

Ο Βίτγκενστάιν δεν δέχεται την “arriori” μοναδικότητα του Σαίξπηρ, όπως παρουσιαζόταν στην Γερμανική Παιδεία που έλαβε στη Βιέννη κι εκτός αυτού μεγάλωσε μέσα στη μουσική. Δεν μπορεί να συγκρίνει τη μεγάλη καρδιά του Μπετόβεν με το Σαίξπηρ. Ο Μπετόβεν είναι ένας πραγματικός Dichter, υπάρχει και κινείται σαν τέτοιος έξω από τα όρια του κόσμου μας με τη μουσική του, όπου σ’ αυτές τις υπερβατικές σφαίρες δεν επιτρέπεται η προφορική ομιλία.

Είναι ο Σαίξπηρ κλασσικός; ο Μάθιου Άρνολντ¹² την εποχή της “μοναδικότητας” του ποιητή, έκανε την παράτολμη διαπίστωση ότι ο Σαίξπηρ δεν δίδαξε την ποίηση, παρά δημιούργησε μόνο μιμητές. Κι έτσι για πάρα πολύ καιρό ο αγγλικός στίχος έπασχε από “Σαίξπηρρομανία” χωρίς καμμία εξέλιξη.

Τα γνωρίσματα του κλασσικού είναι αυτά των αρχαίων Ελλήνων, του Βιργίλιου¹³ και του Δάντη¹⁴.

Την εξαιρετική λιπότητα τους στην έκφραση του κάθε πράγματος, είναι κάτι που ο Σαίξπηρ δεν το γνωρίζει.

11. Dichter: Δύο είδη Πνευματικώς μεριμνώντων ανθρώπων αναγνωρίζει ο χάιντεγκερ, τον διανοητή (Denker) και τον ποιητή (Dichter) και σαν τέτοιον θεωρεί κατ’ εξοχή τον Χαίλντερλιν.

12. Μάθιου Άρνολντ: Άγγλος κριτικός και ποιητής

13. Βιργίλιος; ο ποιητής της “Αινειάδας”.

14. Δάντης: ο ποιητής της “Θείας Κωμωδίας”

Ο F.W. Schelling¹⁵ στη “Δραματική ποίηση” αναφέρει: “Δεν υπάρχει τίποτα ανθρώπινο που να μην έθιξε ο Σαίξπηρ, το θίγει όμως μόνο στα επιμέρους, καθώς οι Έλληνες το έθιξαν στην ολότητα του.

Τα στοιχεία της ανθρώπινης φύσης από τα ανώτερα έως τα κατώτερα υπάρχουν διάσπαρτα σ’ αυτόν: Γνώριζε το παν, κάθε πάθος, κάθε φρόνημα, την νεότητα και το γήρας, τον βασιλέα και τον ποιμένα.

Από την ακολουθία των έργων του θα μπορούσε κανείς να ανασυστήσει την αφανισμένη γη. Μόνο εκείνη η αρχαία λύρα μάγευε με τέσσερις τόνους ολόκληρο τον κόσμο. Το νέο όργανο είναι χιλιόχορδο κερματίζει την αρμονία του σύμπαντος προκειμένου να την δημιουργήσει και γι’ αυτό είναι πάντοτε λιγότερο κατευναστικό για την ψυχή. Η αυστηρή ομορφιά που καταπραΰνει τα πάντα μπορεί να συνίσταται μόνο στην απλότητα”.

Πολλοί βασίζουν την άποψη ότι ο Σαίξπηρ είναι φιλόσοφος, απαριθμώντας όλους τους χαρακτηρισμούς που του προσδίδουν: Αντικειμενικός, απρόσωπος, καθολικός κ.λ.π. Αλλά η διάθεση η πνευματική του Σαίξπηρ είναι τε-

λείως αντίθετη από του φιλοσόφου. Ο τελευταίος υποτάσσει το συναίσθημα και το θέαμα της ζωής στην σκέψη, που τα συλλαμβάνει και τα εξηγεί, λύνοντας διαλεκτικά τις αντιθέσεις, άλλοτε με τη μία κι άλλοτε με την άλλη αρχή. Ενώ ο Σαίξπηρ τα συλλαμβάνει και τα αποδίδει στη ζωική τους κινητικότητα, αγνοώντας κριτικές και θεωρίες, και τα λύνει αποκλειστικά μέσα στη σαφήνεια της αναπαράστασης.

Το ότι σε μερικά από τα έργα του γίνονται “φιλοσοφικές νύξεις” οι οποίες παραμένουν άλυτες, δεν τον καθιστούν φιλόσοφο, ίσως ελάχιστα προφιλόσοφο. π.χ.

- Γερτρούδη: Γιατί σου φαίνεται ιδιαίτερα σκληρός ο θάνατος του πατέρα σου;

- Άμλετ: Φαίνεται; όχι Κυρία είναι¹⁶. Δεν ξέρω εγώ το φαίνεται.

(Άμλετ).

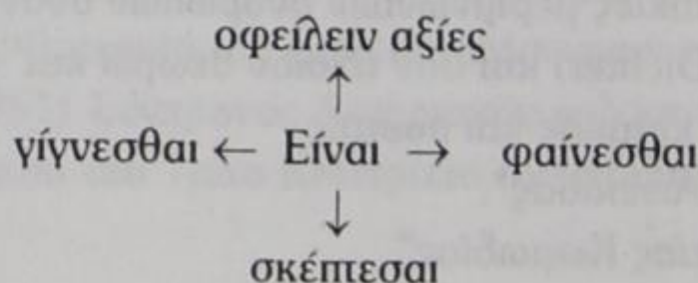
Σε σχέση με τον “Άμλετ” ο “Οιδίπους τύραννος” του Σοφοκλή είναι πραγματικά μια τραγωδία του “είναι και του φαίνεσθαι”, για τα οποία ο Σαίξπηρ απλώς κάνει νύξη.

Τις γάρ, τις ανήρ πλέον
τας ευδαιμονίας φέρει
ή τοσούτον όσον δοκείν
και δόξαντ’ αποκλίνει;

“Οιδίπους τύραννος” σπ. 1189-1192

15. F.W. Schelling: Γερμανός Καθηγητής φιλοσοφίας και συγγραφέας.

16. Είναι αυτός ο καθορισμός (εδώ αποδίδεται σχηματικά) του είναι, προέκυψε από τον καθορισμό που κυριαρχεί την ιστορική μας ύπαρξη, μέσω της μεγάλης της έναρξης που συνέβη στους αρχαίους Έλληνες:

(Ποιός λοιπόν, ποιός άνδρας φέρει περισσότερο ηλεγμένη και αρμοσμένη την ύπαρξή του, τόσο πολύ όσο χρειάζεται για να ίσταται στο φαίνεσθαι, ώστε ως ένας φαινόμενος ν' αποκλίνει (δηλ. απ' το ανθίστασθαι). Μετ. του Καρλ Ραϊνχαρντ 1933. Ίσως μια απ' τις καλύτερες και πιο αξιόλογες μεταφράσεις του Οιδίποδα. Και βέβαια πιο κάτω ο χορός συνεχίζει να λέει ότι δεν μακαρίζει κανένα βλέποντας την κατάντια και τη μοίρα του Οιδίποδα.

Αυτού του είδους οι φιλοσοφικές νύξεις που ελάχιστες μεν αλλά υπάρχουν όντως στο έργο του Σαίξπηρ, στην πραγματικότητα δεν μας οδηγούν πουθενά. Κι αν φύγουν απ' το κείμενο ως δια μαγείας δεν θ' αφήσουν κανένα κενό, ώστε να γίνει αντιληπτή η έλλειψή τους ή να χάσουν οι εναπομείναντες στίχοι το νόημά τους. Άλλωστε η φιλοσοφία δεν είναι κάτι που το συναντάς εύκολα και τυχαία στο δρόμο σου ή έρχεται αυτή ξαφνικά κατά πάνω σου. Αυτό το αιώνιο ερώτημα για την ύπαρξη μπορεί να εμφανίστηκε πρώτα-πρώτα υπό την μορφή ποιήματος, από τον Παρμενίδη¹⁷, ωστόσο δεν μπορεί κάθε ποιητής που απλώς γνωρίζει την ύπαρξη των φιλοσοφικών ερωτημάτων, αλλά δεν επιζητεί την λύση τους, να ονομαστεί ποιη-

τής-φιλόσοφος.

Αλλά μιας και βρεθήκαμε στο πεδίο δράσης του Άμλετ, ας παραμείνουμε για λίγο κι ας δούμε αυτόν τον τόσο μοιραίο ήρωα του Σαίξπηρ, που όλοι αγαπήσαμε και που θα αγαπιέται και στο μέλλον καθώς θα "εμφανίζεται"¹⁸ κάθε φορά με κάποια απ' τα πολλά πρόσωπά του. Διότι οι Άμλετ είναι πολλοί αλλά ο ρόλος που καλείται να υποδυθεί ο καθένας τους παραμένει ο ίδιος, αν και κατά βάθος σκοτεινός και άλυτος.

Το να αναφερόμαστε στη δράση του Άμλετ μάλλον μοιάζει με ειρωνία, αφού στον Άμλετ καμιά δράση δεν ταιριάζει.

Είναι ένας φοιτητής της φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Βιπτεμβέργης και σαν διανοούμενος αναρωτιέται για πολλά. Εκείνο που τον χαρακτηρίζει δεν είναι τόσο η αβουλία του ή η απραξία του αλλά η αδυναμία του να εννοήσει έναν κόσμο τόσο φτωχό σε αισθήματα ψεύτικο και χαμερπή. Κι αισθανόμενος μετέωρος ανάμεσα σ' αυτόν τον κόσμο τον αξιοθαύμαστο και συγχρόνως σ' αυτόν τον κόσμο-φυλακή αναρωτιέται αν αξίζει να πράξει κανείς ή όχι.

Το be or uot to be;

Καθώς οι εποχές διαδέχονται η μία

Η φαινομενολογία ασχολείται με τις μορφές που λαμβάνει το είναι έως ότου φθάσει στο σημείο που να μην κρύβεται τίποτα πίσω του, εκτός από αυτό το ίδιο το είναι. Μετά αρχίζει η οντολογία.

17. Παρμενίδης: Ποιητής του 5ου π.χ. αιώνα. Εξέφρασε πρώτος το φιλοσοφικό ερώτημα για το "είναι" σε μορφή ποιήματος.

18. "Εμφανίζεται": Αναφέρεται στις διάφορες θεατρικές παραστάσεις του Άμλετ. Ανάλογα με τις εποχές οι σκηνοθέτες παρουσιάζουν αυτό το έργο του Σαίξπηρ με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται σύγχρονο.

την άλλη κι ο καιρός περνά, οι Άμλετ μελετούν και σπουδάζουν ανάλογες θεωρίες και φιλοσοφίες. Έχουμε τον Άμλετ που έχει διαβάσει Μονταίνιο¹⁹ ή τον Άμλετ που έχει διαβάσει Νίτσε ή Μάρξ. Αλλά αυτό δεν μπορεί να δώσει κάποια λύση στη μεγάλη απορία του.

Πολλοί θεώρησαν τον Άμλετ αποτυχημένο ήρωα του Σαίξπηρ²⁰.

Άλλοι πίστεψαν ότι ο ίδιος ο Σαίξπηρ είναι ο Άμλετ²¹.

Το σίγουρο είναι ότι το κύριο πρόσωπο, αυτό που ανοίγει και κλείνει το δράμα του Άμλετ είναι ο Φορτεμπράς ο Νορβηγός πρίγκηπας.

Είναι ο Άμλετ η αποτυχία του Σαίξπηρ, ή είναι ακριβώς αυτό που φαντάστηκε και απέδωσε κατά γράμμα; Δεν το γνωρίζει κανείς. Αλλά ένα είναι σίγουρο, πως ο Σαίξπηρ δεν φαντάστηκε ποτέ, ότι τελικά οι Γκύλντενστερ και οι Ροζενκράντς, ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΑΣΧΕΤΟΙ, θα κυβερνούν αυτούς που σαν νέοι Άμλετ θα αναρωτιούνται και θα χασομερούν για την τύχη αυτού του κόσμου, και για το μοιραίο της ύπαρξής του.

- Γκύλντενστ: Ω αφέντη μου, τόσο τολμηρό είναι το σέβας μου, τόσο αδιάκριτη η αγάπη μου.

- Άμλετ: Αυτό δεν το πολυκαταλαβαίνω. Δεν παίζεις τούτο το σουραύλι;

- Γκύλντενστ: Αφέντη μου, δεν ξέρω.

- Άμλετ: Σε παρακαλώ.

- Γκύλντενστ: Πίστεψέ με, δεν ξέρω.

- Άμλετ: Κάνε μου τη χάρη.

- Γκύλντενστ: Δεν ξέρω ούτε να το πιάσω αφέντη μου.

- Άμλετ: Είναι εύκολο σαν το ψέμα: Κυβέρνησε αυτές τις τρύπες με τα δάχτυλά σου, φύσηξε με το στόμα σου και θα σου λαλήσει εκφραστικότερη μουσική. Να εδώ είναι τα κλειδιά.

- Γκύλντενστ: Μα αυτά δεν μπορώ να τα κυβερνήσω, ώστε να βγάλουν αρμονία. Δεν ξέρω την Τέχνη.

- Άμλετ: Ε, βλέπεις τώρα για πόσο τιποτένιο πράμα μ' έχεις! Θεσ να με παίζεις; Κάνεις σαν να ξέρεις τα κλειδιά μου. Θεσ να ξεριζώσεις την καρδιά του μουσικού μου. Θεσ να με κάνεις να βγάλω ήχο απ' όλη τη διαπασών μου από τη βάση μου ως την ψηλότερη νότα. Κι εδώ 'ναι πολλή μουσική, εξαιρετική φωνή στο μικρό τούτο όργανο. Κι όμως δεν μπορείς να το κάνεις να λαλήσει. Τι διάτανο, θαρρείς πως παίζομαι εγώ ευκολότερα κι απόνα σουραύλι; Πες με ό,τι όργανο θέλεις, να με φας μπορείς, να με παίζεις δεν μπορείς.

(Άμλετ).

Παρ' όλες τις ωμότητες στην έκφρασή του, που θα τις ζήλευε κι ένας σουρεαλιστής π.χ. στον Άμλετ.

19. Μονταίνιος: (1533-1592) Γάλλος Συγγραφέας, στα "δοκίμιά" του εκθείαζε την ειλικρίνεια την ισορροπία και την αυτοκυριαρχία, έτρεφε μίσος για τη βία και το φανατισμό.

20. Αποτυχημένος ήρωας χαρακτηρίστηκε ο Άμλετ από τον Τ. Έλιοτ και όχι μόνο.

21. Ο Τζέιμς Τζουΰς στον "Οδυσσέα" του αναφέρει με το στόμα του Στήβεν Νιένταλους ότι ο Άμλετ είναι αυτός ο ίδιος ο Σαίξπηρ (σελ. 256).

- Κλαύδιος: Λοιπόν Άμλετ, πούναι ο Πολώνιος;

- Άμλετ: Στο δείπνο

- Κλαύδιος: Στο δείπνο πού;

- Άμλετ: όχι όπου τρώει, παρ' όπου τρώγεται ή στον Οθέλλο:

- Ιάγος: Διάτανε! Κύριε, είσαι από κείνους που δε θέλουν να δουλέψουν θεό, αν τους το διατάζει ο διάβολος. Εμείς ερχόμαστε να σου προσφέρουμε υπηρεσία κι εσύ λες πως είμαστε τραμπούκοι. Θες την κόρη σου να τη βατεύει ένα μπαρμπαρέζικο άλογο, θες τα εγγόνια σου να σου κλιμιντράν, να'χεις ξαδέρφια σου άλογα της Καβάλας και συγγενείς σου γομάρια;

- Βραβάντιος: Τι πρόστυχος χαμένος είσ' εσύ;

- Ιάγος: Είμαι, κύριε, ένας που έρχεται να σου ειπεί πως η κόρη σου κι ο Μαύρος κάνουν τώρα το χήνος με τις δύο ράχες.

Ο Σαίξπηρ υπήρξε πολύ γλυκός με τον Μαύρο Οθέλλο και τον Εβραίο Σάϋλοκ. Προβάλλει την Πρωτόγονη ευγένεια των αισθημάτων του Οθέλλου, και αναγνωρίζει στον Σάϋλοκ την ομοιότητά του με τους άλλους ανθρώπους. Ο Σαίξπηρ δεν ήταν ρατσιστής. Παρουσίασε τους ρατσιστές και τις πλανερές απόψεις τους, αλλά ξεκαθάρισε το θέμα της μειονότητας.

Θα μπορούσαμε να καθούμε μέσα στο άπειρο του Σαίξπηρ που έχει κατοικία του αυτόν τον κόσμο τον πραγματικό, που δεν άφησε ούτε ένα μόνιό του δίχως να μας το παρουσιάσει.

Είναι για τον Σαίξπηρ που ο Χάζλιπ

έγραψε τον ορισμό της ποίησης. "Η ποίηση είναι απλά η υψηλότερη ευγλωττία του πάθους, η πιο ζωντανή μορφή έκφρασης που μπορεί να δοθεί στην αντίληψη που έχουμε οποιουδήποτε πράγματος, είτε ευχάριστου είτε επώδυνου, κακόβουλου ή αξιοπρεπούς, απολαυστικού ή δυσάρεστου.

Είναι η τέλεια σύμπτωση της εικόνας με τη λέξη και το συναίσθημα που έχουμε το οποίο δεν μπορούμε να ξεφορτωθούμε με κανένα άλλο τρόπο που δίνει μια στιγμιαία ικανοποίηση στην σκέψη".

Ο Σαίξπηρ σαν μεγάλος ποιητής δεν εγκαταλείπει ποτέ τις μεγάλες αντιπαραθέσεις. Μόνο που τις διευθετεί διαφορετικά. Στους άρχοντες της Φεουδαρχίας που αλληλοσφάζονται αντιπαραθέτει την Δον Κιχωτική μορφή απ' την ανάποδη, του Φάλσταφ. Στον Ερρίκο Δ' που χαρακτηρίζεται ως ανοιχτόκαρδο έργο, ο Σεφ Τζών Φάλσταφ δεν προσωποποιεί μόνο τη λαχτάρα της ζωής στην Αναγέννηση, το βροντώδες γέλιο της απέναντι στον ουρανό και την κόλαση, στο στέμμα και σε όλες τις άλλες βασιλικές παρανομίες. Ο χοντρός ιππότης έχει μια σοφία και πείρα πληθείου. Δεν θα αφήσει την ιστορία να τον καταβροχθίσει, την χλευάζει.

Υπάρχουν δύο θαυμάσιες σκηνές στον Ερρίκο Δ'. Στην πρώτη ο Φάλσταφ που μόλις ονομάστηκε λοχαγός πηγαίνει με τους άνδρες του να συναντήσει τον στρατό. Έχει στρατολογήσει σακάτηδες, κουρελήδες και δια-

κονιάρηδες, γιατί όσοι είχαν χρήματα γλύτωσαν τη στρατολόγηση. Ο νεαρός πρίγκηπας μένει εμβρόντητος στη θέα αυτού του στρατού, αλλά ο Φάλσταφ ψύχραιμος αποκρίνεται.

*Φάλσταφ: Τσά, τσά. Καλοί για πι-
ρούνισμα, ταγή του κανονιού ταγή του
κανονιού*

*Σου καλογοιμίζουν τάφο όσο κι οι
καλύτεροι.*

*Αμ' τι παιδί μου άνθρωποι θνητοί,
άνθρωποι θνητοί.*

Μια σκηνή που θα ταίριαζε όπως εί-
ναι σ' ένα έργο του Μπρέχι.

Η δεύτερη σκηνή παρουσιάζει τον
Φάλσταφ στο πεδίο της μάχης. Κοιτά-
ζει γύρω του για την πιο καλή Κρυψώ-
να και μονολογεί:

*Φάλσταφ: Τι είναι λοιπόν τιμή; Μια
λέξη. Τι είναι αυτή η λέξη τιμή; Αέρας
κοπανιστός. Ωραίος λογαριασμός.
Ποιός την έχει; Εκείνος που πέθανε
την Τετράδη. Την αισθάνεται; Όχι.
Την ακούει; Τίποτα. Είναι αναίσθητο
πράμα λοιπόν; Βέβαια, στους νε-
κρούς. Μα δε ζει με τους ζωντανούς;
Όχι Γιατί; Η αβανιά δεν αφήνει. Λοι-
πόν ας πάει στο καλό. Η τιμή είναι τί-
ποτα παρά φανταχτερή μουτζούρα. Κι
έτσι εδώ τελειώνει η κατήχησή μου.*

Ερρίκος Δ'

Ο Σαίξπηρ δεν γνωρίζει ζωή άλλη
απ' αυτή τη γήινη τη σφριγηλή, τη γε-
μάτη πάθος και αγωνία που παραδέρ-
νει ανάμεσα χαράς και πόνου και που

γύρω της καθώς και άνωθέ της αιω-
ρείται η σκιά του μυστηρίου.

Θάνατι λάθος να πούμε πως ο Σαίξ-
πηρ ήταν ένα πνεύμα κυριευμένο από
χριστιανικές ιδέες ή και το αντίθετο έ-
νας ειδωλολάτρης.

Αναγνωρίζει τον ανθρώπινο αυθορ-
μητισμό και την ελευθερία σαν δυνά-
μεις που δοκιμάζουν μέσα στο ίδιο
γεγονός τη δική τους πραγματικότητα.
Γι' αυτό κι ό,τι λείπει από τα έργα του,
είναι η ιστορική έννοια της ζωής, ό-
πως την παρατηρούμε στον Δάντη, αν
και στη μορφή της μεσαιωνικής φιλο-
σοφίας της ιστορίας.

Αυτό που περισσότερο μπερδεύει
τους μελετητές του είναι το ότι δεν
γνωρίζουν, ποιά ήταν εκείνα που επη-
ρέασαν τη σκέψη του, τι απ' όλα αυτά,
που συνέβαιναν στην Αναγέννηση,
γνώριζε ο Σαίξπηρ, και τί απ' όλα αυ-
τά πίστεψε και καλλιέργησε.

Άκουσε ο Σαίξπηρ κάτι για τον Σω-
κράτη της Αναγέννησης, τον Gio-
rdano Bruno;²² Έμαθε κάτι για τις θε-
ωρίες του;

Αλλά δεν πρέπει νάχουμε πολλές α-
παιτήσεις από έναν άνθρωπο της Ανα-
γέννησης όπου ένα φυτώριο αναπτύσ-
σεται χωρίς να έχει ακόμη ολοκληρω-
θεί και φανεί στον κόσμο ολόφωτη η
πολύτιμη καλλιέργειά του. Κι είναι μά-
ταιο να ζητάμε από τον Σαίξπηρ εκεί-
να που δεν έφθασαν ο Bruno κι ο
Campanella²³, ούτε αργότερα ο Καρ-

22. Giordano Bruno: (1548-1600) Ιταλός φιλόσοφος. Κάνκε στην πυρά από την Ιερά εξέταση για τις ιδέες του.

23. Campanella: (1568-1639) Ιταλός Φιλόσοφος.

τέσιος, ο Σπινόζα.

Ο Σαίξπηρ πήρε στο παρελθόν και παίρνει ακόμα και σήμερα πολλές φορές το ανάστημα του φιλοσόφου, ίσως γιατί η φιλοσοφία νιώθει κάποια έλξη για τη λογοτεχνία, κι είναι αλήθεια ότι και οι δύο μεταχειρίζονται μια γλώσσα αυστηρή και “ειδικού τύπου” κι αναζητούν την τροφή τους αφμότερες σε κοινούς τόπους.

Κι αν ο Σαίξπηρ δεν μπορεί κατά την απειρία του να συγκριθεί με κανένα από τους αρχαίους τραγικούς, εμείς πρέπει να έχουμε το δικαίωμα της ελπίδας, για ένα Σοφοκλή του κατακερματισμένου κόσμου μας, να ελπίζουμε στην τρόπον τινά αμαρτωλή Τέχνη για ένα εξιλασμό. Ο Σαίξπηρ υπήρξε κατά κάποιο τρόπο ένας υπαινιγμός για τη δυνατότητα της εκπλήρωσης αυτής της προσδοκίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. “Κείμενα Αισθητικής - Ιστοριογραφίας - Δοκίμια” Benedetto Croce Δωδώνη ΑΘΗΝΑ 1976 Μετ. Λασιθιωτάκη.
2. “Εισαγωγή στη Μεταφυσική” Μάρτιν Χάιντεγκερ Δωδώνη 1973 Μετ. Μαλεβίτσης ΑΘΗΝΑ
3. “Δραματική ποίηση” F.W. Schelling Έρασμος 1992 ΑΘΗΝΑ
4. “Ιστορία των Αισθητικών θεωριών” Mouroe Beardsley Νεφέλη 1989 ΑΘΗΝΑ Μετ. Κούρτοβικ.
5. “Ο Πολιτικός Σαίξπηρ” (η τραγωδία της εξουσίας) Μάριος Πλωρίτης Κστανιώτης 2002
6. “Σαίξπηρ ο σύγχρονός μας” Γιάν Κότ. Ηριδανός 1970 ΑΘΗΝΑ
7. “Το χρέος μιας μεγαλοφυΐας” (L. Wittgenstein) Ray Monk Scripta 1990 ΑΘΗΝΑ
8. “Πολιτισμός και αξίες” L. Wittgenstein Καρδαμίτσια 1986.
9. “Επτά δοκίμια για την ποίηση” T. Eliot Γράμματα 1982 ΑΘΗΝΑ
- 10 “Οδυσσέας” Τζέημς Τζόυς Κέδρος 1990 ΑΘΗΝΑ
10. Για μια αρνητική ανάγνωση του Σαίξπηρ” George Steiner Περ. “Ποίηση” Τευχ. 12 1998 Νεφέλη ΑΘΗΝΑ
12. “Οι κλασικοί και η ποίηση” Μάθιους Άρνολντ “ποίηση” τευχ. 11 1998 Νεφέλη ΑΘΗΝΑ
- 13 “Περί της ποιήσεως εν γένει” Ουίλλιαμ Χάζλιτ ποίηση 11 1998 Νεφέλη ΑΘΗΝΑ
- 14 “Οιδίπους Τύραννος” Σοφοκλής Κάκτος 1993 ΑΘΗΝΑ
15. Έργα του Σαίξπηρ. Επικαιρότητα μετ. Βασ. Ρώτα:
Άμλετ, Βασιλιάς Λήρ, Οθέλλος, ο έμπορος της Βενετίας Ερρίκος Δ΄, Κοριολανός, Ιούλιος Καίσαρας, Ρωμαίος και Ιουλιέττα, Όπως σας αρέσει, Τρικυμία, Μακμπέθ, όνειρο Καλοκαιρινής νύχτας.
16. “De profundis” (εκ βαθέων). Όσκαρ Ουάιλντ Ζαχαρόπουλος 1989.
17. “Ο καθρέφτης και το φως” Μ.Η ΑΒΡΑΑΜΣ Κριτική 2001.

Από τη δράση της Π.Υ. Κόνιτσας

Η αντιπυρική περίοδος τελείωσε φέτος πιο σύντομα από ότι τα προηγούμενα χρόνια. Οι βροχές και οι καταιγίδες καθώς και η αυξημένη υγρασία που σημειώθηκαν από τα μέσα Αυγούστου έως και τέλος Σεπτεμβρίου ήταν ανασταλτικοί παράγοντες στις πυρκαγιές.

Υπήρχαν ωστόσο και φέτος δασικές πυρκαγιές οι οποίες όμως με τη συνδρομή της Π.Υ. κατασβέστηκαν στο αρχικό στάδιο.

Στις 31 Ιουλίου Γερμανός πεζοπόρος τραυματίστηκε στο φαράγγι του Βίκου (έσπασε το πόδι του).

Στις 3 Αυγούστου στη θέση Νταβάλιστα (νερό) της χαράδρας Αώου νεαρός Γερμανός ορειβάτης τραυματίστηκε.

Ήταν αδύνατο και στις δυο περιπτώσεις να συνεχίσουν την πορεία τους. Με την συνδρομή της Π.Υ. Κόνιτσας και της 5ης Ε.Μ.Α.Κ Ιωαννίνων μεταφέρθηκαν από τους τόπους που τραυματίστηκαν στο νοσοκομείο Ιωαννίνων ύστερα από πολύωρες επιχειρήσεις. Στη 2η περίπτωση μάλιστα χρησιμοποιήθηκε και το ελικόπτερο της Πυροσβεστικής που εδρεύει στα Γιάννινα τους μήνες του καλοκαιριού. Η Π.Υ. Κόνιτσας απέσπασε θετικά σχόλια καθώς και ευχαριστίες από γερμανικούς ορειβατικούς συλλόγους και φορείς.

Στις 23 Σεπτεμβρίου και ύστερα από πολύ δυνατή καταιγίδα που σημειώθηκε στην περιοχή μας έγιναν μεγάλες καταστροφές, πράγμα σπάνιο για τον τόπο

μας, λόγω τέτοιων καιρικών συνθηκών.

Πλημμύρισαν αρκετά σπίτια και καταστήματα, κυρίως στο χωριό Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου, στην Κάτω Κόνιτσα και στην περιοχή Μπουραζανίου. Εκτεταμένα σημεία του οδικού δικτύου της επαρχίας μετατράπηκαν σε χειμάρρους και αρκετά τμήματα του δρόμου υποχώρησαν.

Το φαινόμενο ήταν πιο έντονο στο Μπουραζάνι, στο δρόμο για Μολυβδοσκεπάστη, στο Αηδονοχώρι, στη νέα γέφυρα της Κόνιτσας καθώς και στο Κεφαλόβρυσο.

Ο Αώος αγρίεψε σε σημείο που χρόνια είχαμε να τον δούμε έτσι παρασύροντας τόνους χώματος και ξύλων, έκλεισε το δρόμο προς Μονή Στομίου ενώ σκεπάστηκε κυριολεκτικά η γέφυρα του Γράβου από χώματα, προερχόμενα από το ρέμα του Γράβου, δημιουργώντας πολλά προβλήματα στους κτηνοτρόφους, ορειβάτες κτλ. Ζημιές επίσης σημειώθηκαν και σε ιχθυοτροφεία της περιοχής.

Η Π.Υ. Κόνιτσας έκανε αισθητή την παρουσία της μαζί με την βοήθεια της 5ης Ε.Μ.Α.Κ. Ιωαννίνων, από την πρώτη στιγμή της θεομηνίας κάνοντας αντλήσεις υδάτων από πλημμυρισμένα σπίτια, καταστήματα, σχολεία, καθώς και απεγκλωβισμούς οικόσιτων ζώων, αποσπώντας θετικά σχόλια από τους κατοίκους της περιοχής μας, απ' τους πληγέντες, από τα Μ.Μ.Ε. και από τους εμπλεκόμενους φορείς.

ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ...

Τελείωσε κι αυτή η ιστορία με τις Δημοτικές και Νομαρχιακές εκλογές. Τέλειωσαν οι δραστηριότητες των υποψηφίων με τον αφισοπόλεμο, τις εγκάρδιες χειραψίες και τα πλατειά χαμόγελα, τα ταξίματα και τα χτυπήματα στην πλάτη, τις φοβέρες (σ' ορισμένες περιπτώσεις) και όλο το συνηθισμένο νταβατούρι. Εκλέχτηκαν οι Νομάρχες, οι Δήμαρχοι και οι Σύμβουλοι που θα φροντίσουν για το καλό του τόπου (και το δικό τους) τέσσερα ολόκληρα χρόνια...

Τώρα, σε ήρεμο κλίμα, μετά τον εκλογικό "κουρνιαχτό" μπορούμε να κάνουμε κάποιες σκέψεις:

Πρώτα πρώτα πρέπει να επισημάσουμε την απροθυμία πολλών πολιτών να προσέλθουν στην κάλπη (νικητής των εκλογών η αποχή - άκυρα - λευκά, ακούστηκε να διατυμπανίζουν τα Μ.Μ.Ε). Ιδιαίτερα στο β' γύρο η αποχή έφτασε 40%.

Οι ψηφοφόροι μπερδεύτηκαν με τα κομματικά, τις συγγένειες, τα μικροσυμφέροντα κ.λπ κι "έχασε η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα" όπως λέει και η λαϊκή παροιμία.

Ευχής έργο θα ήταν να συμμετέχουν με γνώση και κρίση όλοι οι πολίτες ενεργά στα Κοινά. Απ' αυτούς να εκλέγονται άνθρωποι ηθικοί, ανιδιοτελείς, δουλεutάρηδες (καλοί κ' αγαθοί) για να υπηρετήσουν το Σύνολο και να πη-

γαίνει η Κοινωνία μπροστά.

Τι γίνεται όμως στην πράξη;

Αντί να προτείνονται από τους πολίτες οι μελλοντικοί ηγέτες, τις περισσότερες φορές αυτοπροτείνονται και κινούν "γη κι ουρανό" για την εκλογή τους. Κατασκοτώνονται οι καημένοι για να αναρριχηθούν στην κορυφή "για το καλό του λαού" φυσικά.

Δεν είναι παράδοξο το να εκλιπαρεί κανείς την ψήφο των άλλων για να γίνει Υπηρέτης τους; Μήπως εδώ μυρίζει "ψητό" και συνωστίζονται να πιάσουν την πολυθρόνα;

Νομίζουμε ότι το 80% των υποψηφίων κόπτεται για ατομικά και κομματικά συμφέροντα, το 10% πηγαίνει για το "ονόρε" να ψηλώσουν, δηλαδή, το μπόι τους στον κοινωνικό περίγυρο και να κορδώνονται. Τέλος, το 10% είναι οι ανιδιοτελείς, αυτοί που έχουν οράματα και μεράκι να διορθώσουν τα "κακώς κείμενα" "να φκιάξουν τον κόσμο".

Φυσικά, στο χάλι που βρίσκεται η κοινωνία, αυτοί είναι και οι πιο φουκαράδες γιατί θα πάρουν τους λιγότερους ψήφους και οι περισσότεροι θα μείνουν "έξω του Νυμφώνος" ή κι αν καταφέρουν να επιπλεύσουν, θα απογορευθούν γρήγορα από τις ίντριγκες, τις κλίκες των άλλων και θα παραμερίσουν μόνοι τους ή θα τους παραμερίσουν οι άλλοι. Και δεν είναι μόνο αυτό, αλλά έχουν και τη χλεύη

του κόσμου, που τους στολίζουν με ένα σωρό κοσμικά επίθετα: αιθεροβάμονες, κορόιδα, βλάκες και πολλά άλλα. (Εδώ, δεν έφκιαξε ο Χριστός τον κόσμο και τον σταύρωσαν, εσύ θα τον φκιάξεις; Κοίτα, βρε κορόϊδο να βολευτείς κι άσ'τον κόσμο να κουρεύεται).

Αυτές είναι πολύ γνωστές συμβουλές που τις ακούμε όλοι μας κάθε μέρα από τους "έξυπνους".

Πάμε τώρα στους ψηφοφόρους.

Αυτοί αν είναι "κομματικοσυμφεροντολόγοι" θα πάνε μ' αυτούς που τους εξυπηρέτησαν ή πήραν την υπόσχεση ότι θα εξυπηρετηθούν (διορισμοί, χρήματα κ.λ.π). Θα ψηφίσουν χωρίς να λάβουν υπόψη τους αν αξίζουν ή όχι οι υποψήφιοι.

Υπάρχει και μια κατηγορία ας πούμε 10%, που θα ψηφίσουν αξιοκρατικά, δηλαδή "ψύλλος στ' άχυρα" γιατί θα φέρουν μικρό αποτέλεσμα.

Τέλος υπάρχει και η άλλη κατηγο-

ρία των πολιτών, που έχοντας κατά νου όσα προαναφέραμε και βλέποντας ότι μ' όλες αυτές τις φιέστες των εκλογών δεν γίνεται ουσιαστικό έργο στην Κοινωνία απδιάζουν και απέχουν από την κάλπη ή ρίχνουν λευκό εκφράζοντας μ' αυτόν τον τρόπο τη διαμαρτυρία τους.

Έτσι τις περισσότερες φορές εκλέγονται οι μετριότητες ή ανίκανοι (βλέπε Μπούς π.κ.) και οι άξιοι παραγκωνίζονται και αδρανοποιούνται.

Σιγά σιγά προσπαθούν να επιβαλλουν το αμερικάνικο σύστημα σ' όλον τον κόσμο: Να ψηφίζουν από τους εκατό οι πενήντα και να βγάζουν κυβέρνηση οι εικοσιπέντε συν 1. Δηλαδή κυβερνήσεις μειοψηφίας που κατά τα άλλα, κυβερνούν τον κόσμο δημοκρατικά. Ωραία Δημοκρατία λοιπόν έχουν χάσει πια και οι λέξεις το νόμά τους.

Σ.Τ.

ΓΕΩΦΑΡΜΑ

Μελέτες - Κατασκευές ΚΗΠΩΝ - ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΕΙΣ

- ✓ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ
- ✓ ΦΑΡΜΑΚΑ
- ✓ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ - PET SHOP
- ✓ ΣΠΟΡΟΙ
- ✓ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ
- ✓ ΕΙΔΗ ΚΗΠΟΥ
- ✓ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΕΚΖΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ Γ.Π.Α.

Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 28α ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ.- Fax 0651,31770

email: geofar@ln.gr

ΜΑΝΩΛΑΚΗΣ Ο ΞΑΔΕΡΦΟΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ευμάμαι μια γριούλα κοντοχωριανή πούρχονταν κείνον καιρό στο σπίτι μας αραιά και που. Πέρναγε την εξώπορτα διακριτικά. Ανέβαινε έπεπα με δισταγμό τη σκάλα. Και τράβαγε κατ' ευθείαν για το χειμωνιάτικο. Πρόθεσή της ήταν να επισκεφθεί την Αλάξαινα, πούταν η Γιαγιά μου κι όλοι την αποκαλούσαμε Κυρά και Κυραμάνα. Αν τύχαινε στη διαδρομή της μέσα στο σπίτι να συναντήσει κάποιον από μας τα παιδιά, χαμογέλαγε καλοσυνάτα κι έβγαζε από τις τζέπες του φουστανιού της πότε καρύδια, πότε μύγδαλα που μας τα μοίραζε. Αν όμως τύχαινε να πέσει πάνω στη μάνα μου, η καημένη τάχανε και προσπαθούσε πάντοτε να δώσει μια δικαιολογία της επίσκεψης. Τάχανε και μπέρδευε τις κουβέντες της, πράγμα που έφερνε σε δύσκολη θέση τη μάνα μου, που έχανε την ψυχραιμία της και με τόνο απότομο έκοβε την κουβέντα, λέγοντάς της

- Καλά-καλά. Πέστα με τη μητέρα. Μέσα είναι.

Και της έδειχνε το χειμωνιάτικο, αφήνοντας στην ατμόσφαιρα μια κρυάδα που ασφαλώς η γριούλα θα την κράταγε μέσα της καιρό.

Το χειμωνιάτικο στη μια πλευρά του είχε τζάκι και μπάσι απο δω και από κει στο τζάκι. Στην άκρη καθόταν η Κυραμάνα, δίπλα στο παράθυρο ηλικιωμένη πια, που πέρναγε τον περισ-

σότερο καιρό διαβάζοντας, όσο την βόνηθαν τα μάτια της. Ήταν απόφοιτος Παρθεναγωγείου, του Παρθεναγωγείου πούχε ιδρυθεί στην Κόνιτσα στα 1874 και κράτησε δυό περίπου χρόνια. Δυό χρόνια πριν η ίδια παντρευτεί, τον παππού τον Αλέξη.

Η διαδικασία με την άφιξη της επισκέπτριας εκεί, είχε το τυπικό της.

Ανασπκώνονταν για λίγο η Κυραμάνα, αλλά η γριούλα από το διπλανό Μαχαλά, τη Μεσαριά, βιάζονταν να σκύψει και σχεδόν να προσκυνήσει, φιλώντας ταυτόχρονα το χέρι της Αλέξαινας. Όπως παρακολουθούσα η γριούλα αποκαλούσε την κυρα-Αλέξαινα, πότε Κυρά και πότε θείσα. Πάντοτε με σεβασμό. Και η Κυρά αποκαλούσε τη γριούλα "Ταρσίτσα, καλή μου" με έντονη καλοσύνη.

Ήταν σοϊ της Κυράς από το Μποτσιφάρι. Ξεπεσμένο οικονομικά και κοινωνικά, πράγμα που η Κυραμάνα δεν ήθελε να το θυμάται και πρό παντός να δείχνεται ότι το υπολογίζει και το σκέφτεται.

Της μάνας μου το φέρσιμο δεν μπορώ να πω επίσης, ότι προέρχονταν από μια τέτοια προκατάληψη. Όχι... η καημένη! Το στυλ της ήταν τέτοιο. Αγαπούσε τον κόσμο γύρω της, και προ παντός εκείνους που από ατυχίες της ζωής είχαν ξεπέσει, αλλά δίσταζε να εκδηλωθεί. Είχε και η ίδια τόση πίκρα

μέσα της από τις οικογενειακές της ατυχίες, που δεν άφηνε τον εαυτό της λήφτερον να αναπνεύσει, να ξανοιχτεί, να αποκαλύψει τον ψυχικό της κόσμο. Για να απελευθερωθεί. Πέραγε ο καιρός και η ψυχή της όλο και στέγνωσε πιο πολύ, ώσπου δεν έβγαινε από το στόμα της λαλιά για να σε επαινέσει, να σου πει έναν καλό λόγο. Και προ παντός να σου κάνει κοπλιμέντο. Να σου πει σα μάνα μια ζεστή κουβέντα, να σε κρατήσει στην αγκαλιά της, να σε φιλήσει.

Η κυρα Ταρσίτσα από το διπλανό Μαχαλά, ήταν πάντοτε ντυμένη μένα παλιό σεγκούνι καλής ποιότητας με γούνα, από μέσα, που θα πήγαινε από μάνα σε κόρη και έδειχνε παλιές δόξες, κι ένα βαθύ μπλέ πλατύ φουστάνι. Καθώς μας είχαν πει τότε, η κυρα Ταρσίτσα είχε αδερφή, την Αφροδίτη, που γεννήθηκε καλά, αλλά στα μικρά της χρόνια έπεσε από το μουλάρι κι έμεινε κουτσή. Είχανε μείνει ορφανές. Ο πατέρας τους βρέθηκε σκοτωμένος στο κυνήγι και κανένας δεν έμαθε ποτέ ποιός και γιατί τον σκότωσε.

Και μεγάλωσαν τα δυό κορίτσια με μύριες δυσκολίες. Η μεγάλη παντρεύτηκε έναν συγχωριανό αγρότη, που σημαίνει ότι στη στάθμη την κοινωνική έπεσε ένα βαθμό. Κείνα τα χρόνια η κοινωνία των χωριών μας, χωρίζονταν σε τάξεις. Και το κατέβασμα από την μια τάξη στην άλλη λογαριάζονταν. Το χειρότερο όμως ήταν να μείνεις στο ράφι ανύπαντρος που ισοδου-

ναμούσε με ατίμωση.

Το πρόβλημα ήταν μεγάλο και μπερδεμένο όταν έφτασε σε ώρα γάμου η Αφροδίτη. Κι άρχισε να γίνεται οικογενειακό βάσανο, ώσπου και με τη βοήθεια του πατέρα μου, που ξενόφερτος Κερασοβίτης μπήκε κι αυτός γαμπρός στο σπίτι, βρέθηκε γαμπρός και για την Αφροδίτη σε κάπιοιο κτηνοτροφικό χωριό της Επαρχίας. Και κει η Αφροδίτη έζησε την υπόλοιπη ζωή της, κάνοντας μια καταπληκτική οικογένεια, που και λόγω Αφροδίτης κυριαρχούσε στο χωριό. Και ήταν σχεδόν το πρώτο σπίτι. Ένα από τα παιδιά της Αφροδίτης ανοιχτομάτης και δυνατός, πριν από την Κατοχή και κατά την Κατοχή, κανονικός άρχοντας ήταν μόνιμα και στο κοινοτικό συμβούλιο του χωριού.

Η Ταρσίτσα, που ζούσε στη Μεσαριά πάλεψε πολύ σκληρά αλλά τελικά δεν έκανε τίποτα. Είχε πολλά προβλήματα με τον άντρα της, με τα παιδιά της... Αυτών των προβλημάτων αποδέκτης και βοηθός στη λύση τους ήταν η Κυραμάνα.

Βασανίστηκε η καημένη η Ταρσίτσα, κάμποσο κι ανώφελα. Κι απ' τα πολλά τα βάσανα τη λυπήθηκε ο Θεός και την πήρε γρήγορα. Τη θέση της τώρα στις επισκέψεις στην Κυρά, και την έκθεση των βασάνων, πήρε η μεγάλη της κόρη, που εν τω μεταξύ είχε παντρευτεί μέναν ντραγάτη - αγροφύλακα από τη Βράνιστα, κι είχε κάνει πέντε παιδιά ανάμεσά τους και το Μανώλη.

Η θυγατέρα από τα πέντε αυτά παιδιά ήταν καλή και όμορφη. Τ' αγόρια όμως, να μη βασκαθούν, και τα τέσσερα κανονικά μπουμπούκια. Πάρτον ένα χτύπα τον άλλον. Τρόμος και φόβος στους πετροπόλεμους που ξέσπαγαν κάθε τόσο ανάμεσα στα παιδιά του δικού μας Μαχαλά και του Μαχαλά της Μεσαριάς. Από τους τέσσερις η φήμη ξεχώριζε το Μανωλάκη, που τον θεωρούσε πολλές σκάλες χειρότερο από όλους τους άλλους.

Η οικογένεια ζούσε στην κάτω άκρη της Μεσσαριάς και δεν τους ξέραμε και πολύ καλά. Ένα μόνο θυμάμαι πως ο Μανωλάκης κι ένας από τους αδερφούς του, είχαν κάτι γαλανά μάτια, όμοια με το λύκο, που σε κοιούσαν επίμονα σα νάθελαν να σε κατασπαράξουν.

Η συγγένεια είχε ξεμακρύνει, τέταρτα-πέμπτα ξαδέρφια. Η Κυραμάνα είχε πεθάνει και μας δεν μας λογάριάζαν για συγγενείς.

Στην διάρκεια της Ιταλογερμανικής Κατοχής βρεθήκαμε με τους αρσενικούς γόνους της κυρα Ταρσίτσας σ' αντίθετα στρατόπεδα. Τρομερός και φοβερός ο Μανωλάκης. Ήπιοι μέχρι συμβιβαστικοί και καλόβουλοι οι άλλοι.

Εμείς έξω από το χωριό, γιατί πολέμουςαμε τους κατακτητές. Αυτοί μέσα στο χωριό, γιατί οι κατακτητές τους ανέχονταν κι έκαναν στραβά μάτια, αρκεί να τα'βάζαν μαζί μας.

Κάθε φορά που έμπαινα στο χωριό παράνομος παρ' όλες τις προφυλά-

ξεις μου, ύστερα από δυο-τρεις μέρες μάθαινα ότι ο Μανωλάκης κι η παρέα του, έστηναν λίγο πιο πάνω από το σπίτι μου ένοπλη ενέδρα να με σκοτώσουν. Κι επειδή αυτό επαναλαμβάνονταν πολύ συχνά, τόχα πάρει κι εγώ στα αστεία πιστεύοντας ότι ήτανε ψευτοπαλληκαριές του Μανωλάκη. Αλλά κι αλήθεια να ήταν.

- Δε βαριέσαι έλεγα. Ο Μανωλάκης είναι... Αν με πιάσουν, θα τον πάρουνε τα ξαδερφιλίκια αλλά κι ο φόβος, και θα μ' αφήσει. Έτσι νόμιζα. Και παρηγοριόμουνα.

Όμως δεν ήταν έτσι. Αμέσως μετά την Απελευθέρωση ο Μανωλάκης κάποια στιγμή μεθυσμένος, θύμωσε με συγχωριανούς μας εαμίτες που γλεντούσανε στο Μεσοχώρι, πήγε πήρε από το σπίτι του ένα όπλο πούχε κρυμμένο, και πυροβόλησε σκοτώνοντας και τραυματίζοντας τρεις τέσσερες εντελώς άσχετους που κάθονταν παραπέρα, αφήνοντας ορφανά και χήρες. Έτσι καταδικάστηκε σε κάμποσα χρόνια φυλακή. Και κάθηκε από το χωριό, προς μεγάλη ανακούφιση και ξαλάφρωμα πολλών, ακόμα και των δικών του.

Μέσα στη δίνη των μεταπελευθερωτικών χρόνων ξέχασα την ύπαρξη του Μανωλάκη. Ούτε που βρίσκονταν, ούτε τι έκανε ούτε καν αν ζούσε μούχε περάσει απ' το νου.

Έτσι μούρθε ταμπλάς όταν η μάνα μου μου γνώρισε στο σπίτι μας στο χωριό, την καινούρια γυναίκα πούχαν προσλάβει για να τους εξυπηρετεί,

καθώς γερασμένοι πια αυτή κι ο πατέρας μου είχαν μεγάλη ανάγκη από οικιακή βοηθό, προσθέτοντας ότι

- Η Φιλομήλα από δω, είναι από το Πεκλάρι, γυναίκα του Μανωλάκη. Ξέρεις, ... του Μανωλάκη πούχε γιαγιά τη μακαρίτισσα την Ταρσίτσα, που θα θυμάσαι... έρχονταν απ' τη Μεσαριά, κι έβλεπε την Κυραμάνα.

Το μυαλό μου, πήρε μια ολόκληρη στροφή, και με δυσκολία έφτασε στο Μανωλάκη. Να θυμηθεί τα κατορθώματά του, τις ανομολόγητες παλιανθρωπιές του, τις δήθεν παλληκαριές του και την καταδίκη του. Έτσι όταν τη ρώτησα.

- Αλήθεια τί γίνεται ο Μανωλάκης. Είναι ακόμα στη φυλακή... πότε βγαίνει.

- Να, αυτό ακριβώς, έλεγα στην Κυρα Χρυσάνθη, τη μητέρα σας. Τέλος του άλλου μήνα ο Μανωλάκης βγαίνει. Τί θα κάνει. Έχει ανάγκη από δουλειά. Τέχνη δεν ξέρει. Κάποιος θα πρέπει να τον βοηθήσει. Εσείς οι συγγενείς...

Ώπα, είπα μέσα μου Νάτα πάλι... Ξαναγινήκαμε συγγενείς με το Μανωλάκη.

- Ας βγει πρώτα ο Μανωλάκης και βλέπουμε, πρόστεσα έχοντας στη σκέψη ότι "έχει ο καιρός γυρίσματα".

Αυτό ήταν, κι αυτό θεωρήθηκε σαν υπόσχεση κι ανάληψη υποχρέωσης από μέρους μου, να βρεθεί μια δουλειά και για τη Μανωλάκη.

Σε ιδιαίτερη κουβέντα που είχα με τη μάνα μου, μου δόθηκε η εξήγηση

ότι η Φιλομήλα ήρθε στο σπίτι μας να δουλέψει γιατί οι δικοί μου της είχαν υποσχεθεί να βρουν δουλειά στο Μανωλάκη. Ήταν μια δυστυχισμένη βέβαια γυναίκα, που δούλευε για να θρέψει το παιδί της δεκάξι-δεκαεφτά χρονών, να στέλνει και γενναίο καρζηλίκι στο φυλακισμένο Μανωλάκη, που οι απαιτήσεις του στη φυλακή δεν είχαν τελειωμό.

Από τότε όλο και μ' έτρωγε η σκέψη του Μανωλάκη. Έτσι και μου εμφανιστεί στην Αθήνα ο Μανωλάκης, φάντης μπαστούνι τί τον κάνουμε, έναν τέτοιο τύπο με τέτοιο ποινικό μητρώο, με τέτοιο παρελθόν.

Το μεγάλο πρόβλημα ήταν που η απασχόληση του Μανωλάκη είχε άμεση συνάφεια με την παραμονή της Φιλομήλας στην υπηρεσία των ηλικιωμένων γονιών μου. Κι αυτό ήταν κάτι πολύ σοβαρό. Και άγγιζε τις βαθύτερες ψυχικές μου αγωνίες κείνη την εποχή.

Ώσπου ένα πρωινό μαθαίνω από το τηλέφωνο ότι στο γραφείο μου είναι ένας ξάδερφος μου και με περιμένει.

Χίλιους άλλους σκέφτηκα εκτός από το Μανωλάκη, γιαυτό και ζήτησα να τον ακούσω στο τηλέφωνο. Οπότε μούρθε ταμπλάς.

- Γειά σου... ξάδερφε. Εγώ είμαι, ο Μανωλάκης.

Κι όπως κυριολεκτικά αποσβολώθηκα, και δεν μπόρεσα να απαντήσω, καθώς περίμενε θερμότερη υποδοχή ο "Ξάδερφος", τον άκουσα να ξεροβήχει και να συμπληρώνει με υπονο-

ούμενα.

- Δε φαντάζομαι να με ξέχασες ξάδερφε. Εγώ δε θα σαπασκολήσω για πολύ. Πέσμου, που είναι η δουλειά που μέβαλες, για να πάω κατ' ευθείαν.

Μου κόπηκαν τα πόδια. Δεν ήξερα τί του είχανε πει στο σπίτι, και ήρθε έτσι φορτισάτος ο Μανωλάκης, πάντως καταλάβαινα ότι πίσω να κάνω δεν μπορούσα.

Με διάφορες δικαιολογίες πήρα κάποιες αναβολές από το Μανωλάκη, άλλα καταλάβαινα ότι δεν θα γλύτωνα στο τέλος το πικρό ποτήρι.

Και άμ' έπος, άμ' έργο. Μόλις έκλεισα το τηλέφωνο στο Μανωλάκη, λέγοντάς του να περάσει ξανά από το γραφείο σε δυό μέρες, άρχισα τα διαβήματα. Πρώτο και καλύτερο στην εταιρία που βρισκόμουνα. Χτυπάω την πόρτα του Διευθύνοντος Συμβούλου και μπαίνω μέσα. Κι όταν αρχίσαμε την κουβέντα, του εκθέτω το πρόβλημά μου με το Μανωλάκη τον "ξάδερφο", χωρίς να μπω σε λεπτομέρειες για το παρελθόν του.

- Και χολοσκάς, γιαυτό μου λέει ο Διευθύνων Σύμβουλος, απορημένος... Πέστου ναρθεί αύριο από δω, να τον ιδώ και γω; Έχω σκεφτεί από μέρες για κάποιον που θα τρέχει στα μαγαζιά να μας κάνει τις μικροπρομήθειες. Ξέρεις... μολύβια, γόμες, χαρτιά τουαλέπας, γραφική ύλη και τέτοια... Δε χρειάζεται να ξέρει και πολλά γράμματα... Αρκεί νάναι τίμιος και να μη κοιμάται στο δρόμο.

- Εν τάξει, λέω. Όλα αυτά τάχει ο

Μανωλάκης. Αν κι έχω χρόνια να τον δω... Κάπου έλειπε ο Μανωλάκης. Ταξίδευε... τις οίδε... Να τον ειδοποιήσω αύριο που θάμαι και γω εδώ να ρθεί να σε δει. Και θα τα πούμε.

Κι έτρεξα να πάρω τηλέφωνο στο γραφείο μην τυχόν προλάβω εκεί το Μανωλάκη, γιατί στη βράση κολλάει το σίδερο. Έπειτα τρέχα γύρευε που θα μπορούσε κανένας να βρει το Μανωλάκη μέσα στην Αθήνα. Σε ποιον συγγενή του άραξε. Και που θάχει βρει αποκούμπι.

Δυστυχώς είχε φύγει από το γραφείο και μούχε βάλει στο μυαλό άλλους μπελάδες. Άρχισα να κάνω απ' την Εταιρία, διάφορα τηλεφωνήματα σε συμπατριώτες Μολιστινούς, Βρανιστινούς, Κονιτσιώτες, πιθανούς συγγενείς και φίλους του "Ξάδερφου".

Δεν τους βρήκα όλους στα τηλέφωνα που είχα. Αλλά εκείνους που βρήκα, όχι μόνον άπόρεσαν που τους σκέφτηκα να δεχτούν για μουσαφίρη τον Μανωλάκη, αλλά τον περιέλουσαν και με τα χειρότερα επίθετα, που θα μπορούσε κανένας να υποθέσει. Και κτήνος τον είπαν. Και τομάρι τον είπαν. Και εγκληματία και παλιάνθρωπο... και ασυνείδητο.

Αυτοί τάλεξαν, και γώ σκεφτόμουνα τι θάχε τώρα συμβεί, αν όταν ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας με ρώτησε... για καταγραφή όλων των τηλεφωνημάτων της εταιρίας σε ειδικές κασέτες"... αντί να του πω τότε εγώ ότι αυτό... "όχι μόνο δεν επιτρέπεται αλλά μπορεί να επισύρει και την

ποινική δίωξή του, τον άφηνα να το κάνει, τώρα όλο το στόλισμα που έκαναν στο Μανωλάκη οι συμπατριώτες μας θάταν καταγραμμένο και ποιός με ξέπλενε εμένα με το εν τάξει που είπα για το Μανωλάκη. Ο Μανωλάκης από χέρι θάταν κομμένος. Κι η Φιλομήλα φευγάτη από το σπίτι.

Πέρασαν οι δυό μέρες. Ήρθε πάλι ο Μανωλάκης στο γραφείο. Παραλίγο να μην τον γνωρίσω. Είχε το μαλλί του γίνει γκρίζο. Του είπα για τη δουλειά κι ότι θάπρεπε από τη μιά μεριά να μην αποκαλύψει την καταδίκη του στη φυλακή, να βρει έναν άλλο τρόπο δικαιολόγησης του που ήταν αυτά τα χρόνια. Και από την άλλη να σταθεί τίμιος και σ' όλα τάλλα εν τάξει στη δουλειά για να μας βγάλει ασπροπρόσωπους.

- Είχες τύχη βουνό, του λέω. Η ανεργία γύρω μας διαλύει σπίτια. Οδηγεί ανθρώπους στην αυτοκτονία και στη φυλακή.

Δεν του ίδρωνε τ' αυτί. Μάλιστα μια στιγμή είδα μάλλον πως στραβωμουςούνιασε στις συμβουλές μου και σ' αυτά που του ζήταγα να τηρήσει. Αν ήταν αλλοιώς τα πράματα θάβρισκα έναν τρόπο να σταματήσω τις προσπάθειές μου, ήμουν όμως σφιγμένος από παντού και δεν μπορούσα να κάνω πίσω. Ελπίζοντας ότι η φυλακή θάχε συμμορφώσει κάπως το Μανωλάκη.

Τέλος πάντων. Όλα πήγαν καλά. Και στο σπίτι μου στο χωριό, η Φιλομήλα θριαμβολογούσε. Μούγραψε κι ένα γράμμα. Να προσέχω το Μανω-

λάκη της, να μην πάθει τίποτα. Κάνει σα μικρό παιδί τώρα που βγήκα από τη φυλακή. Και να μην τον κουράζω σε βαρειές δουλειές. Γέλασα με την ψυχή μου.

Στην εταιρεία δεν τον έβλεπα το Μανωλάκη. Οι ώρες μας ήταν διαφορετικές. Πάντως, καθώς μάθαινα, κάτω στο εργοστάσιο τους είχε φλομώνσει όλους στα ψέμματα με την δήθεν υποστήριξη που του έκανε η Βασίλισσα, με τις κατοχικές παλληκαριές του, με το ότι ο Ναπολέον Ζέρβας τον είχε υπασπιστή του, με το ότι οι διάφοροι βαθμοφόροι του Ζέρβα ορκίζονταν στο νόμομά του. Κι ένα σωρό άλλες μπαρούφες. Τηρούσε όμως την υπόσχεσή του μ' ευλάβεια και δεν είχε αναφέρει τίποτα για τη φυλακή. Όσο για το άλλο, τη δουλειά και την τιμιότητα, εγώ τουλάχιστον πίστευα ότι και σε κείνο θάταν συνεπής. Έκανε τη δουλειά του και δεν είχανε παρατράγουδα.

Κι αυτό κράτησε κοντά ένα χρόνο, οπότε ένα πρωινό στην Εταιρεία, μπαίνει στο γραφείο μου αλαφιασμένος ο Διευθύνων Σύμβουλος κι ούτε λίγο, ούτε πολύ μου δηλώνει ότι "απολύει τον ξάδερφό μου" και σκέφτεται να του κάνει και μήνυση, γιατί ο άτιμος, όπως του κατήγγειλαν πολλά μαγαζιά, τους εκβίαζε ζητώντας προμήθειες με υπερτιμολογημένα τιμολόγια. Όταν δε τον κάλεσε στο γραφείο του να δει πώς έχει το πράμα και να δώσει εξηγήσεις, κείνος τάμπηξε. Έβαλε τις φωνές. Έβριζε τους πάντες. Όλοι δήθεν τον συκοφαντούν για να πά-

ρουν τη δουλειά του ή γιατί δεν δέχεται να πάρει σκάρτο πράμα από τα μαγαζιά που τον κατηγορούν, κάνοντας στραβά μάτια. Όμως δεν έλεγε τίποτα το συγκεκριμένο και τα μπέρδευε, όταν του επέδειξε υπερτιμολογημένα τιμολόγια, σε σύγκριση με τιμοκαταλόγους. Και στην απειλή ότι θα του υποβάλει μήνυση και θα τον απολύσει, ο Μανωλάκης του έκανε αντιπίθεση.

- Άντε ρε Τσόφλι, Δε μπορείς να μου κάνεις τίποτα. Έχω τον ξάδερφό μου εγώ εδώ. Έτσι και με διώξεις θα φας και συ φύσημα, που δε θα ξέρεις από που σου ήρθε και που βρίσκεσαι.

Το θέμα ήταν για γέλια και για κλάματα.

Ο Μανωλάκης πήγε στο σπίτι του. Η μόνη χάρη που του έγινε, ήταν να μη του γίνει μήνυση. Παρακάλεσα να του δοθεί αποζημίωση για να μη μου γίνει φόρτωμα, ίσαμε να βρει δουλειά. Και το δέχτηκαν.

... Πέρασαν έξι μήνες που ο Μανωλάκης ροκάνιζε την αποζημίωση και τις αποταμιεύσεις του. Έφερε και το γιο απ' το χωριό, αναγκάζοντας τη Φιλομήλα να του εμβάζει κάθε μήνα ένα μεγάλο μέρος του μισθού της.

Δουλειά βέβαια μόνιμη για τον εαυτό του δεν έψαχνε να βρει; Έστειλε μόνο για βοηθό στις Λαϊκές αγορές το γιό. Τώρα πώς έγινε και τσακώθηκε με το γιο κι αναγκάστηκε το παιδί να ξαναγυρίσει στο χωριό, δεν ξέρω. Το σίγουρο είναι ότι ο Μανωλάκης είχε φεσώσει όλους τους συμπατριώτες

μας που συναντούσε, επικαλούμενος ότι θα τους ξοφλήσει με τη δουλειά απ' την οποία όμως τον είχαν διώξει κακόν κακώς και το κρατούσε μυστικό.

Το τμήμα της Αστυνομίας στη συνοικία που έμεινε τον κυνηγούσε για κάποια βρωμοδουλειά που έκανε εκεί γύρω. Κι απευθύνθηκε σε μένα, άγνωστο για ποιο λόγο. Πάντως μήνυση δεν του είχε γίνει καθώς μου είπαν. Συστάσεις ήθελαν να του κάνουν, για μπέρδεμα σε κάτι γυναικοδουλειές, στις οποίες ήταν ανακατεμένος, κατά την Αστυνομία.

Τ' άκουγα όλα αυτά και μέπιανε κρύος ιδρώτας. Άκουσα κι από μερικούς να λένε ότι ο Μανωλάκης βρίσκονταν υπό την προστασία μου. Κι αυτό ήταν που μέκοβε. Ήμουν σίγουρος ότι αυτός το διέδιδε και σκεφτόμουν πως θάταν δυνατό να βρεθεί ένας τρόπος να ξαναγύριζε ο Μανωλάκης στο χωριό.

Από τη μέρα που φυγε από την Εταιρία ο Μανωλάκης δεν φάνηκε στο γραφείο μου. Δυο φορές μούστειλε το γιό του, προτού φύγει για το χωριό και κείνος, να του βρω δουλειά, αλλά δεν τα κατάφερα. Παρότι ο γιός του μου έκανε καλή εντύπωση.

Τελικά ένα πρωϊνό πούβρεχε ασταμάτητα, είχε χειμωνιάσει για καλά, στην έξω πόρτα του γραφείου μου βλέπω αραγμένο στο κατώφλι, κάτω, το Μανωλάκη, μούσκεμα στη βροχή, να με περιμένει. Τον λυπήθηκα. Ήταν σε τέτοιο χάλι που ούτε καν με πρόσε-

ξε, όταν πέρασα. Και θάχα περάσει απαρατήρητος αν εγώ δεν πρόσεχα.

Τον βοήθησα να σηκωθεί και τον ανέβασα στο γραφείο. Δεν ήθελε να μπει μέσα για να μη τα λερώσει. Παρατηρούσα ότι έκρυβε επίμονα την αριστερή πλευρά του και καταλάβαινα ότι κάτι συμβαίνει.

Κάποια στιγμή καιάλαβα ότι το αριστερό του αυτί ήταν πληγωμένο.

Και μάλιστα σοβαρά. Σχεδόν κρέμονταν. Τον ρώταγα επιμένοντας να μου πει, μήπως κι έπρεπε να τον πάω στο Νοσοκομείο... Προτιμούσε να απομακρυνθεί από το γραφείο παρά να πάει σε Νοσοκομείο και να τον ιδεί γιατρός. Στο Μέγαρο του γραφείου καθότανε στο πιο πάνω πάτωμα μια κυρία που δούλευε στον Ευαγγελισμό ως Νοσοκόμα. Βρήκα μιαν ευκαιρία και πετάχτηκα ίσαμε κει. Της είπα γρήγορα το περιστατικό και την ιδιομορφία του θέματος. Κι αυτή με οξυζενέ, γάζες και επίδεσμούς κατέφθασε στο γραφείο μου “όλως τυχαία”. Κι ύστερα από μια φλυαρία χωρίς νόημα τον πείσαμε να τον εξετάσει η κυρία. Δεν αντέδρασε και πολύ. Μόνο που επέμενε να μη φαίνεται και πολύ ο επίδεσμος. Οι αντοχές του είχαν παραλύσει.

Στη Νοσοκόμα την ώρα που τον περιποιότανε, εξομολογήθηκε ότι σήμερα πρωί-πρωί, σχεδόν χαράματα μπήκαν στο διαμέρισμά του τρεις άγνωστοι τύποι και τον έσπασαν στο ξύλο. Ισχυρίζονταν πως ήταν βαλτοί από τον νοικοκύρη του για τα νοίκια που του

χρώσταγε.

Σε μένα όμως λίγο αργότερα κι όταν έφυγε η Νοσοκόμα είπε ότι από καιρό αυτοί οι τρεις τον απειλούσανε μαζί με μια Βουλγάρα αλλά τότε δεν το.... “τολμούσανε γιατί αυτός και οι φίλοι του, έκαναν καλή ομάδα”.

Τελικά ο Μανώλης ζήτησε ένα χιλιάρικο να πάει στο ξενοδοχείο. Δεν είπε που να μείνει, αλλά είχε ξεμείνει κι από λεφτά. Δουλειά δεν είχε, του είχαν υποσχεθεί να πάει εκεί που δούλευε ο γιός του, στη Λαϊκή κι απάνω σ’ αυτό πόνταρε.

Δεν ήθελα να του δώσω χρήματα, γιατί σε λίγο θα μου γίνονταν τσιμπούρι. Και σκέφτηκα να τον στείλω να μείνει σένα δωμάτιο κατοικήσιμο κάπως, στην οικοδομή που κάναμε με τα “αδέρφια μου στο Μαρούσι. Ήταν το δωμάτιο που έμεινε ο Μάστρο Μήτσος όλο το καλοκαίρι που έλειπε η οικογένειά του στο χωριό κι αυτός βαριότανε να πάει και νάρχεται κάθε μέρα στην Ηλιούπολη.

Το θεώρησε λαχείο και πήγαμε μαζί να τον εγκαταστήσω. Και κει έμεινε.

Δεν ξέρω τι έκανε στο αναμεταξύ. Ούτε πώς ζούσε, ούτε αν δούλευε. Κάποιες φορές που πέρναγα από τη σταματημένη οικοδομή να δω τι γίνεται, παρατηρούσα ότι διέμενε ο “ξάδερφος” εκεί, αλλά κάπου αλλού κυκλοφορούσε την ώρα που περνούσα εγώ.

Πέρασε πολύς καιρός ώσπου κάποια μέρα με πήρε στο τηλέφωνο ένας γείτονας απ’ τη σταματημένη οι-

κοδομή. Τον ήξερα από χρόνια. Γιαυτό κι αυτός με το θάρρος πούχε μούβαλε τις φωνές. Τους είχα, λέει, βάλει φωτιά στα σπίτια τους, με αυτόν το ξάδερφό μου. Κάθεται νυχτόημερα στο μπαλκόνι και πειράζει τις γυναίκες τους, σε σημείο που αυτές αναγκάζονται να αλλάζουν δρόμο και συνήθειες. Έγινε ανυπόφορος, κι αν δεν τον συμμαζέψουνε, θα μαζευτούμε δυο τρεις από τη γειτονιά και θα τον σπάσουμε στο ξύλο.

Αναγκάστηκα να πάω να τον βρω στο Μαρούσι, για να τον συνετίσω. Τον περίμενα ίσαμε μια ώρα μέσ' το αγιάζι. Κι όταν εκείνος έφτασε ήταν σκνίπα στο μεθύσι. Άντε τώρα να βρεις άκρη μ' αυτόν, που δεν ήξερε που πάνε τα τέσσερα. Και επί πλέον παρατήρησα πως μέσα στο δωμάτιο που έμεινε και σε μια γωνιά που ήταν διαμορφωμένη για να γίνει τζάκι, κάθε βράδυ αυτός μάζευε ξύλα διάφορα από την οικοδομή κι έβαζε φωτιά για να ζεσταθεί. Και θυμήθηκα τί μου είπε ο Μάστρο Μήτσος όταν έμαθε την εγκατάσταση του Μανωλάκη εκεί... "Πρόσεξε... γιατί δε θα μείνει στην οικοδομή πόρτα και παράθυρο... για δείγμα".

Κατάλαβα πως με το Μανωλάκη δεν πηγαίναμε καλά, κι έπρεπε γρήγορα να τελειώνουμε. Εξ άλλου σε λίγο θάρχιζαν και τα μαστορέματα στην οικοδομή. Έτσι ύστερα από δυο μέρες ξαναπήγα στο Μαρούσι, σε ώρα που έλπιζα να τον συναντήσω και τον συνάντησα. Του ανακοίνωσα την από-

φραση τη δική μου και των αδερφών μου να εγκαταλείψει την οικοδομή.

Εγώ είπα, εγώ τάκουσα.

Ο Μανωλάκης όχι μόνον δεν έφευγε, αλλά διέδιδε και στη γειτονιά πως θα με χορέψει στο τηγάνι. Εγώ τόπαιρνα για ψευτοπαλληκαρισμό και δεν τούδινα σημασία. Η Φιλομήλα έφυγε απ' το σπίτι μας στο χωριό πήγαινε μεροκάματο, πότε στα χωριά εκεί γύρω, πότε μέσα στην Κόνιτσα...

Προσπάθησα κανα δυο φορές με το καλό να πείσω το "ξάδερφο" να μας απαλλάξει. Ματαιοπονία. Όσοπου έλαβα μια κλήση από το γραφείο ΟΑΕΔ της περιοχής. Ο Μανωλάκης παρεπονείτο ότι του όφειλα και δεν του εξοφλώ τους μισθούς φύλακα οικοδομής πέντε μηνών, προσαυξημένους μάλιστα με επιμίσθιο κατοικίας βραδινής εργασίας, Κυριακής απασχόλησης και βάλε.

Βουρλίστηκα.

Όταν πήγα στο γραφείο που με καλούσε, συνάντηπα ένα Μανωλάκη πιο άγριο από την εποχή που τα μάτια του ήταν σαν του λύκου. Και το χειρότερο ο υπάλληλος του γραφείου ήταν σαφώς με το μέρος του.

Έγραφε με λεπτομέρειες όλα αυτά που τούλεγε ο Μανωλάκης και στα δικά μου έκανε μόνιμα λάθη και διορθώσεις.

Κατάλαβα πως είχα μπλέξει σαν αγράμματος. Έπρεπε να βρω ένα τρόπο να συμβιβαστώ με το Μανωλάκη. Και τον βρήκα. Και συμβιβάστηκα. Και τον ακριβοπλήρωσα τον "ξάδερ-

φο” τον Μανωλάκη.

Όταν ύστερα από καιρό τον είδα το καλοκαίρι στο χωριό, έστριβε το κεφάλι του και δεν με χαιρετούσε. Μάθαινα όμως από κοινούς γνωστούς ότι “προσπάθησα να του φάω λεφτά από δουλειές που μούκανε, και μόλα τα γράμματα και τα Πανεπιστήμιά μου, κατάφερε αυτός να μου τα πάρει... Κι αν ήθελε θα μούπαιρνε περισσότερα. Δεν ήθελε όμως γιατί αυτός έχει φιλότιμο και καλή καρδιά... Άλλωστε είμαστε και συγγενείς...”!!!

Τώρα ο Μανωλάκης πέθανε. Ας τον συγχωρέσει ο Θεός.

Εγώ από καιρό έχοντας σαν έμβλημα την παροιμία “ήθελές τα και παθές τα” τον συχώρεσα. Η ανάμνηση της μικρής χαράς που έδωσα στη μάνα μου, μ’ αυτή την ιστορία, μου είναι αρκετή.

Σημείωση: Την ιστορία του Μανωλάκη μου τη διηγήθηκε φίλος από το Γαναδιό, και γω τη “χτένισα”, όσο έπαιρνε)

Γιάννης Λυμπερόπουλος

**ΕΥΗ ΣΚΟΥΡΤΗ- ΚΑΡΑΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

Δέχομαι: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9-12 π.μ. και 5-8 μ.μ.

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 25
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ

Τηλ.: ΙΑΤΡ. 28.25.298
ΟΙΚ. 28.20.644

το τζάκι

Pension
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΚ

Δεμερτζίδης Ευάγγελος

ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΚΟΖΑΝΗΣ
ΤΗΛ.: 0655-22867, ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΘΝΙΚΗ
Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Ιωάννης Δ. Ευθυμίου
Διευθυντής
Ομάδας Πωλήσεων

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε

Δ/ση Γραφείων : Μοναστηρίου 109 – 546 27 Θεσσαλονίκη

Τηλ. Κέντρο : 0310-553 422 Fax : 0310-553 764

Κιν. 0977-463 008

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ Στους Ηρωϊκούς Νεκρούς μας κατά τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-1941

ΜΑΝΩΛΗ Δ. ΠΑΣΧΑΛΗ

... Και θα να δε κρατήσουμε όλοι στο τεράστιο ύψος που μας φανερώθηκαν απ' τα χαράματα των εικοσιοχτώ του Οκτώβρη του 1940, κι ως με τη συντέλεια των αιώνων, είτε ζήσαμε είτε, αύριο που θα φέγγει πάνω απ' όλο τον πλανήτη το γιγάντιο φως Σου, θα βρισκόμαστε στα σπλάχνα Σου, ω Μπέρα, αθάνατοι νεκροί!

Άγγελος Σικελιανός, Εφημερίδα "Η Νίκη" 14-12-1940.

Βελόνης Ευάγγελος ή Άγγελος του Ιωάννη Δεκανέας: Γεννήθηκε στη Βούρμπιανη Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1910, της 35ης Μοίρας Αυτοκινήτων. Πέθανε στο 3ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Νοκοκομείο Αθηνών στις 6 Μαΐου 1941.

Βότσης Λάζαρος του Κωνσταντίνου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Πληκάτι Κόνιτσας το 1912, του VIII Συντάγματος Πυροβολικού. Φονεύθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1940.

Ευαγγέλου Γεώργιος του Κωνσταντίνου Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Νικάνορα Κόνιτσας το 1919. Φονεύθηκε στο Καλπάκι σε αεροπορικό βομβαρδισμό στις 20 Απριλίου 1941.

Ζωγράφος Γεώργιος του Νικολάου Στρατιώτης: Γεννήθηκε στους Χιονάδες Κόνιτσας το 1914, του 42ου Συντάγματος Ευζώνων. Φονεύθηκε στο ύψ. Λεκνούσι (ΝΔ Τεπελενίου) στις 22 Μαρτίου 1941.

Καφές Δημήτριος του Τηλέμαχου, Γεννήθηκε στην Πουρνιά Ιωαννίνων το 1915, του 15ου Σπ. φονεύθηκε στη

Νίβιτσα στις 22 Φεβρουαρίου 1941.

Κισιάτης Θεοφάνης του Γρηγορίου, Δεκανέας: Γεννήθηκε στην Πυξαριά Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1917, του 85ου Σπ. φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 30 Ιανουαρίου 1941.

Κισιάτης Σωκράτης του Λάμπρου Στρατιώτης: Γεννήθηκε στην Πυξαριά Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1917, του 85ου Σπ. φονεύθηκε στο Γκολέμι (ΒΔ. Αργυροκάστρου) στις 28 Ιανουαρίου 1941.

Κορτζινόγλου Ιωσήφ του Γρηγορίου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στην Κόνιτσα Ιωαννίνων το 1913, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 31 Ιανουαρίου 1941.

Κουτολούλης Κωνσταντίνος του Βασιλείου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Κάντζικο Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1915, του Αντιαρματικού Συγκροτήματος. Φονεύθηκε στη Γέφυρα Παλαιοκάστρου σε αεροπορικό βομβαρδισμό στις 29 Δεκεμβρίου 1940.

Κωτούλας Ηλίας του Ευαγγέλου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Κεράσο-

βο, Κόνιτσας του 1911, του 8ου Λόχου Σκαπανέων. Πέθανε στο 1ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων στις 17 Απριλίου 1941.

Μήτσος Μιχαήλ του Σωτηρίου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Σαναβό Κόνιτσας το 1913, του Ανεξαρτήτου Τάγματος Κονίτσας. Πέθανε στο Πεδινό Χειρουργείο στις 5 Φεβρουαρίου 1941.

Μουτσιούλης Δημήτριος του Γεωργίου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στη Φούρκα Κόνιτσας το 1915 του VIII Συντάγματος Ορειβατικού Πυροβολικού. Πέθανε στο Α2 Ορεινό Νοσηλευτικό Τμήμα (Δέλβινο) στις 24 Μαρτίου 1941.

Μπισογιάννης Ιωάννης του Κωνσταντίνου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στους Πάδες Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1914, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο π 712 (Μάλι-Σπάτ) στις 31 Ιανουαρίου 1941.

Μπόνιος Βασίλειος του Ευαγγέλου Λοχίας: Γεννήθηκε στο Αηδονοχώρι Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1913, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 10 Φεβρουαρίου 1941.

Νάκος Δημήτριος του Κωνσταντίνου, Δεκανέας: Γεννήθηκε στον Αμάραντο Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1913, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 30 Ιανουαρίου 1941.

Νάσιος Αθανάσιος του Κυριάκου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Ασημοχώρι Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1916, του VIII Λόχου Σκαπανέων. Φονεύθηκε

στο 54,6 χλμ. οδού Ιωαννίνων - Πωγωνιανής στις 28 Νοεμβρίου 1940.

Νάσιος Γεώργιος του Αθανασίου Δεκανέας: Γεννήθηκε στους Πάδες, Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1917, του 3ου Συντάγματος Ιππικού. Πέθανε στο 1ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων στις 19 Δεκεμβρίου 1940.

Ντέμος Πέτρος του Ανδρέα, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στη Ζέρμα Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1912, του 85ου Σπ. Πέθανε στο Σ1 Ορεινό Χειρουργείο στις 12 Δεκεμβρίου 1940.

Ντίνης Θωμάς του Γεωργίου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στη Λαγκάδα Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1914, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 10 Φεβρουαρίου 1941.

Οικονομίδης Κωνσταντίνος του Αλεξάνδρου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Αηδονοχώρι Κονίτσας Ιωαννίνων το 1914, του Τάγματος Κονίτσας. Πέθανε στο 2ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών (Αρεταίειο) στις 20 Φεβρουαρίου 1941.

Παπαγιάννης Απόστολος του Ιωάννη, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Κεράσοβο Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1919, του 15ου Σπ. Πέθανε στο VIII Ορεινό Χειρουργείο στις 12 Φεβρουαρίου 1941.

Παπαδόπουλος Δημήτριος του Λεωνίδα, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Αηδονοχώρι Κόνιτσας το 1916, του 40ού Συντάγματος Ευζώνων. Φονεύθηκε στο Μάλι ε Τζόρες (περιοχή Χειμάρρας) στις 19 Δεκεμβρίου 1940.

Παπαθανασίου Κωνσταντίνος του

Νικολάου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στη Ζέρμα Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1914, του 85ου Σπ. φονεύθηκε μεταξύ Γκολέμι-Μάλι Σπατ. (Ν. Τεπελενίου) στις 27 Ιανουαρίου 1941.

Παπαναστασίου Στέργιος του Αθανασίου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στα Άρματα Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1914, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι - Μάλι Σπατ) στις 28 Φεβρουαρίου 1941.

Πορφύρης Νικόλαος του Θεοφάνη, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Γαναδιό Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1917, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 26 Ιανουαρίου 1941.

Σκαλωμένος Αθανάσιος του Ιωάννη, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Κεράσοβο Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1914, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 28 Ιανουαρίου 1941.

Τάτσης Παντελής του Φιλίππου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στην Εξοχή Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1915, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο (Γκολέμι - Μάλι Σπατ) Ν. Τεπελενίου στις 2 Φεβρουαρίου 1941.

Τζιοβάρης Αριστείδης του Κωνσταντίνου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Μολυβδοσκεπάστο Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1910, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο Γκολέμι-Μάλι Σπατ (Ν. Τεπελενίου) στις 15 Φεβρουαρίου 1941.

Τζίμας Σταύρος του Νικολάου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στην Οξυά Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1914, του VIII Συντάγματος Ορειβατικού Πυροβολι-

κού. Φονεύθηκε στη μάχη Ηπείρου στις 4 Νοεμβρίου 1940.

Τούντας Ευστάθιος του Κωνσταντίνου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στο Κεράσοβο Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1913, του 15ου Σπ. Πέθανε στο Α1 Πεδινό Χειρουργείο (Ιερά Μονή Βελλάς) στις 2 Ιανουαρίου 1941.

Φώτου Αντώνιος του Παναγιώτη, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στα Καβάσιλα Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1917, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στο υψ. 1410 (Γκολέμι) στις 26 Ιανουαρίου 1941.

Χαλκιάς Σωτήριος του Κωνσταντίνου, Στρατιώτης: Γεννήθηκε στην Πυρσόγιαννη Κόνιτσας Ιωαννίνων το 1915, του 85ου Σπ. Φονεύθηκε στη Λυκόρραχη Κόνιτσας στις 29 Οκτωβρίου 1940.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΩΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκαν οι καλοκαιρινές εκδηλώσεις στις 13-14 και 15 Αυγούστου, της Αδελφότητός μας, στην ιδιαίτερη πατρίδα μας Λαγκάδα.

Η καθιερωμένη συνάντηση των Παιδιών μας, στην Λαγκαδιώτικη "βραδιά Νέων" πραγματοποιήθηκε στις 13 Αυγούστου το βράδι. Το αδιάπτωτο κέφι τους και ο αδιάκοπος χορός όλων των ειδών κράτησε μέχρι τις πρώτες πρωϊνές ώρες.

Βραδιές γνήσιου Ηπειρώτικου πανηγυριού και παραδοσιακής μουσικής

η 14η και 15η Αυγούστου. Η φετινή συμμετοχή των συγχωριανών αλλά και των φίλων μας αθρόα, μπορώ να είπω, ανέλπιστα και απροσδόκητα.

Οι απανταχού Λαγκαδιώτες ήρθαν - έστω και για δύο ημέρες - να αναβη-πισθούν με τα νάματα των Αγίων Χωμάτων της Γενέθλιας γης μας και ευλαβείς προσκυνητές στους τάφους των προγόνων μας.

Θερμά και παρατεταμένα χειροκροτήματα απέσπασαν οι λυγερόκορφες και γεμάτες ομορφάδα νέες του χορευτικού μας, που με καμάρι χόρεψαν παραδοσιακούς Ηπειρώτικους χορούς.

Οι ντουλμπέρες, τα καμάρια μας, που έλαβαν μέρος στο χορευτικό είναι: Δαβόρα Β. Ευμορφία, Κέντρου Απ. Έφην, Μανώλη Πασχ. Βίκυ, Μανώλη Κ. Έφην, Μούσιου Πτρ. Σπυριδούλα και Ντίνη Β. Σπυριδούλα. Τις καμαρώναμε στο χορό, και χειροκροτούσαμε, τις θαυμάσαμε και φωνάσαμε Μπράβο. Τους αξίζουν πολλά περισσότερα, όπως και σε όλες τις νέες και όλους τους νέους της Λαγκάδας.

Τις ευχαριστούμε για την χαρά που μας έδωσαν και θα μας δίδουν και εις το μέλλον.

Στα πλαίσια των Πολιτισμικών και Πολιτιστικών εκδηλώσεων, που λαμβάνουν χώρα κατά το αυτό χρονικό διάστημα και στον αυτό χώρο, επραγματοποίησε:

Το απόγευμα της 13ης Αυγούστου και πριν την εκδήλωση "Βραδιά Νέων", σε ειδική τελετή, και παρουσία

του Αντιδημάρχου κου Ντίνη Βασιλείου, του Πάρεδρου του Δ.Δ. Λαγκάδας Μούσιου Χαράλαμπου, των μελών του Τοπικού Συμβουλίου, συγχωριανών και παρούσας όλης της νεολαίας του χωριού, το Δ.Σ. της Αδελφότητάς μας, ετίμησε τα Ιδρυτικά της μέλη: Αδάμο Π. Δημήτριο, Αδάμο Δ. Χρήστο, Κατσιώτα Δ. Απόστολο, Κουτσιούκη Π. Αθανάσιο, Κουτσιούκη Αχ. Παναγιώτη, Μανώλη Σ. Δημήτριο, Μανώλη Σ. Πέτρο, Μπλιθικιώτη Π. Αριστείδη, Μπλιθικιώτη Π. Νικόλαο, Μπλιθικιώτη Π. Κων/νο, Μπλιθικιώτη Π. Ηλία, Μπλιθικιώτη Κ. Θωμά, Νάτση Κ. Χρήστο, Νάτση Κ. Φώτιο, Νάτση Φ. Παναγιώτη, Νάτση Κ. Αχιλλέα, Νάτση Χρ. Βασίλειο, Ντίνη Α. Αναστάσιο, Ντίνη Η. Δημήτριο, Ντίνη Κ. Απόστολο, Ντίνη Θ. Δημήτριο, Σδούκο Π. Γεώργιο, και Μπλιθικιώτη Θ. Κων/νο, απονέμοντας ειδικό Βραβείο, για την συμμετοχή τους στην επιτροπή ίδρυσης της Αδελφότητάς μας, στις 14 Δεκεμβρίου 1975.

Το αυτό απόγευμα, βραβεύει - απονέμοντας επαίνους - τις νέες και τους νέους, τα παιδιά μας, που κατά το παρελθόν έτος 2001, εισήχθησαν σε ανώτατα και ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Πατρίδος μας. Ήτοι: Μανώλη Κ. Δημήτριο, Μπλιθικιώτη Δ. Αλεξάνδρα, Μπλιθικιώτη Σπ. Αριστείδη, Μπλιθικιώτη Φ. Παναγιώτη, Νάτση Β. Δήμητρα και Ντίνη Π. Ανδρέα.

Βραβεύει - απονέμοντας Επαίνους - τα Παιδιά μας - νέες και νέους Λαγκαδιώτες, που αποφοίτησαν από το

Λύκειο κατά το τρέχον έτος 2002.

Ήτοι: Αδάμου Ι. Λαμπρινή, Κασιώτα Κ. Ευμορφία, Κασιώτας Στρ. Γεώργιος, Κυρτσόγλου Η. Δημήτριος, Μανώλη Ε. Αγγελική, Μανώλης Κ. Στέφανος, Μπλιθικιώτης Π. Ηλίας, Μπλιθικιώτης Δ. Θωμάς - Γεώργιος Ντίνη Π. Μαγδαληνή και Τσιούτσιου Ι. Ελένη.

Τους ευχόμαστε σε κάθε τους προσπάθεια να επιτυγχάνουν, να διακρίνονται και να πρωτεύουν.

Δωρίσαμε, στα παιδιά που παίζουν ποδόσφαιρο και αποτελούν την ποδο-

σφαιρική ομάδα του χωριού μας, είκοσι μία εμφανίσεις (ενδυμασία) και δύο μπάλες ποδοσφαίρου.

Το αξίζεται είμαστε και θα είμαστε και εις το απώτερο μέλλον δίπλα σας, θέλουμε μόνον νίκες.

Νέες και Νέοι της Λαγκάδας - Λαγκαδιώτισσες και Λαγκαδιώτες - το χωριό μας μας έχει ανάγκη και το έχουμε ανάγκη. Ας μην το λησμονούμε. Καλό αντάμωμα στην επόμενη εκδήλωση μας.

Με πατριωτική αγάπη

Ο πρόδροες Πασχάλης Δ. Μανώλης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΡΟΥΜΠΑΣ

Ασφαλιστικός Πράκτορας

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ - ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΔΑΝΕΙΑ

Ν. Ζέρβα 2 Κόνιτσα 44100
Τηλ.: (0655) 23616-24957
Κιν. 0944412994

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 1800 Τ.Μ. στην
Α. Κόνιτσα Ηλίας Τζήκας

Τηλ.: 0107702828
0945378016

ΕΠΑΥΛΗ "ΑΝΤΩΝΗΣ", STUDIOS

ΚΑΤΩ ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. & FAX: 06510/71402

Προς Πλατεία

Προς Γέφυρα

ΚΟΝΙΤΣΑ

Προς Γέφυρα

ΕΠΑΥΛΗ
"ΑΝΤΩΝΗΣ"

Ε. Ο. ΚΟΖΑΝΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

☎ 0944-225347
0651- 71402
0655-23618

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΟΥ ΦΙΛΗ...

Χαίρομαι πολύ κάθε φορά, όταν παίρνω το περιοδικό “ΚΟΝΙΤΣΑ” και βρίσκω στα περιεχόμενά του το όνομα της Ειρήνης Κίτσιου, της παιδικής μου φίλης της Ρηνούλας. Ρουφάω στην κυριολεξία το κείμενό της, συγκινούμαι, γελάω και κυρίως νιώθω περήφανη. Περήφανη γιατί με τη Ρηνούλα συζητήσαμε, διαβάσαμε στα εφηβικά μας χρόνια, γιατί μπήκαμε σε κόσμους αδιάβατους για τη μικρή επαρχιακή μας πόλη.

Στις ατέλειωτες κουβέντες της εφηβείας μας, η φύση, ο θεός, η ύπαρξη, ήταν το κύριο ζητούμενο. Παρ’ όλο που οι γραμμές των οριζόντων παραμένουν πάντα θολές, εμείς βλέπαμε κάτι απ’ την αντίπερα όχθη.

Κάθε φορά που διαβάζω τα κείμενά της, νιώθω κάτι απ’ την γεύση και την ουσία της ζωής.

Υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που νιώθουν, που συγκινούνται, που αγαπούν, ελεύθεροι να πλησιάσουν ό,τι τους αρέσει, χωρίς φόβο, προκατάληψη ή απώτερο υλικό κέρδος.

Οι αληθινοί εραστές της ζωής είναι είδος προς εξαφάνιση στην εποχή μας. Η πολιτεία έπρεπε να λαμβάνει αυστηρά μέτρα για τη διάσωσή τους.

Η ελευθερία του πνεύματος σαν αξία καταστέλλεται μέσ’ απ’ τον τρόπο ζωής, ενημέρωσης και εκπαίδευσης.

Το σχολείο της θεσμοθετημένης εκπαίδευσης θά’πρεπε νάχει σαν βασική αξία και αρχή την καλλιέργεια κι ελευθερία του πνεύματος, κι όχι το διάβασμα κά-

ποιας ύλης συγκεκριμένης μόνο και μόνο για τις εξετάσεις.

Η έκθεση είναι το κατ’ εξοχήν μάθημα ελεύθερης έκφρασης, περιορίζεται όμως σήμερα σε ορισμένες εκ των προτέρων δομές και πλαίσια. Είχαμε την τύχη στα γυμνασιακά μας χρόνια νά’χουμε σπουδαίους φιλολόγους, όπως τον κύριο Ρεμπέλη, την κυρία Μιχαηλίδου και άλλους. Μέσ’ απ’ την αρχαία τραγωδία διδαχτήκαμε ότι η ελεύθερη επιλογή της Αντιγόνης να θάψει τον αδελφό της, παρά την αντίθετη γνώμη (νόμο) του βασιλιά Κρέοντα είναι η ύψιστη πανανθρώπινη προτεραιότητα της συνειδησιακής επιπαγής.

Την ελευθερία του πνεύματος θαυμάζω στην παιδική μου φίλη, που την έκανε τρόπο ζωής κι αναζήτησης· πιστή και συνεπής στις διακηρύξεις κι αξίες της νεανικής μας ζωής. Ρηνούλα, συνέχισε να γράφεις, έτσι όπως γράφεις, έξω από τα σχήματα κι ακαδημαϊκούς θώκους.

Ελπίζω να μη θεωρηθεί συναισθηματική εκτροπή, αν σου ζητήσω να συνεχίσεις να δροσίζεις τον πνευματικό καύσωνα της άρπιας τεχνολογικά εξοπλισμένης ζωής μας, όπου τα πάντα διυλίζονται κάτω απ’ το μικροσκόπιο του αυστηρά εξειδικευμένου επιστήμονα κι έχει αναχθεί η πληροφορία σε κύριο σκοπό ζωής, και μοναδική πνευματική τροφή μας.

Όσο υπάρχουν άνθρωποι που ψάχνουν, που αμφισβητούν, που αγαπούν, ο Όργουελ κι άλλες Κασσάνδρες της εποχής μας μπορεί και να διαψευστούν.

Πασχάλη Αγνή Νηπιαγωγός

Η εξαετία, η συνάφεια, τα "συναφή αδικήματα" της Βάβως... και η αλήθεια της

Όταν ενοχοποιώ τον εαυτό μου, γιατί δεν αντιστέκομαι όσο θα έπρεπε στις σκληρές και επώδυνες πολιτικές των "διοικούντων".

Όταν δεν κατανοώ, τα γιατί και τα πρέπει, της "ίσης" μεταχείρισης, ανάμεσα στους πολίτες του κέντρου και στους πολίτες της περιφέρειας...

Όταν η αλήθεια της καθημερινότητας αλέθεται στις μυλόπετρες της πολιτικής "ευταξίας"...

Τότε αναζητώ τη Βάβω. Εκείνη που είχε μιλήσει κάποτε για τον "Καποδίπρια", σταράτα και σκληρά. Εκείνη, που είχε καταθέσει τη δική της αλήθεια, που δεν είναι ίδια με την αλήθεια των "αλλωνώνε"... Την Βάβω αναζητώ. Την Βάβω, σύμβολο. Υπαρκτή ή ανύπαρκτη, δεν έχει σημασία. Την γυναίκα, άντρα, άνθρωπο, το φύλο δεν έχει σημασία. Την Βάβω της Ηπείρου, της ορεινής και μεθόριας Ελλάδας, ο τόπος δεν έχει καμία σημασία.

Την μορφή την αγέρωχη, τη σκληρή, που με ακολουθεί, με στηρίζει, με κρίνει, με καταγγέλλει, με κατανοεί, στα δύσκολα, τα άδικα, τα παράλογα... Την Βάβω αναζητώ, που δίχως να το ξέρει, με έμαθε να νοιάζομαι γι' αυτόν τον τόπο, να ακούω τους ψιθύρους και τις κραυγές του, να νιώθω τη φλέβα της ζωής, να ταξιδεύω τις ελπίδες και τα όνειρά μου, πέρα από τον κλειστό ο-

ρίζοντα...

Τη Βάβω τη Χρυσουγή, τη Μέλιω, τη Δέσπω... από το Πληκάτι, τη Φούρκα, το Δίστρατο, τα Τζουμέρκα, το Πωγώνι, το Σούλι...

Εκείνη που συναντάς στο πανηγύρι της Παναγιάς, με το "σεμνό", στρωτό χορό. Εκείνη που συναντάς μέσα στο καταχείμωνο, να "κρατάει" τη φωτιά στις κόχες των έρημων, πέτρινων σπιτιών. Να "κρατάει" ανοιχτές τις ρούγες, τα μπακαλιά και τους καφενέδες. Να δουλεύει, παρ' όλα τα χρόνια της, παρ' όλη την απομόνωσή της και την πίκρα της, να προσφέρει στην τοπική οικονομία, στον πολιτισμό, στην κοινωνία...

Την αναζήτησα λοιπόν και τη βρήκα, πάνω στο Γράμμο. Δίπλα στην "πυραμίδα", κοντά στο μύθο του δράκου, στα όρια αυτού του τόπου, στα όρια της αντοχής, της στέρσης και της οδύνης...

Να την ακούσω ήθελα. Να μιλάει για την δική της αλήθεια. Σταράτα, ωμά, κοφτά. Δίκοπα λόγια, λέξεις σκληρές, που σε ματώνουν, λέξεις λεπίδια, δίχως ορολογίες και έννοιες πολύπλοκες...

Είχα κουραστεί να ανοίξω λεξικά, να συζητώ με λογιστές και "λογικούς", για τα νέα φορολογικά μέτρα. Είχα εξαντλήσει την ετυμολογική προσέγγιση για τη "συνάφεια". Είχα αγα-

νακτήσει με την αδικία της “εξαετίας” και είχα καταλήξει, πως την αυθεντική ερμηνεία, θα μου την πρόσφερε και πάλι η βάβω. Με το δικό της, μοναδικό τρόπο, κοιπάζοντάς με ίσια μέσα στα μάτια...

Το μπακαλιό άδειο. Απόβραδο, με μια βροχή να κρέμεται ανάμεσα στο Γράμμο και στο Σαραντάπορο. Ετοιμόγεννη και απειλητική, να αποκλείει την πρόσβαση από τις αμέτρητες νεροφαγιές...

Με καλωσόρισε, όπως πάντα. Με ένα βλέμμα χαρμολύπης, που με τρυπούσε και με τρόμαζε. Ποτέ δεν το κατάλαβα, δεν το διάβασα εκείνο το βλέμμα. Με αγαπούσε, το ήξερα. Γιατί, δίχως να το έχουμε ομολογήσει μεταξύ μας, ποτέ δεν συναντηθήκαμε για “αλισβερίσι”, αλλά από ανάγκη ψυχής. Κυρίως εγώ. Εκείνη είχε την αυτάρκειά της, όπως οι πρωτόγονοι.

Εξασφαλισμένη και σίγουρη, για τα “πρέπει” και τα “μπορεί” της. Είχε τον καφενέ, το “κάστρο” της. Με τα αποικιακά, τα ματζούνια και τα ροσόλια της και όλα τα χρειαζούμενα, για το Δημοτικό Διαμέρισμα -ποτέ δεν την αγάπησε αυτή τη λέξη- μου είχε πει κάποτε... Είχε το ρακί και τα ξυνάδια της, πάντα έτοιμα, για τον περαστικό, τον “πελάτη”, το λαθραίο της ζωής. Σμιλεμένη από το χρόνο και τα βάσανα, ήξερε να αντέχει θύελλες, κακοτυχίες, αναποδιές. Ήξερε να αντιμετωπίζει εξαετίες, συνάφειες, παράλογες πολιτικές, οδυνηρές και άφιλες για την ίδια και για τους άλλους, που γεν-

νήθηκαν και γέρασαν στα όρια της αγωνίας, του μόχθου και της προσφοράς...

Μου έβαλε ρακί στο σκαλιστό ποτηράκι, ενθύμιο απ’ τη Βλαχιά. Μου έφερε και τη μυρωδάτη αρμιά με το μπούκοβο.

- Μας θυμάσαι, πότε-πότε! ... ήξερε να πληρώνει για την αμέλεια και την ασυνείδητη λήθη μου.

- Δεν πάτε καλά! Έτσι να πεις στους τρανούς κει σακάτω!

- Τι’ναι τούτα τα καμώματα πάλι; για μπρούκληδες μας πέρασαν;

- Να πλερώσουμε, λέει, για τη παιτιά!... σάματις χούντα μου ‘κουγεται!

- Όχι επαετία, Χρυσουγή, εξαετία.

- Δε διαφέρει, τι επτά, τι έξι. Μένανες χούντα μου μυρίζει. Κάτι σα το “δραγάτικο”. Τότενες, που οι δραγάτες και οι χωροφυλακέοι, είχανε κάμει τα μπακαλιά μας, κονάκια τους. Λες και τα’χαμε μισιακά και χωρίς να χρωστάμε, πλερώναμε. Ολημερίς κι ολονυχτίς πλερώναμε. Με γαλοτύρι, με ρακί, με άγριο, με πέτσους... κι άχνα δε βγάναμε! Έχω πληρώσει εγώ το “δραγάτικο”!...

- Έτσι και τούτο το “χνέρι” Μου μήνυσε το ανιψίδι μου από τη πόλη. Να πλερώσω - λέει- για τα περασμένα... Στο κράτος -λέει- λες και δουλέψαμε αντάμα τον καφενέ.

- Έλα, βρε βάβω. Όλοι χρωστάμε στο κράτος. Γιατί όλοι, ίσως το κλέψαμε λιγουλάκι αυτά τα χρόνια...

- Α!, για δεσ κόρη μου! Γω δεν έκλεψα κανένανε ποτές μου! Δε χρω-

στάω σε κανένα. Και δαύτο το μπακαλιό, είναι η ψυχή μου. Δώ, μέσα, σφαλίστηκε η μοίρα μου. Έξι μηνώνε νύφη, χήρα το κατόπι, μονάχη μου, τράνεψα το καφοπαίδι, που μου φύτεψε ο σχωρεμένος... Μονάχη μου, διαφέντεψα και ζωντανά και μπακαλιό και καφενέ. Σα μουλάρι, ζαλικονόμουνα τα χρειαζόμενα! Ώρες με το ποδάρι από σακάτω...

- Είναι πολιτική απόφαση, Χρυσουγή. Όλοι πρέπει να πληρώσουμε, να βοηθήσουμε για το καλό του τόπου, για το καλό μας... να συμβάλλουμε. Πώς να στο πω ... όλα τούτα τα χρόνια... ίσως δεν είμαστε απόλυτα εντάξει, απέναντι στο Κράτος...

Άστραψε και βρόντηξε η Χρυσουγή! Λες και κάλεσε με μιας, όλους τους δράκους από τη λίμνη. Άστραψε και βρόντηξε η Βάβω! Όρθια να λύνει και να δένει το μαύρο τσεμπέρι της, δείγμα μεγίστης οργής, το χιλιοδιπλωμένο... Παναγιά και δράκαινα μαζί, έτοιμη λες, να πάρει το ντουφέκι, να πολεμήσει τον εχθρό που 'ρθε ξαφνικά να της πάρει το μπακαλιό, το βιός της, τη ψυχή της.

Η Βάβω, η αντρογυναίκα του Γράμμου, της Ηλείου, του κάθε σκληρού τόπου, η Βάβω, που έκανε την ιστορική πράξη, πριν οποιαδήποτε Βάσω ή Βασούλα την κάνει "ποσόστωση".

- Ποιο κράτος κυρά μου! Τούτο το χαμπέρι δε το νογάω και σώρα με. Γιατί τάχατες να πληρώσω; Γκληματίας είμαι, τι κακό έκαμα, τι λάθος, τι δίκημα στον κράτο;

- Γιατί να πληρώσω γω, για ξαειτίας και τα τοιαύτα; Μήπως για τη γροτική σύνταξη ή την άλληνη απ' την Αντίσταση που κόμη την καρτεράω; Μήπως, τάχατες για το γιατρό, που 'ρχεται μια στη χάση, μια στη πιάση; Μήπως για τη μοναξιά, που μας τρυπάει, τα ερμολόκια το χειμώνα, με δυο μπόγια χιόνι;

- Ποιος κράτος μας τήραξε δω σαπάνω, πε μου! Για δαύτο σου λέγω! Να τους τα πας τα μαντάτα. Και μη 'κούγω κουβέντα για τους τρανούς...

Έρθε πρόπινος, ένας ποψήφιος, λέει. Κορδωμένος, λουσάτος, γυαλιστερός. Έκοβε "χοντρές" στον καφενέ. Έρθε να δει -λέει- από σιμά, πως τα πορεύουμε δωπάνω... Αφού ρούπωσε μπρούσκο και πρατίνα στα κάρβουνα, μας είπε πως δεν είναι δίκιο, που ο κράτος μας έχει λησμονημένους.

- Πως τόπε, να δεις! Α ναι! "Σεις ήστε ήρωες! Πρέπει το κράτος να σας... πιδοτάει", έτσι τόπε. Αντίς για μια γροτική δηλαδής, δύο πρέπει να σας δώνει, ο κράτος!

Για τη σημαία -λέει- που κρατάμε στα σύνορα...

"Τούτο που πράττετε να κρατάτε μπακαλιά και καφενέδες, δωπάνω, στα τρόχαλα - λέει - είναι λειτουργία".

- Λειπούρημα, Βάβω, τη διόρθωσα.

- Το ίδιο κάνει! Το κατόπι -που λες- μας έταξε, πως σα πιστρέψει στη πρωτεύουσα, θα πράξει τα "δέοντα", έτσι είπε... Αλλά με το τάξιμο, δε κάνει κανένας τίποτις. Το νογάω καλά τούτο, χρόνια τώρα... όλοι τάζουνε... και μό-

λις τους ξεπροβοδήσουνε, μόλις περάσουνε το μύλο, πάψαν όλα, τα πήρε το αυλάκι... και ύστερις, να η πιδότηση, να οι ξαετίες... Έτσι κόρη μου, μας πιδοτάνε οι τρανοί...

- Στο πογραμμίζω όμως, και κράτα το! Η βάβω η Χρυσαιγή από το Γράμμο, που γινε ένα με τις έρμες τις πέτρες, που δε ταραχτηκε απ' το κονάκι της, που δε στόχησε τα κονίσματά της... δε πλερώνει σε κανένα κράτος.

Ούτε ξαετίες, ούτε πιαετίες, που δε ταραχτηκε απ' το κονάκι της, που δε στόχησε τα κονίσματά της... δε πλερώνει σε κανένα κράτος.

Ούτε ξαετίες, ούτε πιαετίες, ούτε τίποτις! Ένα τραϊ έχω, ας έρθουν να το πάρουν, να κλείσω τα κιτάπια μου. Τους δίνω το τραϊ μου και ξοφλάω!

Μα τήρα κόρη μου! Και στον άλλο-νε μαχαλά σαν πας, να'ναι πιο νιούτσικοι, τα ίδια θα σου μολογήσουν. Έχει μαυρίσει η ψυχή τους από τ' άδικο. Προψές, είπανε πως θα κάψουνε τους καφενέδες και τα μπακαλιά τους, για να δούμε -λέει- που θα "παίρνουνε" το Σαμαντάκα οι τρανοί, όταν έρχονται από τις πόλεις και θέλουν να ξεντουχώσουνε...

Γω πάντως, η βάβω, τους στέλνω χαιρετίσματα. Τούτη τη βολά θα τους μαυρίσουμε! Έτσι θα... πιδοτήσουμε, μεις το κράτος! Μεις δε προσκυνάμε κανένανε τρανό, δεν έχουμε χρεία. Το ριζικό μας είναι με τα γρίμια και τα ζουλάπια του λόγγου...

Εκείνο το απόβραδο, ήπια όλο το ρακί της Χρυσαιγής. Αλλά δε μέθυσσα

από δαύτο! Ο κόμπος στο στομάχι μου και η θολούρα μου, ήταν από την αλήθεια της βάβως! Ήταν από την πίκρα που στάλαζε το βλέμμα της! Έτσι, καθώς με κοίταζε, ίσια μέσα στα μάτια, ίσια μέσα στη ψυχή.

Με κείνο το βλέμμα της Γερακίνας, που δε καταδέχεται μισές αλήθειες και συμβιβασμούς. Που δεν ξέρει να ερμηνεύει έννοιες και λέξεις "πρωτευσιάνικες", αλλά που προσεγγίζει την ουσία των πραγμάτων αυθεντικά, όπως το νερό, όταν σμιλεύει την πέτρα... Ο κόμπος στην ψυχή μου, ήταν από τη δική μου ενοχή απέναντι της. Γιατί δεν τόλμησα να κραυγάσω όσο θα έπρεπε. Γιατί συναίνεσα, ίσως χωρίς να το θέλω, να γίνουμε όλοι "ίσοι".

Γιατί δεν αντιστάθηκα, όσο θα έπρεπε, σε μια παράλογη και άδικη πολιτική, που "εξισώνει" την Αθήνα, τα Γιάννενα, το Πληκάτι, υπολογίζοντας αριθμούς, δείκτες και όχι ανθρώπους. Που επιβάλλει εξαετίες, συνάφειες και "συναφή" αδικήματα στη βάβω τη Χρυσαιγή, τη Μέλιω, τον Κούκη, το Γούλα, το Γιάγκο...

Να γίνουμε όλοι "ίσοι", να πληρώσουμε "ίσα", να συμβάλλουμε "ίσα" να αδικούμαστε άνισα. Χωρίς τις διαφορές, τις μικρές, τις μεγάλες, τις τρομακτικές διαφορές, που χωρίζουν τη Χρυσαιγή από το Πληκάτι... από την κυρία Χρύσα από το Παγκράτι...

Να απολογηθώ λοιπόν ζητάω, ίσως χωρίς να φταίω, απέναντι στη βάβω. Στη βάβω σύμβολο, στη βάβω άνθρω-

πο. Απέναντι στον ανώνυμο ορεινό και μεθόριο πολίτη, από το Πληκάτι, τη Φούρκα, τις Χιονάδες, τα Τζουμέρκα, το Σούλι, το Πωγώνι...

Να απολογηθώ ζητάω, για την πολιτική των "τρανών" που δε "νογάνε" τις ανάγκες, τις επιθυμίες και τα όνειρα των ορεινών και μεθόριων. Δε "νογάνε" τις στερήσεις, τις οδύνες και την προσφορά τους... Και απατούν να πληρώνουν στο κράτος βαρύ τίμημα. Ενώ ο "κράτος" ανέκαθεν τους χρωστάει, που αντέχουν να ζουν, να δρουν και να παράγουν στην άκρη αυτή... Εξαετία, συνάφεια, οικονομικά μέτρα, ρυθμίσεις! Η βάβω η Χρυσαιγή, ο Κούκης, ο Γούλας, η Δέσπω, ο κάθε ορεινός και μεθόριος θα εκδικηθεί... Γιατί δε νιώθουν, όλοι αυτοί, ότι φορο... διαφεύγουν από πουθενά. Αλλά αντίθετα, ο "κράτος" διαφεύγει από κοντά τους, από τις υποχρεώσεις και από τις ευθύνες του, απέναντί τους.

Γιατί ποτέ δεν τόλμησε, να'ρθει μέ-

σα στο καταχείμωνο, να νοιαστεί, πως περνάνε τις μέρες και τις νύχτες τους, πάνω στα σκληρά χώματα της Ηπείρου, της Ελλάδας...

Γιατί ποτέ δεν τόλμησε να ανοίξει το σεντούκι της ψυχής της βάβως, να δει τα μυστικά που κρύβει. Ανάμεσα στα υφαντά κιλίμια και τα φίλτρα της. Δε γεύτηκε ποτέ το βάλσαμο που στάζει, όταν μοιρολογάει τους πεθαμένους και τους ξενιτεμένους της...

Για τούτο, δε θα τολμήσει κανείς "τρανός" να κοιτάξει τη βάβω, ίσια μέσα στα μαύρα μάτια της. Να φτάσει στην ψυχή της, να λύσει το τσεμπέρι της το χιλιοδιπλωμένο, έτσι για να μάθει τη δική της αλήθεια... την απλή, ανθρώπινη αλήθεια... την αλήθεια όλων των ορεινών και μεθόριων ανθρώπων αυτού του σκληρού αλλά πανέμορφου τόπου.

*Ελένη Παπαμιχαήλ
Νομ. Σύμβουλος Ν.Α.Ι.*

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ. ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου 6, 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Κ. 10564

Τηλ: 3242626
Τηλ: - Fax.: 3244988
Κιν. 094-676109

*Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας*

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ - ΖΕΥΓΟΛΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλ.: (0655) 22529

Τηλ. Οικίας: (06510) 93622
Κιν.: 0945182799

Παράδειγμα προς μίμηση ή προς αποφυγή;

Κύριε διευθυντά στο τεύχος Ιούλιος - Αύγουστος 2002, και στην σελίδα 248 ή κυρία ΝΕΛΛΗ ΧΑΝΙΑ λίγο-πολύ μας καλεί να μιμηθούμε μια πρωτότυπη ιδέα του κ. Σωκράτη Ράγγα δηλαδή μία ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΝΗΜΗΣ (κοινό τραπέζι) στη Μολυβδοσκεπάστη τον Ιούνιο 2002 σε μνήμη της αιμνήστου Ευδοκίας Τζιάτζιου η οποία απεβίωσε τον Σεπτέμβριο 2001 όπως χαρακτηριστικά αναφέρει:

“Η αλλιώτικη κι αξιοπρόσεκτη τούτη ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΝΗΜΗΣ στη Μολυβδοσκεπάστη δεν έγινε σε καμιά απ’ τις τακτές-τυπικές ημερομηνίες. Δεν απασχόλησε καθόλου την εκκλησία. Δεν χρησιμοποίησε και δεν ενόχλησε απολύτως καμιά θρησκεία”.

Ίσως δεν γνωρίζει η κ. ΝΕΛΛΗ ή σκόπιμα το αποσιωπά ότι η αείμνηστη Ευδοκία Τζιάτζιου ήταν μία γυναίκα με βαθύ θρησκευτικό συναίσθημα αρκεί να αναφέρω ότι το καντήλι στο σπίτι της το διατηρούσε ακοίμητο.

Ως εφημέριος της ενορίας Μολυβδο-

σκεπάστου στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρω και να μεταφέρω την απορία, αλλά και την πικρία των κατοίκων του χωριού το ότι δηλ. οι οργανωτές αυτής της εκδήλωσης (ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΝΗΜΗΣ) δεν παρευρέθησαν το πρωί της Κυριακής στην Θ. Λειτουργία και στην επιμνημόσυνη δέηση σε ανάπαυση της ψυχής της αιμνήστου Ευδοκίας Τζιάτζιου που ετέλεσαν οι χωριανοί. Σίγουρα η αείμνηστη Ευδοκία Τζιάτζιου θα ήθελε αυτή η “ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΝΗΜΗΣ” να γίνει στις “τακτές - τυπικές” ημερομηνίες” (τεσσαρακονθήμερο ή ετήσιο μνημόσυνο) όπως ορίζει η ορθόδοξη πίστη μας.

Πράγματι αυτή η εκδήλωση - μνήμης - ήταν αλλιώτικη και αξιοπρόσεκτη. Τέτοιες όμως εκδηλώσεις μνήμης σε πρόσωπα, επαναλαμβάνω με βαθύ θρησκευτικό συναίσθημα, είναι παράδειγμα προς μίμηση ή προς αποφυγή;

*Ευχαριστώ για τη Φιλοξενία
ο Εφημέριος της ενορίας
Ιερέας Απόστολος Νάκος*

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

Τηλ. 010-2759721 - 010-2691119

& 0974-491605 ΑΘΗΝΑ

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Οικόπεδο 599.20 Τ.Μ.

στην Κ. Κόνιτσα (κάτω από
πρατήριο Αντωνίου)

Τηλ. 0655-022623

ΚΛΟΚΛΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Το Δεκαπενταύγουστο, όπως κάθε χρόνο, έγιναν στη Βούρμπιανη διάφορες εκδηλώσεις.

Στις 13/8 έγιναν τα εγκαίνια φωτισμού του γηπέδου μπάσκετ με τη διεξαγωγή φιλικού αγώνα μεταξύ των ομάδων των χωριών Οξιάς και Βούρμπιανης.

Στις 14/8 το απόγευμα, έγινε Μέγας Εσπερινός με λιπάνευση της ιερής εικόνας της ΠΑΝΑΓΙΑΣ. Ακολούθησε γενική συνέλευση, όπου μετά τον επίσημο απολογισμό έγιναν αρχαιρεσίες, για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου.

Αναδείχθηκαν.

Πρόεδρος Απόστολος Πορφύρης

Αντιπρόεδρος Δημήτριος Μίγιος

Γραμματέας Ιωάννης Γιαϊλόγλου

Ταμίας Γεώργιος Σκούφιας

Μέλη Ανδρέας Φούντος - Ιωάννης Μάνος - Νικόλαος Μάτσακας.

Στις 15/8 όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι και όσοι βρέθηκαν την ημέρα της Παναγίας στο χωριό μας, παρακολούθησαν τη θεία λειτουργία στον ιερό ναό της κοίμησης της Θεοτόκου, όπου εψάλη και το καθιερωμένο μνημόσυνο, υπέρ των ευεργετών του χωριού μας.

Στις 17/8 έγινε Μέγας Εσπερινός στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου, όπου μετά το πέρας ακολούθησε αρτοκλασία και παράκληση στο προσκυνητάρι του Αγίου Αρσενίου στον περίβολο

της οικίας του Συγχωριανού μας κυρίου Ιωάννη Γιαϊλόγλου, που διοργανώνει κάθε χρόνο αυτή την τελετή. Στην τελετή συμμετείχαν όλοι οι Συγχωριανοί μας, όπου στη συνέχεια απόλαυσαν μικρή δεξίωση που παράθεσε η οικογένειά του, στο πολύ ωραία διαμορφωμένο κήπο της οικίας τους.

Στις 18/8, ημέρα Κυριακή, μετά τη θεία λειτουργία μετ' αρτοκλασίας ακολούθησε τιμητική εκδήλωση για τον ιερέα του χωριού μας π. Δημήτριο Μαργαρίτη, για τη συμπλήρωση πενήντα (50) χρόνων διακονίας στη Βούρμπιανη. Στη συνέχεια ώρα 11.00 τις ίδιες ημέρας ακολούθησε στο προαύλιο του σχολείου, το καθιερωμένο γλέντι με παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια μέχρι αργά το απόγευμα, με τη συμμετοχή Συγχωριανών και φίλων της Βούρμπιανης. Η συμμετοχή των νέων μας που κάθε χρόνο είναι και μεγαλύτερη ομολογουμένως συγκίνησε όλους τους μεγαλύτερους, αναπολώντας τα παλαιά χρόνια, που η Βούρμπιανη έσφυζε από νιάτα.

Τις εκδηλώσεις τίμησε φέτος με την παρουσία του, ο Συγχωριανός μας πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Ευθυμίου, ο οποίος με τα κηρύγματα και τη συμμετοχή με την οικογένειά του στο πανηγύρι, έδωσε άλλο τόνο στις εκδηλώσεις του Δεκαπενταύγουστου στο χωριό μας.

Κλείνοντας την περιγραφή των εκ-

δηλώσεων, αισθανόμαστε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε θερμά, τον Συγχωριανό μας κ. Ανδρέα Φούντο για τη δωρεά των έντεκα (11) προβολέων, των υλικών και της εργασίας τοποθέτησης για το φωτισμό του γηπέδου μπάσκετ, αλλά και του ιερού ναού της Παναγίας ενός εκ των ωραιότε-

ρων μνημείων που μας άφησαν οι πρόγονοί μας και για πρώτη φορά φέτος υπό το φως των προβολέων οι συγχωριανοί μας και οι επισκέπτες απόλαυσαν τις βραδινές ώρες, ένα πραγματικά φαντασμαγορικό θέαμα.

Σύνδεσμος Βούρμπιανης Αθηνών

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΛΙΟΥ "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ"

Φίλες και φίλοι του Παλαιοσελλίου, το Δ.Σ. του Συλλόγου του χωριού μας "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ" θέλει μέσω αυτής της επιστολής να σας ευχαριστήσει που με τον Α ή Β τρόπο υποστηρίξατε τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν τόσο στην Κόνιτσα (26-01-2002 χορός στο κέντρο "ΠΑΝΟΡΑΜΑ" με την ορχήστρα του Γ. Γιαννακού) όσο και στο πανέμορφο χωριό μας.

Αυτές οι εκδηλώσεις είναι οι εξής:

1) 6/05/2002 Παραδοσιακή γιορτή του "τσιπούρου" με την ορχήστρα του Δ. ΤΖΗΜΑ

2) 26/07/2002 Γιορτή της Πολιούχου του χωριού μας και "Αγία Παρασκευή"

3) 14-17/08-2002 Παραδοσιακό πανηγύρι με την ορχήστρα του ΕΥΘ. ΠΑ- ΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

4) 18/08/2002 Γιορτή της Προβατίνας και εκδρομή στο καταφύγιο.

Ειδικότερα θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες αλλά και τον θαυμασμό μας στους χωριανούς μας που πραγματοποίησαν έκθεση Ζωγραφικής και Ξυλογλυπτικής το δεκαήμερο από 10/8 έως 20/8/2002 στην αίθουσα του πνευματικού κέντρου του χωριού μας.

Κυρίους: Νικ. Μουζάκη, Ιωάννη Ράμμο και Κυρία Ουρανία Κώνστα - Καφετζή.

Επίσης θέλουμε να εκφράσουμε και δημόσια τις ευχαριστίες μας στην Ασπασία Κιάσα (κάτοικος Αθηνών) που με την βοήθεια του αδελφού της Γ. Κιάσα που είναι σχεδόν μόνιμος κάτοικος του χωριού μας δημιούργησε ιστοσελίδα στο INTERNET όπου προβάλλει το χωριό μας.

Προσεχώς θα προστεθεί και νέο υλικό με την πλούσια πανίδα του τόπου μας, με πλήθος φωτογραφιών και ενημέρωση για την αγαπημένη μας γη.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι: [www. aw gr./](http://www.aw.gr/)Οικοτουρισμός.

Όσο για τους συγχωριανούς μας που χάθηκαν θα θέλαμε από αυτήν την επιστολή να εκφράσουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια προς τους οικίους τους.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας

Ο Τρύγος και η Βαρύ του

Το χωριό μου βρίσκεται 25 χιλιόμετρα από την Κόνιτσα.- Τα κτήματά του είναι στην ακροποταμιά του Βουρκοποτάμου και Σαρανταπόρου. Υπήρχαν κτήματα με αμπέλια καθώς και πολλά άλλα καλλιεργήσιμα που είχαν κληματαριές “πέργολα”.

- Αρχάς Αυγούστου εύρισκες σταφύλια ώριμα στον Παρατσιώτη και στα Παλεχήματα και στις 6 Αυγούστου ημέρα της Μεταμόρφωσης του Κυρίου ο αγροφύλακας έφερνε από τα αμπέλια αυτά τα σταφύλια και διάβαζε ο ιερέας μια “ευχή της αμπέλου”. Ο Σεπτέμβρης ήταν ο μήνας του τρύγου, γι αυτό λέγεται και “τρυγητής”.

- Η μέρα το πότε θα γινόταν ο τρύγος το συζητούσαν από μέρες πριν. - Το από που θάρχιζε ήταν πλέον γνωστό γιατί συνήθως την πρωτιά είχε ο Παρατσιώτης και τα Παλεχήματα, ενώ σειρά θα είχε μετά ο Αντζερούχης, ο Καντσαούσης, η Αγία Βαρβάρα, τα Κριθάρια, και ο Αργιάννης.

- Από την προηγούμενη ημέρα βρέχανε τους κάδους και τα καδιά που θα “στούμπιζαν” τα σταφύλια. Τις κόξιες τις βάζανε στο νερό για να μαλακώσουν και να δουν εάν τρέχουν γιατί οι ποντικοί είχαν αδυναμία σ’ αυτές και πάντα εάν δεν τις φύλαγες ανοίγαν κάποιες τρύπες όπου και τις φτιάχναν. (Κόξιες λέγαν δέρματα από γίδια τα οποία, τα ψήνανε αρκετές ημέρες

στον ασβέστη, αφού τις ξύριζαν, τις δένανε από το μέρος του λαιμού και ήταν έτοιμες για να κουβαλήσουν το μούστο από τα αμπέλια). Όταν όλα αυτά ήταν έτοιμα τότε ψυχάζαν. Οι γυναίκες θα φτιάχναν τις πίτες καθώς και διάφορα άλλα φαγητά για να είναι έτοιμα για τον τρύγο.

- Περίπου η 20η Σεπτέμβρη ήταν η ημέρα που θα άρχιζε ο τρύγος. Απο βραδής φορτώναμε στο μουλάρι το καδί που θα πατούσαμε τα σταφύλια καθώς 2 κοφίνες, τα καλάθια και πηγαίναμε στον Παρατσιώτη να κοιμηθούμε για να σηκωθούμε πρωί-πρωί πριν βγει ο ήλιος να τρυγήσουμε.

Πολλοί έρχονταν και στα Παλεχήματα για να κοιμηθούν και όλο το βράδυ άκουγες τραγούδια γέλια και χαρές από κορίτσια και αγόρια, χωριστά τα πειράγματα.

- Στον Παρατσιώτη ήταν οι οικογένειες: η δικιά μου, του μπάρμπα Γιώργη του Τζιμηνάδη, του Αναστάση Νάτσιου και Αριστείδη Παπαζήκου.

- Συγκεντρωνόμαστε όλοι έξω από την καλύβα τη δικιά μας και αφού ανάβαμε φωτιά καθόμαστε κουβεντιάζοντας και τρώγοντας. Σαν πρώτο έδεσμα ήταν οι πίτες, αλλά και διάφορα άλλα φαγητά. Όσον αφορά για κρασί είχαμε απ’ τα καλλίτερα. Εμείς τα παιδιά μόλις φθάναμε στον Παρατσιώτη πηγαίναμε στο ποτάμι να γυρίσουμε κανένα νησάκι ή ακόμα και ο-

λόκληρο το ποτάμι για να πιάσουμε ψάρια. Η χαρά μας ήταν μεγάλη όταν δεν πήγαινε ο κόπος μας χαμένος.

- Πρωί - πρωί άρχιζε ο τρύγος. Ο Παρατσιώτης είχε τα πιο γλυκά σταφύλια και μεγάλη ποικιλία. Πριν βγει ο ήλιος το μουλάρι βρίσκονταν στο δρόμο φορτωμένο με το μούστο πηγαίνοντας στο χωριό. Εγώ ήμουν εκείνος που θα πήγαινε μαζί του. Στο δρόμο αντάμωνα και άλλους χωριανούς που πήγαιναν και αυτοί για το χωριό. Αυτή η διαδρομή έπρεπε να γίνει 8-9 φορές γιατί τόσα ήταν τα σταφύλια στο αμπέλι.

- Θυμάμαι σε μια διαδρομή το μουλάρι φοβήθηκε και πήγε από ένα μονοπάτι. Όταν βγήκε στο δρόμο, έσταζε ο μούστος από την κόζια γιατί κάποιο κλαδί την είχε τρυπήσει. Βρήκα μία στρογγυλή πέτρα και με το σπάγγο που είχα την έδεσα. Έτσι δεν έτρεχε ο μούστος. Από τον Παρατσιώτη γέμιζε ο κάδος που χωρούσε 800 οκάδες, και από αυτόν τον κάδο είχαμε το καλλίτερο κρασί.

Αφού τελείωνε ο τρύγος στον Παρατσιώτη και Παλεχήματα, σειρά είχανε ο Αντζερούχης, ο Καντσαούσης, η Αγία Βαρβάρα, τα Κριθάρια και στου Αργιάννη.

Το απόγευμα της προηγούμενης ημέρας όλο σχεδόν το χωριό ήταν στα κτήματα του Αντζερούχη που θα γινόταν ο τρύγος...

(Σ' αυτές τις περιοχές είχε όλο το χωριό κτήματα). Όλο το βράδυ ανη-

κούσαν τα τραγούδια, τα γέλια καθώς και τα πειράγματα. Με τις φωτιές η νύχταν γινόταν ημέρα. Κάπου-κάπου μέσα στα γέλια και στις φωνές άκουγες το κράξιμο του μπούφου καθώς του γκιώνη και των άλλων πουλιών γιατί δεν βρίσκανε ψυχία για να κοιμηθούν.

Το πρωί της άλλης μέρας άρχιζε ο τρύγος με την ευχή "καλοξοδεμένα", που άκουγες παντού. Όσο περισσότερα χέρια είναι στον τρύγο τόσο πιο γρήγορα τελειώναν. Εμείς με το μουλάρι μέχρι το βράδυ τελειώναμε το κουβάλημα από τον Αντζερούχη αλλά και τα μισά από την Αγία Βαρβάρα, ενώ οι άλλοι που είχαν τα γαϊδούρια θα κουβαλούσαν και την άλλη μέρα.

Ο τρύγος στα αμπέλια του χωριού και στις διάφορες κληματαριές γινόταν μετά από 5-10 ημέρες για να ωριμάσουν. Υπήρχαν αρκετά αμπέλια γύρω στο χωριό, αλλά η ποιότητά τους ήταν δεύτερη, λόγω της διαφοράς του υψομέτρου. Στο σπίτι το δικό μου κάναμε 3.000 οκάδες μούστο και όλο το χωριό περίπου τις 170 με 180 χιλιάδες.

Η μεγαλύτερη χαρά της χρονιάς ήταν ο τρύγος. Προ παντός στα παιδιά έμεινε για πάντα τυπωμένο στο μυαλό τους.

Αφού τελείωνε ο τρύγος μετά από 30 ημέρες περίπου άρχιζαν τα καζάνια, η απόσταξη των σταφυλιών.

Ευχαριστώ

Σπυρίδων Ε. Ξεινός

Γανναδιό

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΩΣΤΑ Γ. ΚΙΤΣΙΟΥ

Πηγή 15 Οκτώβρη 2002

Προς

Τον κ. Δήμαρχο Κόνιτσας

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

α) Τοπικό Συμβούλιο Πηγής

β) Δ.Σ. Εξωραϊστικού Συλλόγου Πηγής

κ. Δήμαρχε

Συγχαρητήρια για την επανεκλογή σας. Η επανεκλογή σας για 4η τετραετία σηματοδοτεί πολλά για το Δήμο και την επαρχία Κόνιτσας. Επειδή οι ενεργοί πολίτες πρέπει να συμμετέχουν στα κοινά, δράττομαι της ευκαιρίας να εκφράσω μερικούς από τους προβληματισμούς μου για την αναβάθμιση του χωριού μου, δηλώνοντας, ότι θα βρίσκομαι στο πλευρό του Τοπικού μας Συμβουλίου και του εξωραϊστικού μας Συλλόγου.

Με αυτή την αναφορά μου θα σταθώ στο κεφάλαιο πολιτισμός του προγράμματός σας. Την ιστορία του χωριού μου προσπάθησα να αποκαλύψω σε αναφορά μου στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ” με τίτλο “ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΤΟ ΠΕΚΛΑΡΙ” κανένας βέβαια δεν συγκινήθηκε και δεν προβληματίστηκε.

Είναι αλήθεια ότι κάθε χωριό έχει την ιστορία του και τα μνημεία του. Το χωριό μας είχε την ευτυχία να αναθρέψει τον “ΜΕΓΑΛΟ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟ Δ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ”. Ατυχώς μέχρι σήμερα το έργο του δεν έχει καταγραφεί και δεν έχει αναγνωριστεί επίσημα, αφού κανένα Κοινοτι-

κό Συμβούλιο δεν τον έχει ανακηρύξει ακόμη επίσημα “ΕΥΕΡΓΕΤΗ”. Τα έργα του ερειπώνονται στην εγκατάλειψη και τη φθορά του χρόνου.

Η παραδοσιακή γέφυρα τόξο στο Κοιμητήρι του Αν-Νικόλα με την λιθόκτιστη εκκλησία, έργα δικά του από την δεκαετία του 1900, εξαφανίζονται στην εγκατάλειψη και τη φθορά του χρόνου. Συγκεκριμένα η παραδοσιακή γέφυρα και ο περιβάλλον χώρος πνιγμένος από την άγρια βλάστηση και τον ομολογουμένως πανέμορφο πλατανιά, που χρήζει επιστημονικού αραιώματος και όχι αυθαίρετης ξύλευσης, όπως ετοιμάζονται κάποιοι ανεύθυνοι να πραγματοποιήσουν.

Ο περιβάλλον χώρος προσφέρεται για αναβάθμιση με λιθόκτιστη κατασκευή και ανάδειξη της παραδοσιακής βρύσης, που έχει χαθεί μέσα στην άγρια βλάστηση.

Η άλλη παραδοσιακή γέφυρα στην εκβολή του γραφικού “ΦΑΡΑΓΚΙ” της Κλεισούρας, έχει εξαφανιστεί στην ανωνυμία, αφού το παραδοσιακό λιθόκτιστο εικονοστάσι με την επιγραφή “ΓΕΦΥΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΜΠΟΥΣΙ” έχει παρασυρθεί και εξαφανιστεί από τη φθορά του χρόνου.

Δεν είναι καιρός και το ερημωμένο αυτό γεφύρι και ο περιβάλλων χώρος να αναβαθμιστούν και να επανακτήσουν την ταυτότητά τους;

Ο παραδοσιακός μύλος με τις πέτρινες μυλόπετρες με την φτερωτή και τον καταρράκτη, με τα μαντάνια και την νεροτριβή δεν είναι δείγμα πολιτισμού και ιστορικής παρακαταθήκης των Πεκλαριτών;

Τα παραδοσιακά αλώνια του ΓΚΟΥΜΑ, του ΘΑΝΑΣΟΥΛΗ και των ΚΙΤΣΑΙΩΝ δεν θα αποτελέσουν αναπαλαιωνόμενα ένα δείγμα πολιτιστικής κληρονομιάς για το Πεκλάρι;

Η αποκάλυψη του Νεκροταφειακού χώρου με λιθόκτιστους τάφους-σαρκοφάγους στην αλώτζια του Αν-Γιώργη, που μέχρι σήμερα δεν έχει ερευνηθεί μήπως κρύβει το μεγάλο μυστικό της ιστορίας του χωριού μας;

Κάθε οικισμός, κάθε μικρή και μεγάλη πόλη, κάθε οργανωμένο χωριό κρίνεται από την εξωτερική του πρώτα εμφάνιση και κυρίως η πρώτη εντύπωση δημιουργείται από την είσοδό του. Η διαδρομή της εισόδου του δικού μας χωριού με την σπάνια μαύρη πεύκη και το περίφημο Λιβαδάκι είναι ανεπανάληπτα με αποκορύφωμα τον γραφικό λόφο του Αν-Θανάση, που αλόγιστα εμείς οι ίδιοι για την ευκολία μας προσπαθούμε να τον κατεδαφίσουμε δημιουργώντας εκεί στον ιερό

αυτό χώρο στην είσοδο του χωριού Νταμάρι αμμοληψίας και όχι μόνο, αφού εκεί επαναθέτουμε και πάσης φύσης αντικείμενα, ακόμα μπάζα, σκουπίδια και αλίμονο και τα τσάκνα από τα μαντριά μας. Ποιος άραγε είναι υπεύθυνος για όλα αυτά, ο Δήμαρχος, το Τοπικό Συμβούλιο, ο Εξωραϊστικός Σύλλογος;

Όχι βέβαια, όλοι και κανένας, αλλά κυρίως το δικό μας φιλότιμο.

Δήμαρχε, οι παλιοί μουχτάρηδες έλεγαν: όπου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος...

Τα προβλήματα του χωριού, μην νομισθεί ότι είναι τα περιγραφόμενα. Υπάρχουν τα κύρια και αυτονόητα που είναι: οδικό δίκτυο, φωτισμός, αποχέτευση, συγκοινωνίες και επικοινωνίες.

Καλώ τους νέους του χωριού να συσπειρωθούν γύρω από το Τοπικό Συμβούλιο, τον Εξωραϊστικό Σύλλογο και τη Δημοτική αρχή εν γένει και να τους ενεργοποιήσουν με τους προβληματισμούς τους. Εμείς δε οι ηλικιωμένοι με όποια εμπειρία διαθέτουμε ας γίνουμε φωτεινοί σηματοδότες στις δύσκολες μέρες που η εγκαταλειμμένη και ξεχασμένη επαρχία περνά.

Οι καιροί είναι δύσκολοι, αλλά και ευοίωνοι. Χρειάζεται εγρήγορση και εκμετάλλευση ευκαιριών.

Κώστας Γ. Κίσιος

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 369 τ.μ. στην Άνω Κόνιτσα
Πληροφορίες: Τηλ. 01.06611423

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΑΡΙΣΤΟΥΧΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ Μ. ΕΚΠ/ΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2002

Από τη Διαχειριστική Επιτροπή

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 15-09-2002 εορταστική συγκέντρωση στις αίθουσες της Αναγνωστοπούλειου Γεωργικής Σχολής Κονίτισης με σκοπό: την βράβευση των αριστούχων αποφοίτων του Γυμνασίου και των: Ενιαίου Λυκείου και Τ.Ε.Ε. Κονίτισης έτους 2002, την βράβευση Εκθέσεων Ιδεών μαθητών αποφοίτων των Δημοτικών Σχολείων, Κονίτισης, με θέμα τους Ηπειρώτες Εθνικούς Ευεργέτες, με ιδιαίτερη έμφαση στον Εθνικό Ευεργέτη και ιδρυτή της Αναγνωστοπούλειου Γεωργ. Σχολής Κονίτισης Μιχαήλ Αναγνωστόπουλο. Συγχρόνως έγινε και χορήγηση υποτροφιών σε αποφοίτους των Λυκείου και Τ.Ε.Ε. Κονίτισης, που επέτυχαν στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας μας το έτος 2001.

Στην εορταστική συγκέντρωση παραβρέθηκαν: Ο Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτισης κκ. Ανδρέας, ο Πρόεδρος του Κληροδοτήματος που εδρεύει στην Βοστώνη, των Η.Π.Α. κ. Br. Potts ο πληρεξούσιος των Σχολών Μιχ. Αναγνωστόπουλου στην Ελλάδα κ. Γ. Μπασάς, ο Δήμαρχος Κονίτισης κ. Πρόδρ. Χατζνεφραιμίδης, Προϊστάμενοι Στρατιωτικών, Αστυνομικών, Πυροσβεστικών, Τραπεζικών και Πολιτικών υπηρεσιών της πόλεως Κονίτισης και πολλοί κάτοικοι της πόλεως και οι γονείς των μαθητών και φοιτητών - σπουδαστών.

Η έναρξις έγινε με ομιλία του Δ/ντού της Σχολής κ. Βασιλείου Χαβέλα που

παρουσίασε τις απόφοιτες μαθήτριες των Δημοτικών Σχολείων (1ου και 2ου).

Ντάφλη Αλεξάνδρα του Δημητρίου
Εξάρχου Ελένη του Νικολάου

οι οποίες διάβασαν τις εκθέσεις τους για τον εθνικό Ευεργέτη Μιχ. Αναγνωστόπουλο και οι οποίες βραβεύθηκαν με τμητικό δίπλωμα και χρηματικό ποσό 200 €.

Επίσης, παρουσίασε τους αριστούχους αποφοίτους του Γυμνασίου Κονίτισης:

- 1) Γαϊτανίδη Ελευθέριο του Σταύρου
- 2) Γκιοζάρη Βασίλειο του Θεοδώρου
- 3) Τσιούτσου Βαϊτσα του Ιωάννη

Τους αριστούχους αποφοίτους του Ενιαίου Λυκείου Κονίτισης:

- 1) Σπουλιόπουλο Χρήστο του Μαρίνου
- 2) Χατζνεφραιμίδη Γρηγόριο του Προδρόμου.

και τον αριστούχο απόφοιτο του Τεχν. Επαγγ. Εκπ/ρίου Κονίτισης;

- 1) Ζέρβα Στέφανο του Αποστόλου.

Οι ανωτέρω βραβεύθηκαν με τμητικό δίπλωμα και χρηματικό ποσό 300 €.

Ακολούθησε η παρουσίαση των 34 επιτυχόντων σε Α.Ε.Ι. Τ.Ε.Ι. το έτος 2001 αποφοίτων των Λυκείων της Κόνιτσας, οι οποίοι έλαβον ως υποτροφία - εφάπαξ οικονομική ενίσχυση 1.000 € ο καθένας με τραπεζική επιταγή στο όνομά τους (Ακολουθεί η κατάσταση με τα ονόματα των επιτυχόντων και δικαιούχων της υποτροφίας από το Κληροδοτήμα του Μιχ. Αναγνωστόπουλου).

Την εορταστική συγκέντρωση έκλει-

σαν με ομιλίες τους οι: Δήμαρχος Κονίτσης κ. Πρ. Χατζνεφραιμίδης.

Πρόεδρος του Κληροδοτήματος κ. Βr. Potts.

Πληρεξούσιος των Σχολών Μιχ. Αναγνωστόπουλου κ. Γ. Μπασάς και ο Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνια-

νής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας.

Στους παρευρεθέντες προσφέρθηκαν από την Σχολή γλυκά και αναψυκτικά σε μια μικρή δεξίωση.

(Από την Αναγνωστοπούλειο
Γ. Σχολής Κονίτσης)

**ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ Τ.Ε.Ε. ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΠΟΥ ΕΠΕΤΥΧΑΝ ΣΕ ΑΕΙ - ΤΕΙ ΤΟ 2001
ΚΑΙ ΕΤΥΧΑΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΜΙΧ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Αθανασίου Ιορδ. Ελένη ΤΕΙ Ηγουμενίτσας
Αρπατζή Ιωαν. Χριστίνα ΤΕΙ Ιωάννινα
Αυδία Εκ. Ελένη ΤΕΙ Πατρών
Βάρνα Νικ. Κωνσταντίνα Πανεπ. Θράκης
Βαρυτίμου Αρ. Σοφία ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας
Γεράσης Ιωαν. Κων/νος ΤΕΙ Κοζάνης
Γιόκα Γεωργ. Κυριακή Πάντειο Πανεπιστ.
Γκορίτσα Στ. Αθηνά ΤΕΙ Αργοστόλι
Δερδέκης Χρ. Σπυρίδων Πανεπ. Θεσ/νίκης
Εξάρχου Νικ. Βασιλική ΤΕΙ Πρέβεζας
Κατσάνου Διον. Μαρίνα ΤΕΙ Αθήνας
Κούγιας Χρ. Παράσχος ΤΕΙ Θεσ/νίκης
Κυρίτσης Ιωαν. Θεοδόσιος Πολυτεχνείο Θεσ/νίκης
Κυρτσόγλου Ηλ. Δημήτριος ΤΕΙ Αργοστόλι
Λάππα Κων. Γλυκερία Πανεπ. Ιωαννίνων
Μάλλιακας Στ. Παναγιώτης ΤΕΙ Καρδίτσας
Μήτσιος Θ. Δημήτριος Πανεπ. Θεσ/νίκης
Μουλαΐδης Πετ. Αναστάσιος ΤΕΙ Καβάλας
Μπακόλας Σωτ. Δημήτριος ΤΕΙ Θεσ/νίκης
Νάκος Αποστ. Παναγιώτης Αστυφυλάκων
Νάκου Αποστ. Αφροδίτη Παν. Θράκης
Νούτσος Δημ. Ευάγγελος ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας
Νταλαγεώργος Απ. Ευάγγελος Παν. Ιωαν.
Ντάφλης Χαρ. Γεώργιος Αστυφυλάκων
Σπανός Παν. Κων/νος ΤΕΙ Καρπενήσι
Τάσιου Αν. Ελευθερία Πάντειο Πανεπ.
Τζάλλα Παν. Βασιλεία ΤΕΙ Άρτας

Φασούλης Νικ. Βασίλειος Παν. Κρήτης
Φασούλης Παν. Θωμάς ΤΕΙ Πρέβεζας
Χρησιτίδης Δημ. Νικόλαος ΤΕΙ Αθήνας
Χρήστου Αν. Άννα ΤΕΙ Ληξούρι
Μάντη Παναγιώτα
Κάτσενος Γεώργ. Χρήστος ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας
Κρυστάλλης Ευσταθ. Γεώργιος ΤΕΙ Λάρισας

**ΑΡΙΣΤΟΥΧΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ -
ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2002 ΠΟΥ
ΒΡΑΒΕΥΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ
Μιχ. Αναγνωστόπουλου (Μ. ΑΝΑΓΝΟΣ)**

Ενιαίου Λυκείου: Γαϊτανίδης Σταυρ. Ελευθέριος
Γκιοξάρης Θεόδ. Βασίλειος
Τσιούτσια Ιωάν. Βαΐτσα
Ενιαίου Λυκείου: Σπηλιόπουλος Μαρίνου Χρήστος
Χατζνεφραιμίδης Πρόδρ. Γρηγόριος
Τεχ. Επ. Εκπ/ρίου: Ζέρβας Αποστ. Στέφανος

**ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΠΟΥ ΒΡΑΒΕΥΘΗΚΑΝ
ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΘΕΜΑ
ΤΟΝ ΜΙΧ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΝ**

1ου Δημοτικού Σχολείου: Ντάφλη Αλεξάνδρα
2ου Δημοτικού Σχολείου: Εξάρχου Ελένη
3ου Δημοτικού Σχολείου:

Βράβευση Αριστούχων Μαθητών

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Κληροδοτήματος "Ηρακλή Γ. Παπαχρηστίδη" εκτελώντας τη διαθήκη του αείμνηστου Κονιτσιώτη Ηρακλή Γ. Παπαχρηστίδη βράβευσε και φέτος τους αριστούχους μαθητές του Γυμνασίου και του Ενιαίου Λυκείου Κόνιτσας Σχολ. έτους 2001-2002.

Η βράβευση έγινε στην αίθουσα τελετών του Λυκείου μετά την τέλεση του Αγιασμού κατά την έναρξη του Σχολ. έτους 2002-2003 παρουσία όλων των μαθητών του Γυμνασίου και του Λυκείου, των Καθηγητών, του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Ανδρέα ο οποίος τέλεσε τον Αγιασμό εκπροσώπων των Πολιτικών Στρατιωτικών και Αστυνομικών Αρχών της πόλης μας και αρκετών γονέων των μαθητών.

Το βραβείο κάθε αριστούχου μαθητής ήταν 128 Ευρώ σε βιβλιάριο καταθέσεως της Εθνικής Τράπεζας.

Η Διαχειριστική Επιτροπή συγχαίρει τους αριστούχους μαθητές και τους εύχεται να αριστεύουν πάντοτε στη μετέπειτα σχολική και ακαδημαϊκή ζωή τους.

Οι αριστούχοι μαθητές που βραβεύτηκαν είναι οι εξής:

α) Από το Γυμνάσιο:

1. Ελευθέριος Στ. Γαϊτανίδης, 2) Βασίλειος Θ. Γκιοξάρης, 3) Βαϊτσα Ι. Τσιούτσιου, 4) Στεργιανή Ι. Παπαδη-

μπρίου, 5) Μαρία Ν. Μέμου, 6) Ανδρομάχη Γ. Καλιντέρη, 7) Δήμητρα Θ. Τούσια, 8) Λυδία Π. Πασσιά, 9) Δέσποινα Κ. Μήτσιου, 10) Ολτιάνα Ηλ. Κλήμη, 11) Νεκταρία Τσιάμη, 12) Αντώνιος Στ. Βρόϊκος, 13) Σταυρούλα Χ. Καζαντσίωδη, 14) Αικατερίνη Β. Γκάγα, 15) Αθηνά Π. Πασχάλη, 16) Άγγελος Θ. Γαϊτανίδης, 17) Μαρία Στ. Κολλιού, 18) Άγγελος Θ. Μήτσιος, 19) Ειρήνη Β. Γρατσούνα, 20) Μαρίνα Γ. Καλλιντέρη, 21) Μυρτώ Π. Χιτζνεφραιμίδη, 22) Παναγιώτα Αλ. Τσόλη, 23) Χρήστος Σπ. Γαϊτανίδης, 24) Γεώργιος Χ. Καζαντσίδης, 25) Απόστολος Κ. Καπακλής, 26) Βασίλειος Θ. Φώτος, 27) Μιχαήλ Χρ. Φασούλης, 28) Χρήστος Σπ. Σκορδάς, 29) Παρασκευή Στ. Βρόϊκου, 30) Ιωάννα Στ. Κίτσιου, 31) Αχιλλέας Στ. Κολιός, και 32) Σοφία Χ. Κρυστάλλη.

Β) Από το Λύκειο

1) Μαρίνα Κ. Γαργάλα, 2) Χρήστος Γ. Καλλιντέρης, 3) Ηλέκτρα Δ. Ζωγράφου, 4) Ευδοκία Αν. Βρυζώνη, 5) Ευθαλία Θ. Γκιοξάρη, 6) Αγγελική Στ. Γαϊτανίδη 7) Μάρθα Τσιάμη, 8) Χρήστος Μ. Σπηλιόπουλος και 9) Γρηγόριος Π. Χατζνεφραιμίδης.

Πιστεύουμε ότι οι βραβευθέντες δεν θα ξεχάσουν τη δωρεά αυτή, όσο μικρή και αν είναι, και θα εύχονται για την ανάπαυση της ψυχής του δωρητή Ηρακλή Γ. Παπαχρηστίδη, ο οποίος τόσο πολύ ενδιαφέρθηκε για την πρό-

οδο των νέων της ακριτικής Επαρχίας μας.

Ευχόμαστε ολόψυχα να είναι ζωντανή και αιώνια η μνήμη του αείμνηστου Ηρακλή Γ. Παπαχρησιτίδη, ο οποίος εκτός από τη βράβευση των αριστούχων μαθητών έχει προβλέψει και για την οικονομική ενίσχυση κάθε χρόνο

δύο ορφανών κοριτσιών, από την Επαρχία μας κατά την τέλεση των γάμων τους.

Κατά την τρέχουσα χρονιά ενισχύθηκαν με το ποσό των 1.760 Ε, η κάθε μία, οι 1) Νικολέττα Κ. Μάιπα και 2) Γιαννούλα Στ. Νίκου ή Στύλου κάτοικοι Διστράτου.

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΩΝ ΚΑΒΑΣΙΛΩΝ

Ολοι γνωρίζουμε τις θαυμαστές ιαματικές ιδιότητες και ενέργειες που έχουν τα θειούχα λουτρά Καβασίλων που βρίσκονται στην περιοχή μας.

Πηγαίνοντας όμως κάποιος στον χώρο των λουτρών θα διαπιστώσει μεγάλες ελλείψεις για τις οποίες πρέπει ο Δήμος με τους αρμόδιους να ενεργήσει άμεσα.

Θέλω να επισημάνω στους αρμόδιους τα πιο κάτω.

Πρέπει στον δρόμο να γίνει βελτίωση σε κάποιες στροφές και ανάλογα τεχνικά έργα γιατί τα νερά της βροχής έχουν χαλάσει επικίνδυνα το δρόμο σε αρκετά σημεία, με αποτέλεσμα ο δρόμος να είναι σε κάποιες μεριές στον αέρα.

Επίσης εκτός από τον δρόμο που θέλει επέμβαση πρέπει στον χώρο των λουτρών να γίνει εκτεταμένη συντήρηση.

Βλέπουμε το κτίριο να είναι πολύ καιρό απεριποίητο και άβαφο.

Επίσης πολλά καζανάκια στις τουα-

λέτες είναι προβληματικά με σπασμένα φλοτέρ και κακή λειτουργία, τόσο στους εσωτερικούς χώρους όσο και στους εξωτερικούς με αποτέλεσμα να δημιουργείται μια μεγάλη βρωμιά και δυσσομία.

Δόξα τω Θεώ ο Δήμος έχει υδραυλικούς που μπορεί να τους στείλει να τα φτιάξουν.

Το κτίριο πρέπει να βαφεί επιγόντως και να προσεχθούν όλες οι λεπτομέρειες που αφορούν την λειτουργικότητά του.

Εάν δεν τα προσέξουμε αυτά θα εκτεθούμε στους πολλούς επισκέπτες των λουτρών οι οποίοι όπως λένε τα στοιχεία, κάθε χρόνο αυξάνονται σταθερά.

Είμαστε πολύ τυχεροί που η φύση μας προίκισε με τέτοιο δώρο, γιατί θα ήταν καλό για το συμφέρον του τόπου μας να αξιοποιηθούν συστηματικά και να πάρουν την θέση που τους ανήκει.

Εζνεπίδης Λουκάς

Αυτό που ζητούσες

Μοναχικός διαβάτης ήσουν εσύ στις πεδιάδες
Με ένα πρόσωπο καθαρό χωρίς γερειάδες
Καπέλο φορούσες στο κεφάλι καφετί
Βιβλίο κρατούσες στο χέρι το δεξί

Βιβλίο για να διαβάζεις κάτω από τα δέντρα
Αγαπαιτούσες τους λόφους με των γαλατών ματιών σου
τα κέντρα
Τριγύρω χόρευαν τσιρίζοντας τα πουλιά
Ήθελες να μεγαλώσεις κι εσύ δικά σου παιδιά.

Παιδιά βλαστάρια, συνεχιστές της ηθικής σου κληρονομιάς
Επιθυμούσες να ωριμάσουν όλα μεριάς
Ζητούσες μια γυναίκα τίμια, ηθική
Σύζυγο, μάνα μοναδική και για όλους σημαντική.

Και στο δρόμο, το φιδωτό μονοπάτι, καθώς γυρνούσες
Απάντησες κόρη ζηλευτή, αυτή που ζητούσες
Σου έδωσε ένα ποτήρι να πιεις
Κρυσταλλένιο νερό για να δροσιστείς

Εσκυφες και της φίλησες το χέρι
Είπε πως θα την κάμεις δικό σου ταίρι
Ταίρι παρτοτινό, με φροντίδα και στοργή
Ήταν ο γάμος σας μια μεγάλη γιορτή!!!

Τσάγκα Βικτωρία
Ιούλιος 2002

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με πολλές βροχές ήρθε ο Σεπτέμβρης, συνεχίζοντας τα κατώματα του Αυγούστου.

- Στις 8/9 γιορτή της Παναγίας αρκετοί προσκυνητές επισκέφτηκαν το Μοναστήρι Στομίου (χαράδρα Αώου) και παρευρέθηκαν στη λειτουργία.

- Στις 20/9 άνοιξε το "Παζαρόπουλο" στην Κόνιτσα.

- Στις 14/9 έγιναν στο εκκλησάκι του Αγ. Κωνσταντίνου Καλλιθέας τα εγκαίνια της ανέγερσης γυναικείας κοινοβιακής Μονής.

- Στις 21-22/9 ομάδα του Ορειβατικού Συλλόγου Κόνιτσας έλαβε μέρος στη συνάντηση Ορειβ. Συλλόγων Δυτ. Ελλάδας και Ηπείρου στο Παναϊωλικό όπου έγιναν και τα εγκαίνια Ορειβ. Καταφυγίου.

- Πολλές βροχές έπεσαν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας του παζαριού, εμποδίζοντας την κίνηση του κόσμου.

Η πρωτοφανής πλημμύρα παρέσυρα ρούχα και παπούτσια των παζαριωτών στο ρέμα του Μπέρκου και οι δρόμοι γέμισαν λάσπη και χαλίκια.

Σε όλη την επαρχία έγιναν ζημιές από κατολισθήσεις σε δρόμους και γεφύρια. Τόση πολλή βροχή που έπεσε σε σύντομο χρόνο, δεν θυμούνται ούτε οι γεροντότεροι...

- Εντάθηκαν αυτόν το μήνα οι ζυμώσεις για την κατάρτιση των συνδυασμών για τις Δημ. εκλογές και τις Νομαρχιακές.

Στην Κόνιτσα μίλησαν σε ανοικτές συγκεντρώσεις οι υποψήφιοι Νομάρ-

χες κ. Κακριμάνης, Τασούλας, Τσουμάνης, Παπαδημητρίου και Σκοπούλης.

- Με βροχές μας αποχαιρέτησε ο Σεπτέμβρης, αλλά και ο Οκτώβρης μας ήρθε βροχερός.

- Στις 8/10, ώρα 7.40 πρωινή σεισμική δόνηση 4,3 ρίχτερ έγινε αισθητή στην Κόνιτσα, φέρνοντας στη μνήμη των Κονιτσιωτών τις δυσάρεστες συνέπειες των σεισμών της 26ης Ιουλίου και 6ης Αυγούστου του 1996.

Επίκεντρο του πρόσφατου σεισμού ήταν η περιοχή Πωγωνίου. Ευτυχώς δε σημειώθηκαν ζημιές.

- Με ομιλίες σ' όλα τα χωριά της επαρχίας μας και τις τελευταίες στην πλατεία της Κόνιτσας, έκλεισαν την προεκλογική εκστρατεία τους οι υποψήφιοι Δήμαρχοι κ. Κισιάτης, Ντίνος και Χατζνεφραιμίδης.

- Στις 13/10 έγιναν ταυτόχρονα οι Νομαρχιακές και Δημοτικές σε κλίμα ήρεμο και με βροχερό καιρό.

Πολλά λεωφορεία με ψηφοφόρους ήρθαν από την Πρωτεύουσα.

Οι κάτοικοι του Κερασόβου δεν προσήλθαν στην κάλπη συνεχίζοντας έτσι τη διαμαρτυρία τους για την αναγκαστική συμμετοχή του χωριού τους στον Καποδιστριακό Δήμο Κόνιτσας.

- Με λαμπρότητα γιορτάστηκε η Εθνική Επέτειος της 28ης Οκτωβρίου στην Κόνιτσα. Έγιναν στα σχολεία ομιλίες στους μαθητές, κατάθεση στεφανιών στα μνημεία των πεσόντων, Δοξολογία, παρέλαση μαθητών και Στρατ. τμημάτων, η καθιερωμένη ομιλία στο αμφιθέατρο του Δήμου από τον δάσκαλο του 1ου Δημ. Σχολείου

Κόνιτσας κ. Δημήτριο Βόσιο.

- Και η 28η Οκτωβρίου και οι προηγούμενες και επόμενες μέρες βοήθησαν με τον καλό καιρό πολύ κόσμο να έρθουν στην επαρχία κατακλύζοντας την περιοχή μας. Μεγάλη η κίνηση Ι.Χ. και λεωφορείων ενώ τα ξενοδοχεία, οι ξενώνες και τα νοικιαζόμενα καλύφθηκαν πλήρως.

- Επιτέλους βρέθηκαν και μεταφέρθηκαν τα οστά του ελληνοεβραίου αντισυνταγματάρχη Μαρδοχαίου Φριζή, από την Πρεμετή στη Θεσ/νίκη ύστερα από 62 χρόνια. Όπως έχουμε γράψει σε προηγούμενα τεύχη του περιοδικού μας ο Μ. Φριζής σκοτώθηκε κατά την προέλαση του Στρατού μας προς την Πρεμετή στις 5/11/1940. Έπεσε ηρωικά χτυπημένος από τα παλιικά αεροπλάνα.

- Αν και λόγω των πολλών βροχών τα σταφύλια φέτος στην περιοχή μας ήταν λίγα, λειτούργησαν κι πάλι τα καζάνια για την πατροπαράδοτη απόσταξη του ρακιού.

- Τελείωσαν τα έργα στη Μέρτζιανη και σύντομα θα γίνουν τα εγκαίνια του Τελωνείου.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ 2002-2003

ΚΟΝΙΤΣΑ - ΓΙΑΝΝΙΝΑ

7-9.30-11-13.30-14.30-17.30 20.30

ΣΑΒΒΑΤΟ - ΚΥΡΙΑΚΗ

7.30 - 12 - 14 - 16 - 20.30

ΓΙΑΝΝΙΝΑ - ΚΟΝΙΤΣΑ

5-7-10.30 - 12-13.15-15.30-19

ΣΑΒΒΑΤΟ - ΚΥΡΙΑΚΗ

6-11.30-14.30-19

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΑΣ

Στη Σχολή Ηλεκτρ. Μηχ. και Μηχανολόγων (ΧΑΝΙΑ), πέτυχε ο γιός του Μένη Σπάκου και της Ελευθερίας Π. Πάντου, Πέτρος.

- Στο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης (Ηλεκτρ. Μηχανολόγος) ο Παντελής Νικ. Ζώτος και στο Πολυτεχνείο Αθηνών (Αρχιτ. Μηχ.) ο Μιχάλης Νικ. Ζώτος εγγόνια του Μιχ. Ζώτου από το Κάντισκο.

- Η Πολυξένη Στράτου κόρη του Ευαγγέλου Στράτου από το Μάζι και της Άννας Θεοδώρου από την Πουρνιά πέτυχε στο τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με σειρά επιτυχίας δεύτερη (2). Ο Κων/νος Αθ. Λάππας, Διεθνών Οικον. Σχέσεων και Ανάπτυξης (Πανεπ. Θράκης).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου όλες και όλους που με τίμησαν με την ψήφο τους.

Η συμμετοχή σας στη θριαμβευτική νίκη του Αλέξανδρου Καχριμάνη είναι σημαντική συμβολή στην προσπάθεια για να μπει ο τόπος μας στο δρόμο της προόδου και της ανάπτυξης.

Η εμπιστοσύνη που μου δείξατε με συγκινεί και με τιμά.

Ευχαριστώ και συχαίρω όλους του συνυποψηφίους μου, εκλεγέντες και μη (όπως και εγώ). Στα πρόσωπά τους γνώρισα τίμιους, ευγενείς και ειλικρινείς αγωνιστές.

Η αγάπη των ψηφοφόρων και η φι-

λία των συνυποψηφίων είναι το ανεκτίμητο κέρδος μου από αυτή την εκλογική αναμέτρηση.

Με εκτίμηση

Ευαγγελίδου - Ζυγούρη Μαρίνα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ο Χρήστος και η Ελένη Γαϊτανίδη στην Αθήνα απόκτησαν κοριτσάκι στις 3/10.

- Ο Σταύρος και η Μαρία Κολόκα στη Λάρισα απόκτησαν κοριτσάκι 5/10.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στις 25/8 ο Αθανάσιος Εξάρχου του Χρήστου στο Κεράσοβο.

- Στις 31/8 ο Σταύρος Κρυστάλλης του Θεοδώρου στην Κόνιτσα.

- Στις 15/9 η Δήμητρα Μποζίκη του Νικολάου στην Κόνιτσα.

- Στις 15/9 ο Μιχαήλ Βαγενάς του Βασιλείου στην Κόνιτσα.

- Στις 15/9 ο Μιχαήλ Βαγενάς του Βασιλείου στην Κόνιτσα.

- Στις 15/9 στο Μάζι ο Βασίλειος Κουρούτης του Μιχαήλ.

- Στις 5/10 η Ευσταθία Γεωργίου του Παναγιώτη στην Κόνιτσα.

- Στις 15/10 ο Γεώργιος Ρίζος του Νικήτα στο Μάζι.

- Στις 29/9 η Βικτωρία Σπανού του Γεωργίου στην Κόνιτσα

- Στις 28/9 η Χριστίνα Ζαχαρία του Αντωνίου στο Αηδονοχώρι.

ΓΑΜΟΙ

Στις 21/9 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Μιχάλη Νικολόπουλου (γιου του παπα Βασίλη) και της Μαρούδας Πουργιέζη.

- Στις 29/9 έγιναν στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας οι γάμοι του Οηνο Zoerz και της Μαρίας Δ. Καραφέρη.

- Στις 28/9 έγιναν στον Δίστρατο οι γάμοι του Στέργιου Σπανού και της Ευαγγελίας Μάϊπα.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στην Καλλιθέα Κόνιτσας η Βιργινία Ντίνου ετών 84 στις 30/8

- Στις 30/8 ο Χρήστος Δάσκαλος ετών 86 στα Καβάσιλα.

- Στις 2/9 η Ανθία Γιώτη ετών 82 στο Κεράσοβο.

- Στις 4/9 ο Σωτήριος Αναστασίου ετών 80 στο Αηδονοχώρι.

- Στις 12/9 η Ζωή Καραμουράτη ετών 90 στην Κόνιτσα.

- Στις 17/9 η Κλεοπάτρα Αναστασίου ετών 78 στον Πύργο Στρατσιάνης.

- Στις 18/9 ο Ανδρέας Ράπτης ετών 82 στην Τράπεζα.

- Στις 21/9 πέθανε στην Αθήνα ο Χρήστος Νάτσης ετών 84 και κηδεύτηκε στη Λαγκάδα.

- Στις 22/9 ο Παναγιώτης Πλατής ετών 82 στο Ελεύθερο.

- Στις 22/9 η Ευανθία Λέτσιου ετών 90 στον Πύργο.

- Στις 26/9 η Μαρία Πήχα ετών 89 στην Πηγή.

- Στις 28/9 ο Ιωάννης Ζουμπέκης ετών 71 στα Άρματα

- Στις 2/10 ο Φώτιος Γκούντος ετών 89 στο Αγρίνιο

- Στις 2/10 ο Ηλίας Χρήστου ετών 91 στην Κόνιτσα.
- Στις 3/10 η Σταυρούλα Κυρίτση ετών 88 στο Κεράσοβο.
- Στις 3/10 ο Απόστολος Παπαγιάννης ετών 70 στον Πύργο.
- Στις 8/10 η Σωσάνα Καρατζήμα ετών 87 στην Αθήνα.
- Στις 15/10 η Σοφία Τούσια ετών 82 στο Αίγιο.
- Στις 26/10 ο Απόστολος Λάμπρου ετών 67 στην Καλλιθέα.
- Στις 28/10 ο Μιχαήλ Παϊσιος ετών 77 στην Κόνιτσα.
- Στις 28/10 η Ουρανία Ζώτου ετών 92 στην Πηγή.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Στις 7/10 απεβίωσε στο Αγρίνιο ο Βασίλης Βετσόπουλος σε ηλικία 76 ετών. Ο αποθανών είχε γεννηθεί στην Πυρσόγιαννη και διέμενε στο Αγρίνιο.

Ήταν ιδρυτικό μέλος του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Αιτωλοακαρνανίας και διετέλεσε Αντιπρόεδρος, Ταμίας κ.λ.π.

Αγαπούσε την Κόνιτσα και δεν έχασε ποτέ την επαφή μαζί της.

Ο γιος του Απόστολος, στη μνήμη του πρόσφερε 15 € στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ". Επίσης, για τον ίδιο σκοπό και η αδελφή του θανόντος Ιφιγένεια Παγιάτη πρόσφερε 15€.

• Στη μνήμη του αξέχαστου αδελφού της Νικολάου Ντίνου του Χρή-

στου από την Καλλιθέα Κόνιτσας που απεβίωσε στις 8/10/1969 σε ηλικία 29 ετών και στη μνήμη της αδελφής της Αμαλίας Χατζηρούμνη που απεβίωσε στις 29/10/1993, η Αγγελική Θώμου προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 10€.

• Στη μνήμη της Σοφίας Τούσια από την Ηλιόρραχη που πέθανε στις 16/10, ο γιός της Θεόδωρος και ο εγγονός της Παναγιώτης Πάντος προσφέρουν στο περιοδικό μας από 20 € ο καθένας.

• Στη μνήμη του Κώστα Μπαλτογιάννη η κόρη του Ευγενία προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 50€.

• Στη μνήμη της αδελφής τους Βικτωρίας Τζουμέρκα, τα αδελφια της προσφέρουν στο Γηροκομείο Κόνιτσας 30€.

• Στη μνήμη του αλυσμόνητου Αθανασίου Βελλά από τη Δροσοπηγή, που έφυγε ξαφνικά από τη ζωή, ο συγχωριανός και φίλος του Νικόλαος Δημητρούλης από τον Καναδά προσφέρει στο περιοδικό 100 Δολ.

• Στις 17/11 κλείνουν 20 χρόνια από το θάνατο του Δημήτρη Ζούνη.

Στην μνήμη του η σύζυγός του Ευαγγελία και τα παιδιά του Αντώνης και Λαμπρινή προσφέρουν στο περιοδικό Κόνιτσα 30€.

• Στη μνήμη του επιστήμονα και γόνου Κονιτσιώτικης οικογένειας Δ. Κρέμου προσφέρω στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" 30€.

Βασ. Γκότζος

Καθηγ. Πανεπιστημίου (Ελβετία)

Αποτελέσματα Εκλογών 13/10/2002 Δήμου Κόνιτσας							
Εκλ. Κέντρο	Χατζηφρ/δης	Κιτσάτης	Ντίνος	ΣΥΝΟΛΟ	Χατζηφρ/δης %	Κιτσάτης %	Ντίνος %
Γυμνάσιο	133	146	14	293	45,39	49,83	4,78
Δημαρχείο	165	124	21	310	53,23	40,00	6,77
Β' δημοτικό	128	168	15	311	41,16	54,02	4,82
Α' δημοτικό	153	129	13	295	51,86	43,73	4,41
Λύκειο	153	135	5	293	52,22	46,08	1,71
Γ' δημοτικό	155	137	17	309	50,16	44,34	5,50
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	887	839	85	1811			
Αγία Βαρβάρα	26	37	0	63	41,27	58,73	0,00
Αγ. Παρασκευή	8		1	9	88,89	0,00	11,11
Αετόπετρα	96	108	4	208	46,15	51,92	1,92
Αηδονοχώρι	71	53	2	126	56,35	42,06	1,59
Αμάραντος	61	108	3	172	35,47	62,79	1,74
Άρματα	56	19	0	75	74,67	25,33	0,00
Γαναδιό	58	27	1	86	67,44	31,40	1,16
Ελεύθερο	65	121	12	198	32,83	61,11	6,06
Εξοχή	40	50	8	98	40,82	51,02	8,16
Ηλιόρραχη	72	50	3	125	57,60	40,00	2,40
Καβάσιλλα	41	36	1	78	52,56	46,15	1,28
Καλλιθέα	141	62	23	226	62,39	27,43	10,18
Κλειδωνιά	132	91	6	229	57,64	39,74	2,62
Μάζι	139	106	5	250	55,60	42,40	2,00
Μελισσόπετρα	78	96	1	175	44,57	54,86	0,57
Μόλιστα	41	13	2	56	73,21	23,21	3,57
Μολυβδοσκέπαστη	38	68	1	107	35,51	63,55	0,93
Μοναστήρι	31	20	2	53	58,49	37,74	3,77
Νικάνορας	50	53	2	105	47,62	50,48	1,90
Πάδες	34	22	2	58	58,62	37,93	3,45
Παλαιοσέλλι	103	49	21	173	59,54	28,32	12,14
Πηγή	114	53	63	230	49,57	23,04	27,39
Πουρνιά	84	54	0	138	60,87	39,13	0,00
Πύργος	121	43	2	166	72,89	25,90	1,20
Σύνολο	2587	2178	250	5015	51,59	43,43	4,99

Αποτελέσματα Ψηφοδελτίου Χατζηφραιμίδη (Σταυροί προτίμησης)

	ΒΑΓΕΝΑ Α.	ΒΛΑΧΟΣ Δ.	ΒΛΑΧΟΥ Α.	ΓΑΪΤΑΝΙΔΗΣ ΑΘ.	ΓΑΪΤΑΝΙΔΗΣ ΣΤ.	ΓΑΛΑΝΗ Ε.	ΓΑΡΓΑΛΑΣ Π.	ΚΑΛΤΣΙΟΥΝΗΣ Χ.	ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ Γ.	ΚΥΡΙΤΣΗ Ε.	ΛΑΚΚΑΣ Χ.	ΛΑΜΠΡΟΥ Π.	ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΧΡ.	ΜΠΟΥΖΟΥΛΑΣ Κ.	ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΟΥΡ	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι.	ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ ΑΘ.	ΠΗΛΙΑΣ Ι.	ΠΙΣΠΑΣ Γ.	ΣΠΥΡΟΥ Β.	ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ Ι.	ΤΣΙΠΗΣ ΑΠ.
Γυμνάσιο	7	19	5	36	7	4	18	2	25	7	12	7	8	5	20	9	4	2	8	13	9	
Δημαρχείο	13	28	7	21	17	2	14	21	13	38	17	16	28	2	20	5	8	17	1	5	13	11
Β' δημοτικό	3	27	18	9	15	3	19	10	17	6	14	6	14		14	1	1	12	2	6	10	7
Α' δημοτικό	18	52	15	21	24		19	13	19	10	10	5	9	5	4	1	3	13		4	19	1
Λύκειο	6	30	9	29	31	3	16	14	14	6	16	4	19	8	16	13	7	15	4	4	15	10
Γ' δημοτικό	6	33	8	36	23	1	35	5	28	4	9	19	14	2	17	4	2	12		1	17	3
Αγία Βαρβάρα	1	6			6	4		2	1	2	5	3			6		2	1		4		
Αγ. Παρασκευή				1			1		5				6									1
Αετόπετρα	1	6	1	1	2		3	6		1	6	2	7	3	13		65	2		10	7	11
Αηδονοχώρι		10	4	4	10	11	2	2	9	1	7	11	11		8			3		3		30
Αμάραντος		15		3	3		9	14	7	3	9	2	9		7	2		5		3	9	13
Άρματα	5	15	6	6			4	6		2	2		11	2	1			1	6	6	11	19
Γαναδιό	4	13	2		1	8	1	7	2	1	7	4	7	31	2			4				6
Ελεύθερο	5	11			6	6	2		6		2		7	3	8				3	4		36
Εξοχή		1	1	2	6			9	7	6	9	1	3	9	1	6						2
Ηλιόρραχη	6	9		14	6		18	1	2		3	4	3		40	10	5	1		1	7	1
Καβάσιλλα		6	1	13	11		3		4	4	6	2	5	6	6	2	4				6	1
Καλλιθέα	4	24	7	4	1	2		16	1	1	126		6	23	7		1	2	1	5	8	11
Κλειδωνιά	1	17	2		5		5	108	1	2	34		13	4			1				5	5
Μάζι		23	1	11			4	6	2	19	29	4	11		1	1	26		1	73	8	5
Μελισσόπετρα	1	2		2	3			4			2	59	20	2	7		23			7	3	8
Μόλιστα			2					2			4	2	2			1	5	1		1	4	34
Μολυβδοσκέπαστη			2					2			4	2	2			1	5	1		1	4	34
Μοναστήρι	1					1	2	1			3		12	21	1						10	
Νικάνορας	2	11		5	10		10	6	7		8	3	2	2	4		3	3		7	2	
Πάδες	2		1	1	15	5	4	3	2	3	2	5	12					6			6	
Παλαιοσέλλι	2	2	1		7	4	2	3	2	2	9	2	25	2	2	2	11	3	75	2	8	3
Πηγή	64	45		1		2	2	6	6	8	7	8	7	4	3		1	6	1		24	1
Πουρνιά	4	17	2		10	4	8	14	1	2	17	5	10	24	2		4		1	1	12	2
Πύργος	3		1		6	116	1	3		1			3	8	3			3			2	1
Σύνολο	152	403	91	184	218	172	184	284	156	122	367	169	278	161	193	49	177	105	101	148	254	212

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΓΚΟΣΙΟΥ ΚΥΡΚΑ (Σταυροί προτίμησης)

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ	ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ	ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ	ΓΟΡΓΟΠ	ΔΡΟΣΟΠ	ΚΑΣΤΑΝΕΑ	ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ	ΛΑΓΚΑΔΑ	ΟΞΥΑ	ΠΛΑΓΙΑ	ΠΛΗΚΑΤΙ	ΠΥΡΣΙΟΓ	ΧΙΟΝΙΑΔΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	2	1			57	22	15	47	1		4	6	155
ΒΡΟΪΚΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	15		1		16	2	22	3		80	1	15	155
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	53	4	9	1	26	4	18	5		13	1	4	138
ΖΙΩΓΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ				80	3	13	4	1	6	1	1	9	118
ΖΟΥΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ			1		3			1				1	6
ΚΟΥΡΛΟΣ ΗΛΙΑΣ		2		3	9		1				30		45
ΜΑΤΣΑΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ		11		3	8		28		3				53
ΝΑΤΣΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΑ					2		12						14
ΝΤΙΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	1	4	1	7	26	29	112	8	6	16	1	10	221
ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	13	2	21		54	1	16	6	9	20	8	57	207
ΠΟΡΦΥΡΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ					4			1	1			4	10
ΣΔΟΥΚΟΥ ΜΑΡΙΑ						27				1		4	32
ΣΩΤΗΡΑΣ ΠΕΤΡΟΣ				3	11	11		2	58			4	89
ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	4		42		1			2				3	52
ΤΣΕΦΑ ΑΛΕΞΙΑ				61	9		13						83
ΦΑΣΟΥΛΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ			3	11	116	108	11	21	21	1	3	3	298
ΣΥΝΟΛΟ	88	24	78	169	345	217	252	97	105	132	49	120	1676

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΣΔΟΥΚΟΥ ΚΟΣΜΑ (Σταυροί προτίμησης)

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ	ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ	ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ	ΓΟΡΓΟΠ	ΔΡΟΣΟΠ	ΚΑΣΤΑΝΕΑ	ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ	ΛΑΓΚΑΔΑ	ΟΞΥΑ	ΠΛΑΓΙΑ	ΠΛΗΚΑΤΙ	ΠΥΡΣΙΟΓ	ΧΙΟΝΙΑΔΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΒΑΒΑΝΑΤΣΟΥ-ΠΟΡΦΥΡΗ ΚΩΝ/ΝΑ			2	1		1			2		1		7
ΖΑΡΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	1	40	5	1	1	9	2	55	5		12		131
ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	7	2	14	13	3	7	1		1	79	41		168
ΚΑΠΛΑΝΗ ΣΕΒΑΣΤΗ				107		1	2		2		1		113
ΚΛΗΜΑΤΑΣ ΠΑΥΛΟΣ	1	1	7	23		27	87	3	11	1	8	1	170
ΛΙΑΤΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	10	5	3				1		3		2	11	35
ΜΟΥΣΙΟΥ-ΣΑΛΤΑ ΜΑΡΙΑ	1	13	5	5	12	19	19	1	7	14	76	2	174
ΝΟΥΤΣΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	10	21		6		168	6	3	9	3	9		235
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	7	7		4	3	16	6	4	3	1	225		276
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	27	18	63	4		6	10	7	5	29	20	3	192
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ		3	13	24	1	26	5		109	4	8		193
ΠΟΡΦΥΡΗ-ΤΕΡΤΣΗ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ		4		1		2			5		1		13
ΣΙΜΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ			5	197	1	62	19		29	25	5		343
ΣΙΩΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	2	107	4			26	5	29	5	4	41		223
ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	42	7	4	3		10	8		9	5	8	3	99
ΣΥΝΟΛΟ	108	228	125	389	21	380	171	102	205	165	458	20	2365

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	Δολ.	Κώστας Ευάγγ. Αθήνα	20
Παπαζήσης Σωτ. Αυστραλία	100	Δάφνης Ιωαν. Αθήνα	10
Μπουζούλα Ερμιόνη Αυστραλία	150	Πράπας Ηλίας Αθήνα	10
Σίμος Νικόλαος U.S.A.	100	Παπαχρήστου Μαρία Αθήνα	7
Κεφάλας Αποστ. Καναδάς	100	Τσίου Ρούλα Αθήνα	8
	€	Νάτση Πολυξένη Αθήνα	10
Μωυσιάδης Χαρ. Γερμανία	40	Γκούτσιος Αντ. Αθήνα	7
Σουφλέρης Ανδρ. Γερμανία	25	Σιώρος Σωτ. Αθήνα	10
Βλάχος Απόλλων Κάιρο	20	Δερδέκη Αικ. Αθήνα	7
Στεφανή Κατερίνα Γερμανία	20	Βλάχος Ανδρ. Αθήνα	10
Γιαννάκος Γεώργ. Ελβετία	25	Μπλιθικιώτης Νικ. Αθήνα	7
Τζάλλας Γεωργ. Γερμανία	30	Εζνεπίδη Μαρία Αθήνα	20
Σούλα Καρρά Καναδάς	50	Στέρτσου Ανθούλα Αθήνα	10
Πάντος Α. Κων. Γερμανία	25	Μπαλτογιάννη Ευγ. Αθήνα	10
Κεσερίδου Άννα Γερμανία	25	Χαραλαμπίδη Σοφία Αθήνα	20
Ζηκόπουλος Αχιλ. U.S.A	50	Ντάνης Γεωργ. Αθήνα	7
Τζιάλλας Ευθ. U.S.A.	50	Λούδας Αθαν. Αθήνα	10
Νάτση Καλλιρρόη	50	Ντίνος Παν. Αθήνα	10
Κόντος Αποστ. Αθήνα	20	Κίτσιου Χριστίνα Αθήνα	10
Παπαδημητρίου Γωγώ Αθήνα	7	Κούσιου Λουίζα Αθήνα	10
Κωτόπουλος Στ. Αθήνα	15	Κούσιου Μαίρη Αθήνα	10
Γεωργίου Μαίρη Αθήνα	10	Κούσιου Ιωάννα Αθήνα	10
Μάνθος Ιωαν. Αθήνα	20	Κούσιος Χρήστος Αθήνα	10
Ζούκης Γεωργ. Αθήνα	10	Κίτσιος Σταύρος Αθήνα	7
Τέλης Δημ. Αθήνα	20	Φίλη Γαλάτεια Αθήνα	20
Παπαχρήστου Επαμ. Αθήνα	15	Τρέσκας Κοσμάς Αθήνα	7
Ζιακόπουλος Δημ. Αθήνα	15	Γιαννούσης Σπυρ. Καβάλα	10
Σιακφά Λευκοθέα Αθήνα	7	Καπλάνη Βασ. Λάρισα	7
Τσούκας Κων. Αθήνα	7	Κίτσιος Θωμάς Θήβα	15
Κώστας Γρηγ. Αθήνα	15	Σπέλλας Δημ. Βόλος	10
Μπίσα Χαρά Αθήνα	7	Λεοντή Σοφία Σαντορίνη	10
Δάφνης Ιωάν. Αθήνα	10	Ράππος Νικ. Καματερό	15
Κοντοδήμος Αθαν. Αθήνα	10	Νάκος Στεφ. Κιάτο	50
Ζούκης Μαργαρίτης Αθήνα	10	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	10
Βουρδούκας Στεφ. Αθήνα	10	Σουφλέρης Κων. Χαλκίδα	20
Βλάχος Βασ. Αθήνα	7	Σπέλλας Κων. Κορωπί	10
Παγούνης Μιχ. Αθήνα	20	Πολύζου Πηνελόπη Αγρίνιο	25
Τζίνας Κων. Αθήνα	14	Τασούλα Παναγιώτα Τρίκαλα	7
Μπουτσάκης Εμμ. Αθήνα	7	Πλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	15
Ντίνος Θεοφ. Αθήνα	14	Ζώτος Σωκρ. Κορωπί	20
Μπογκάν Αγλαΐα Αθήνα	10	Δασκαλάκης Παύλος Ιεράπετρα	20
Βαδάσης Χρ. Αθήνα	40	Αθανασίου Γεωργ. Καστοριά	7
Γιαννόπουλος Γεωργ. Αθήνα	15	Ζώτος Μιχ. Κορωπί	25
Στυλιάρα Σωτηρία Αθήνα	7	Ρούβαλης Σπυρ. Αλεξάνδρεια	14
Ζάρρου Ευγενία Αθήνα	13	Κατής Νικ. Αλεξάνδρεια	14
Κυπαρίσση Μαρίνα Αθήνα	10	Τσιλίφης Ιωαν. Αίγιο	8

Μόσχος Αθαν. Λάρισα	8	Σουτόπουλος Γεωργ. Γιάννινα	7
Κασκαβέλης Ιωαν. Λάρισα	8	Μπαλτογιάννη Φωτεινή Γιάννινα	10
Γκότση Αντιγόνη Τρίπολη	10	Βαταβάλη Αθανασία Γιάννινα	10
Μπαλασοπούλου Ελένη Ρίο	7	Βανδέρας Δημ. Κόνιτσα	30
Τσιομπάνος Ευαγγ. Λάρισα	10	Ντάφλης Δημ. Κόνιτσα	20
Κιάφα Αναστασία Κόρινθος	20	Ιερ. Οικονόμου Αθαν. Κόνιτσα	10
Μπελθικιώτης Παναγ. Αμύνταιο	10	Καφετζής Δημ. Κόνιτσα	20
Κουκέση Ελένη Κατερίνη	30	Γουσγούνης Ιωαν. Κόνιτσα	10
Κιάφας Γεωργ. Λουτράκι	10	Λαζογιάννης Ιωαν. Κόνιτσα	10
Γαϊτανίδης Δημ. Θεσ/νίκη	10	Ζάρρος Χρήστος Κόνιτσα	30
Μουλαϊδης Θεοφ. Θεσ/νίκη	7	Κίτσιος Μιχ. Κόνιτσα	7
Μάτσικα Νίτσα Θεσ/νίκη	20	Πορφύρης Χ. Ευ. Κόνιτσα	13
Λώτου Γλυκερία Θεσ/νίκη	7	Κώτσικος Στεφ. Κόνιτσα	10
Τσιρώνης Δημ. Θεσ/νίκη	15	Μπλιθικιώτης Κων. Κόνιτσα	10
Ζήκος Χρ. Θεσ/νίκη	10	Σπανός Βασ. Κόνιτσα	7
Κεφάλας Θεοδ. Θεσ/νίκη	50	Κίτσιος Σταύρος Κόνιτσα	19
Δούμα Αγόρω Θεσ/νίκη	7	Βάρνας Στεργ. Άρματα	10
Παπαζήσης Κων. Θεσ/νίκη	19	Παπαχαρίσης Δημ. Μάζι	10
Ιερ. Ευθυμίου Δημ. Θεσ/νίκη	7	Σπανός Στεργ. Δίστρατο	20
Παπαχρήστου Χρυσούλα Θεσ/νίκη	15	Πίκης Ευθ. Δίστρατο	7
Κίγκα Ευθαλία Γιάννινα	7	Κατσαούνης Νικ. Γανναδιό	20
Τσιούνη Βασιλική Γιάννινα	7	Πρόκος Βασ. Μολυβδοσκέπαστη	19
Παπαφωτίκα Βάσω Γιάννινα	7	Ντέμος Γιάννης Κλειδωνιά	7
Αποστόλου Κώστας Γιάννινα	10	Βακόλας Γεωργ. Κλειδωνιά	10
Τάτση Ισμήνη Γιάννινα	10	Καρράς Α. Απ. Ηλιόρραχη	10
Πουτέτση Εριφ. Γιάννινα	10	Μήτσικα Φαίδρα Νικάνορας	10

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: (0655) 24567
FAX: (06550) 24568

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΟΘΡΥΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ. - ΤΕΤ. - ΠΕΜΤ. 6-8 Μ.Μ.
ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝ. 091 392 273

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ
Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ: ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΤΗΛ: ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά με ραντεβού
Πρωί 9.30-12. - Απόγευμα 5.00 - 9.30 και
Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ.

ΑΣΤΑΜΑΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΙΑ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ
ΩΔΗΣΗ ΧΟΝΤΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΤΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ☎ Καταστ. 0655 24573
0974186455 Οικίας 06510 70282

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23288 Κόνιτσα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΛΙΝΤΕΡΗΣ

ΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ
Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

St. Marien Hospital - ΒΟΡΚΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΠΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
0-19
18 02

ΠΡΩΪ
"ΥΓΕΙΑ" ΤΗΛ. 68 27 940
ΟΙΚΙΑ : ΤΗΛ. 66 45 647

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ :
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΙΟΤΙΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΓΡΑΒΗΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚΡΟΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΩΙΟΣ & Β. ΧΑΪΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315

ΕΠΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ • ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ

Λάμπας Μάκας
Λογιστής

2 ΣΟΤ ΟΟ ΚΟΖΑΝΗ - Τηλ. (0461) 41414, Τηλ./FAX (0461) 22372

 **NATIONAL
SECURITY**

ALARM SYSTEMS

Α. ΛΑΥΡΙΟΥ 121, ΠΑΙΑΝΙΑ
ΤΗΛ.: 664.6868
ΤΗΛ./FAX: 664.3388

Τάσος Κορτσινόγλου
ΚΙΝ.: 093664.6868

Τ.Κ. 19002, ΑΤΤΙΚΗΣ